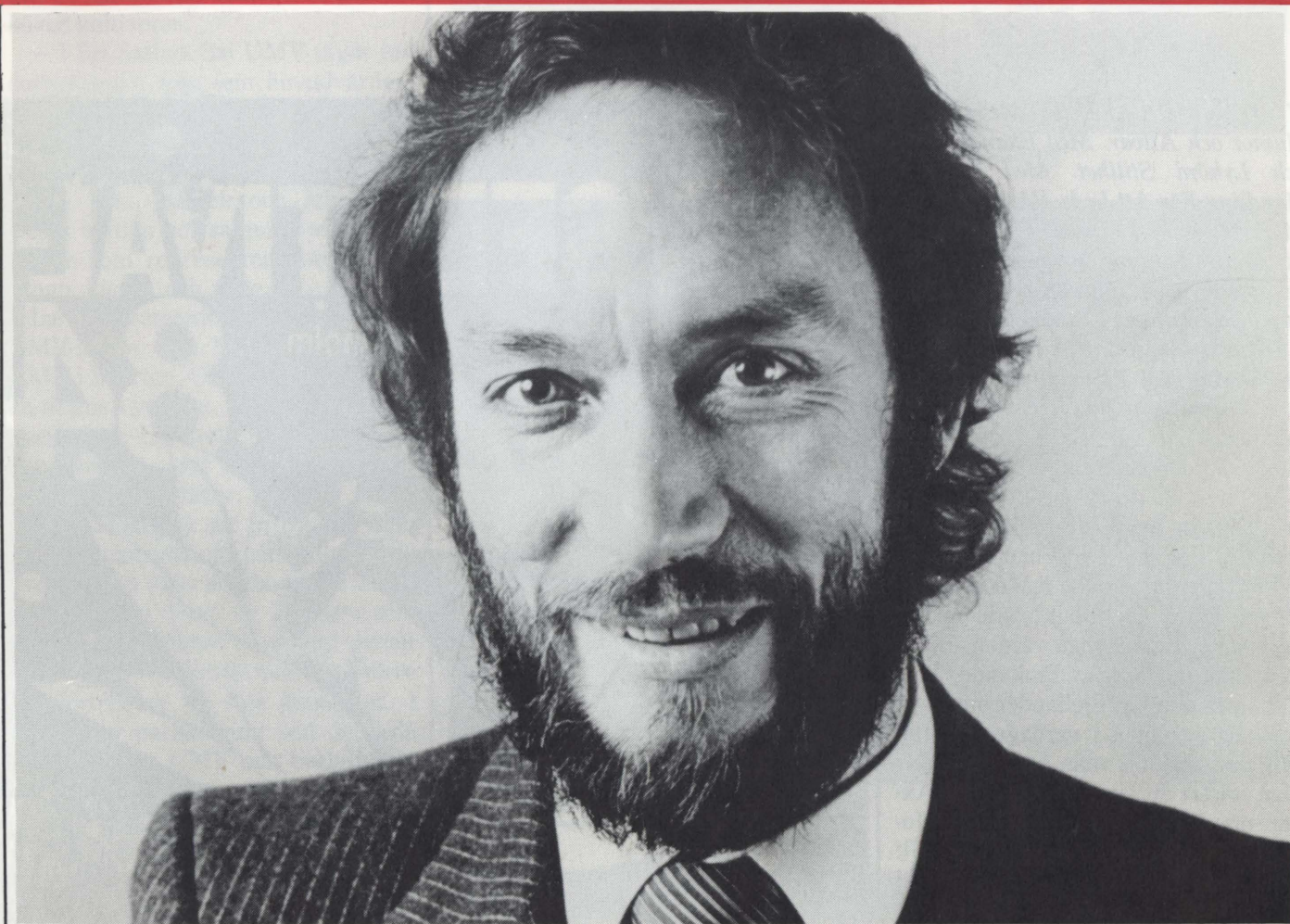

SÖKAREN

NR 3=4

1984 ÅRGÅNG 21

PRIS 12:00 inkl. moms

Peter Russell — fysiker, psykolog och mystiker — är en nytänkare nu aktuell i Sverige genom sin bok "En uppvaknande värld". Mänskligheten befinner sig vid randen av en katastrof, säger han. Vår vetenskap och teknologi bär inom sig fröet till vår arts förintelse. Men vi står också nära ett viktigt genombrott från en begränsad till en obegränsad jaguppfattning. Vi börjar få en ny syn på oss själva och vad vi är i universum. Det sker en ökande förning av de mänskliga medvetandena till ett enda levande system — och detta innebär ett språng i utvecklingen.

Livsfestivalen 1984

Reportage Carina Gerken

VI VILL FIRA LIVET!!! Med Glädje, Humor och Allvar. Med Ekande Sång och Lyhörd Stillhet. Med Praktisk Handling För Att Leda Världen Ut Ur Mörkret och In I Ljuset! — Så står det på första sidan i programmet för Livsfestivalen 1984, som hölls under helgen 21-22 januari i Stockholm.

Det var tredje året i följd som det var livsfestival i Stockholm. Bakom stod Föreningen Nya Tidsåldern; huvudansvariga var Björn och Mona Roxendal och Lars Lagerstedt.

Syftet med dessa årliga festivaler är att hjälpa människor in i en bättre framtid. För den skull hade man inbjudit talare med olika mål och inriktning — Lars Lagerstedt talade om undervisning i mänskliga värden, Björn Roxendal om positivt tänkande, Jens Tellefsen och Jan Fjellander om paranormala fenomen i vardagen, Göran Wiklund om hur man bör tänka när man startar ett eget företag, Kjell Axner om Montessoriskolan, Lars Johansson om chakrameditation, Ulf Wamming om Za-zen och Tai Chi Chuan och Lars Norberg om "Hur jag förverkligar mina ideal just nu".

Lördagen var den stora festivaldagen med sång och musik — bl.a. av Adolf Fredriks musikklasser — mellan föredragen, med lekar och andra aktiviteter. Söndagen var en stillsamare dag, då många av lördagens talare hade egna workshops.

Årets livsfestival blev i många avseenden den mest lyckade hittills.

— Jag känner mig nöjd, sa Björn Roxendal. Och visst hade han nästan något saligt i blicken, där han stod i villervallan och lördagens sista timme led mot sitt slut.

— Ligger det inte en ny positivitet i luften, som kanske ett trots, mot "storebrors" 1984? undrade jag.

— Ja, kanske det, svarade Björn.

Inget annat år har människor ställt upp och jobbat så för festivalen som nu, och jag tror att deltagarna kände sig väl omhändertagna, även om mycket kunnat göras bättre. Men det här lovar gott inför nästa år. Vi har vunnit i styrka.

Lars Lagerstedt sa att festivalen genom ett så stort och varierat utbud av synsätt och konkreta idéer ville visa på mångfald, enhet och samband. Syftet var dock inte att ena kring ett mål eller en metod. Vikti-

gare var att inspirera till att formulera mål och utveckla handlingsvägar som känns riktiga inifrån den egna standpunkten.

Lars lärde ut New Games, eller Nya Lekar, där ingen vinner och ingen förlorar. Han presenterade också ett världsomspännande utbildningsprogram, som vänder sig till barn i åldrarna 6-16 år, UMV, Undervisning i Mänskliga Värden. Den korrekta benämningen är Sri Sathya Sai Undervisning i Mänskliga Värden ef-

ter skaparen av programmet Sri Sathya Sai Baba.

— Även om vi som talar här idag har olika inriktning, så har vi ändå något gemensamt, sa Lars, nämligen tron på människan, tron att hon kan klara den framtid som kommer. Vill vi få den framtid vi önskar, måste vi arbeta för den! Ett sätt är att satsa på barnen så att de får den mognad som behövs för att kunna verka för ett samhälle som tillgodoser människans djupare behov.

— Barnen har egentligen allt inom sig, de har en inre vishet, och den behöver kultiveras.

I Sri Sathya Sai UVM utgår undervisningen från fem huvudvärden, fem områden för perfektion eller fem aspekter av den mänskliga personligheten. Dessa är Sanning, Rätt handlande, Frid, Kärlek och Icke-Våld. Dessa värden hör samman med olika nivåer som representeras av tanke, kropp, känsla och ande.

Lars Lagerstedt är en av flera UVM-lärare som börjat introducera UVM i Sverige. Undervisningen sker en timme i veckan. Innehållet är vanligen sång, berättelser som levandegör värdena, tyst sittning, rollspel, frågor-svar och läxor. Syftet är att ge barnen möjlighet att pröva sig fram till ett fungerande förhållningssätt till livet utifrån sina inneboende rikedomar. Det har visat sig att barn som undervisats i ämnet blivit mer socialt mogna och medvetna och fått större självförtroende än sina jämnåriga. I Indien har parlamentet sett de goda effekterna av UVM och beslutat att alla indiska barn ska få denna undervisning.

En positiv överraskning på festivalen var det indiska paret Arasu som spred en varm och glad stämning i lokalen när de demonstrerade och förklarade symboliken i flertusenårig indisk tempeldans. Genom "rytm, känsla och rörelse i kampen för fred och andligt uppvaknande" vill man inspirera barn, ungdom och vuxna till en positiv och generös livshållning.

Makarna Arasu talade bland annat om vilket slöseri med erfarenhet det är att vi separerar barnen från våra gamla.

— Man ska inte tro att allt är bra bara för att det är modernt, sa herr Arasu. Vi måste hämta erfarenhet från det förflutna till nuet för att kunna hitta rätt in i framtiden. De gamla har unika erfarenheter att dela med sig av, och det är onaturligt att barnen inte lever med de gamla och

Lotta Arbman från Brahma Kumaris gör en scenmålning.

En av Nya Tidsålderns lekar.

Arrangörerna Lars Lagerstedt, Björn och Mona Roxendal.

kan lära av dem.

Anil Horn var en annan uppskattad talare. Hon talade med inlevelse om hur människan måste ta till vara sina inre förmågor, sin andlighet, för att skapa en värld i fred och harmoni. Hon gjorde ett djupt intryck på många av deltagarna. Många i publiken såg för första gången en människa lysa. För det sken faktiskt om Anil Horn, och jag själv, som aldrig varit med om något liknande, trodde faktiskt att jag fått skräp på hornhinnan. Men så var det inte.

Göran Wiklund från Nybyggarna AB talade om hur man startar det egna företaget, som man funderat på länge.

— Man skall komma ihåg, sa han, att inget enda företag har börjat stort, utan alla har en gång i tiden varit en idé i en människas huvud. Ett företag börjar alltid i huvudet på en person.

— Även idéerna tillhör verkligheten, den inre verkligheten. Man kan se den inre och den yttre verkligheten som två oändliga universa, och korsningen mellan dem finns hos människan.

— Man skall inte tro att man står helt ensam. För en idé fungerar som en magnet. Den drar till sig energier, andra människors krafter, liksom solstrålarna drar till sig vattenånga från marken.

— Det är viktigt att du låter känslan, passionen, vara med när du går från idé till handling, för då har du tusenfalt mer energi till ditt verk.

Ge allt du har:

— Satsa, som en trapetshoppare, all din kraft och energi. För ett ögonblick kommer du att hänga i luften — det är ofrånkomligt — tills du grabbar tag i nästa trapets, som tar dig till nästa avsats.

Göran varnade för att det man kan bäst kanske hindrar en från att göra det man helst vill — man stannar på den säkra sidan. Men — att aldrig riskera något är mera riskfyllt än att ta risker.

— Det du kan tillhör det förflutna, medan det du vill tillhör framtiden! sa Göran, och:

— Varje gång du misslyckas, har du kommit ett steg närmare ditt mål!

Göran Wiklund underströk hur viktig den "kreativa minoriteten", som har idéer och startar företag, är. När konservativa krafter lägger sig som ett lock på människors idéskapande, då utarmas kulturen.

Lotta Arbman från Brahma Kumaris hade en *happening* där hon gjorde

en stor scenmålning medan en dikt lästes med hennes röst inspelad på band. När målningen var färdig och hade blivit till ett ansikte med en vit fågel som flög ut från pannan, övergick allt i en meditation och stilla musik, medan Lotta satte sig i meditationsställning och såg ut över publiken. — Det var ett "spel", där musik, melodi, färg, form, poesi och stillhet blev ett konstverk tillsammans.

Livsfestivalen 1984 gick ihop ekonomiskt. De 15.000 kronor som betalats i omkostnader, flöt in. Det blev ingen lön till arrangörerna, men vinsten täckte förlusten på de tidigare festivalerna.

300 personer deltog, och det var precis vad lokalerna tålde utan att det blev för trångt och kön till cafeteria för lång.

Några röster:

Gunilla Carlsson, 25, hade åkt från Värmland för att vara med om festivalen.

— Det var mycket på en gång, det här, sa hon. Kanske för mycket. UMV och den indiska tempeldansen var bäst. Och så Adolf Fredriks musikklasser såklart! Men jag trodde jag

skulle få delta mer själv.

Lajla Tröften, 16, och Lotta Eriksson, 17, hade lyssnat på alla föredragen och tänkte lyssna på de följande också.

— Anil Horn var bra. Men jag höll på att smälla av när hon började lysa! Det var ett gulvitt sken runt omkring henne, otroligt.

— Enormt att de ordnar såna här prylar! Det var litet stelt i början, och lokalerna är rätt tråkiga, men man kan få en himla massa intryck här.

— Värt pengarna?

— Visst!

Sten Lindgren, 42, satt i cafeteria och tog igen sig litet.

— Det här är positivt. Det ger människor inspiration och kan sätta igång egna tankar. Bara ett par ord, som man får höra, kan sätta igång en hel utveckling hos en människa.

Kanske blir det livsfestivaler på andra orter också i fortsättningen.

— I Stockholm är det alltid en uppsjö av aktiviteter. Nu är det dags att det händer litet av det här slaget ute i landet också. De som är intresserade av en livsfestival, kan höra av sig till föreningen Nya Tidsåldern, tel. 0764-226 35.

SHAMANKURS 3—5/6 och 7—9/6

med MICHAEL HARNER

Jag har återigen nöjet att presentera en grundkurs och en uppföljningskurs för dem som önskar gå vidare från de tidigare. MICHAEL HARNER, antropolog och shaman, kommer att leda oss in på *shamanens väg*, som även är namnet på hans senaste bok.

Kursen är uppdelad på två delar, *DEL 1: Grundkurs 3-5/6*. Genomgång av de grundläggande teoretiska och praktiska delarna, där huvudvikten läggs på den praktiska upplevelsen av shamanens arbete och healingförmågor.

DEL 2: Föreläsning 7-9/6. Kursen kommer att ägnas åt SPIRIT. DÄNS: en teknik att återskapa ursprunglig kunskap från vårt undermedvetna. Deltagarna måste ha deltagit i Harners tidigare kurser för att kunna vara med.

Allmänna förkunskaper: Att ha läst M. HARNERS bok "Shamanens väg".

PRIS per del: 1.400 kr. Med helpension à 3 dagar.

Förskottsbetalning gäller som anmälan.

KURSLOKAL: VÄRMLANDSGÅRDEN, UTANFÖR SÄFFLE.

Kursanmälan sker till Arcus Medico, St. Göransg. 62, 112 33 STH. Telefon 08-54 94 80.

SISTA ANMÄLNINGSDAG 25/5.

Sökarguiden

FINDHORN FOUNDATION
21-28 April 1984

Följande grupper och personer deltagar:
Axis Dance Company, Csaba Erdelyi & Shelagh Sutherland
Penny Kemp, Pat Mackenzie, Aongas Macneacail, Jorge
Milchberg & Los Incas, John Mowat, Susan Osborn,
Donald Swann, Sir George Trevelyan och Findhorns egen
ensemble.

FESTIVALVECKAN PÅ FINDHORN kommer att bli en
hyllning till naturen genom olika uppträdanden, musik,
dans, meditation och deltagande i Findhorns dagliga ru-
tiner. Mer information får du från: The Findhorn Founda-
tion, Clunty Hill Collage, Forres Scotland IV 36 ORD.
Tel. (0309) - 73655.

Eileen Caddy
och FRANÇOIS

UNCONDITIONAL
LOVE

6 april 09.30 - 17.00

7 april 09.30 - 17.00

(Dubblat seminarie)

Vuxenskolas Hus

Eriksbergsg. 8 B

(STOCKHOLM)

Arr. NYTÄNKARNA

Örnv. 3

181 40 Lidingö

Info. 0758-51339

SHAMANKURS 3 - 5/6 & 7 - 9/6
med MICHEL HARNER

författare till boken SHAMANENS
VÄG.

Kursen är uppdelad på två delar:
GRUNDKURS 3-5/6 samt en sk
FORTSÄTTNINGSKURS 7-9/6.
Kurskostnad 1400:-/del inkl dubbel-
rum och helpension i tre dagar.

Kursanmälan och mer information
får du från: ARCUS MEDICO,
St Göransgatan 62, 112 33 Stock-
holm. Tel: 08-54 94 80.

ETHLYNN LUCES kommer tillbaka
till Sverige och håller två tvådagars
workshops med temat:

'RELEASING PAST MEMORIES -
IMPROVING PRESENT RELA-
TIONSIPS'.

31/3 - 1/4 på YOGACENTER i Göte-
borg, Vasaplan 3, tel. 031-13 13 62.
28-29 /4 i Stockholm. Kontakta då
Bertil Wosk, Sibeliushuset 38, tel:
08-751 57 18.

NÄR MAN SPELAR HAZARD

Sigge Westerlund
rullar tärningarna på
ABF-HUSET Fabiansalen
Sveav. 41. STOCKHOLM

med livet
4 april (19.00 precis)

SÖKARGUIDEN

BOX 45505 - 10430 STOCKHOLM

NYHET
Zorba
the Buddha

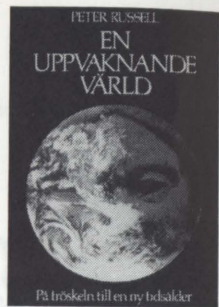
RAJNEESH
RESTAURANG
Kungsgatan 67 (KUNGSBRON)
STOCKHOLM

VEGETARISK mat
måndag - lördag 11-15⁰⁰

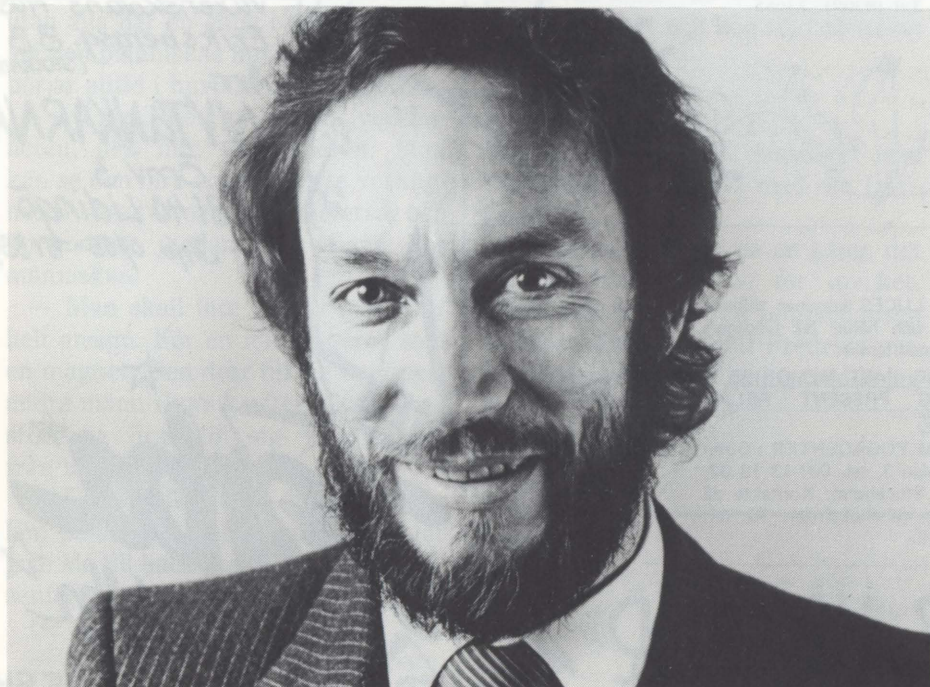
DESSUTOM
DISCO

på kvällarna med bla
skivjocke Ted Gärdestad
och veckans
horoskop
väder!!

På tröskeln till en ny tid

New Age-visionären Peter Russell tecknar en mycket optimistisk bild av vår framtid

Från Stora Smällen till den jagmedvetna människan

Hur uppkom universum? Vår tids vetenskapsmän talar om "Big Bang". Det är inte längre "i begynnelsen skapade Gud himmel och jord", utan det började med den Stora Smällen, för femton miljarder år sedan - eller, om man vill vara mer poetisk: i början var ljus. Ett gigantiskt eldklot utvidgades, svalnade och förtätades till de otaliga galaxer som nu utgör universum.

Vad fanns före Smällen? Det kan ingen vetenskapsman säga. Men tid och rum måste ha blivit till när processen startade - hur svårt det än är att fatta detta. Före tiden och rummet kan ingenting ha funnits.

I universums första ögonblick

var dess temperatur över 1 000 000 000 000 grader Celsius - menar vetenskapen idag. Det bestod då av ren energi. Det expanderade och svalnade, och efter 100 000 år var dess hetta 1 000 grader. Då började atomerna klumpa ihop sig, gaser bildades som drogs samman till stjärnor, från stjärnorna spreds materia ut och blev till himlaklot, där liv uppträdde: växter, djur och människor.

Energi, materia, liv och medvetande - det är utvecklingsvägen.

Är uppkomsten av liv en tillfällighet? Nej, experiment som gjorts tyder på att när ett hav, bestående av vatten, metan, kväve, ammoniak och spår av väte, utsätts för elektricitet, så bildas organiska substanser, dvs. liv. Det var nästan oundvikligt att liv uppstod. På miljarder planeter i universum bör livets förutsättningar ha

funnits.

Livsformerna har utvecklats till allt högre grad av komplexitet. En av de mest dramatiska förändringarna är hjärnans explosiva tillväxt. Hjärnbarken, som tros vara säte för det högsta mentala livet, har blivit jämförelsevis tjockare och större.

Så har vi nu människan - en nästan otrolig produkt av 15 miljarder års utveckling. Var och en av oss är uppbyggd av cirka tio miljarder triljoner atomer, ordnade i ett system av bortåt hundra biljoner biologiska celler.

Vid en viss punkt av utvecklingen uppstod jagmedvetandet. Människan är inte bara medveten, utan hon är medveten om att hon är medveten. Hon är den enda varelse som är medveten om sin egen existens och som kan, på gott och ont, påverka sin omgivning. Hon upplever världen omkring sig, hon har tankar, känslor och drifter.

Människan fortsätter att utvecklas biologiskt, men det är en långsam, omärklig process. Nu är det medvetandet som förändras, och det sker mycket snabbt. Under en mycket kort tidsrymd har exempelvis biologin, kärnfysiken, energikällorna och kommunikationerna utvecklats med en ökande hastighet, och vi är nu mitt uppe i förändringar som saknar motstycke i planetens historia.

Det är Peter Russell som tecknar en bild av universums historia, här i största korthet antydd, i sin bok *En uppvaknande värld* (Studieförlaget, Uppsala, översättning från engelskan av Hans Du Rietz). Och han blickar vidare in i framtiden.

Han har en vision av en ny mänsklighet och en ny värld. Det är en optimistisk vision. Vi står på tröskeln till ett väldigt språng i utvecklingen. Optimism, understryker han, är inget att

be om ursäkt för; det är ett positivt värde. Ty ett samhälles syn på sig självt har en avgörande betydelse för dess framtid. Optimism kan hjälpa oss att skapa en framtid, en god framtid - medan pessimism kan leda oss till undergången.

Jorden är en levande organism

Peter Russell frågar sig om inte jorden i själva verket får uppfattas som ett levande system, en levande organism. Vi är då själva delar av denna organism. Vi tillhör dess biosfär - som består av människorna, djuren, växterna samt atmosfären, havet och marken.

Den levande jorden verkar vara ett system som självt kontrollerar temperaturen och sammansättningen av luften, havet och marken så att förutsättningarna för livets fortbestånd blir optimala - exempelvis regleras koncentrationen av syre i atmosfären så att den konstant är 21 procent, vilket är den bästa möjliga. Från rent fysikaliska utgångspunkter skulle man ha väntat sig ett jämviktsläge och inte den obalans som råder på jorden; koncentrationen av syre i luften borde ha varit nära noll.

Vad som sker på planeten verkar inte vara följd av en serie lyckträffar, utan allt synes vara utomordentligt väl organiserat. Biosfären tycks vara ett självreglerande och självuppehållande system, som ständigt ser till att de kemiska, fysikaliska och biologiska processerna skapar bästa möjliga förutsättningar för liv.

Mycket talar för, menar Peter Russell, att jordens biosfär bör betraktas som ett levande system, jordens reglerande hjärna och nerver. Han väljer namnet *Gaia* för detta system - efter James Lovelock.

Det sker nu betydelsefulla förändringar i Gaia - ett nytt medvetandetilstånd uppkommer hos människorna, och detta skapar en ny värld.

Från det hudomslutna till det universella jaget

Mänskligheten befinner sig vid randen av en katastrof. De vetenskapliga och teknologiska framstegen, som är en krona på vår arts verk och som underlättar livet för oss, bär även i sig

fröet till vår förintelse. Men vi befinner oss också nära ett genombrott från ett begränsat till ett obegränsat jagtänkande, till en ny uppfattning om oss själva och vad vi är i universum. Det sker en ökande förening av de mänskliga medvetandena till ett enda levande system. Vi har kommit till en punkt där en omvändelse är nödvändig och möjlig.

Vi har ännu en dominerande jagmodell som är "det hudomslutna jaget", dvs uppfattningen att "jag" är det som finns under min egen hud och ingenting annat. Men det existerar andra modeller, till exempel den att det finns ett universellt jag, som inte är omslutet av huden, ett jag vars innersta väsen är enhet med hela skapelsen.

Många människor har haft sporadiska upplevelser av det universella jaget, men det är mycket sällsynt att den jagmodellen blir den dominerande för en människa. Det är "det hudomslutna jaget" som är den förhärskande modellen - och den skapar många av våra problem.

Modellen "det hudomslutna jaget" ger upphov till ett lågsynergetiskt samhälle, dvs. ett samhälle med låg samverkan, medan däremot den universella jagmodellen ger upphov till ett högsynergetiskt samhälle, med hög samverkan, där en människa inte bara är intresserad av att sörja för sig själv och sina närmaste, utan identifierar sig med allt och är mån om allt.

Att dra gränser mellan oss själva och andra är farligt, det leder till söndring, konflikter, krig och - idag - fara för mänsklighetens förintelse.

För att förhindra en katastrof måste vi, skriver Peter Russell, övergå från vår nuvarande lågsynergetiska världsuppfattning till en med hög synergism.

Jaget är ett med allt

Vad är det egna jagets innersta väsen? frågar Peter Russell. För att ge ett svar hänvisar han till "den oförgångliga filosofin", som säger att i mitt innersta är jag av samma väsen som du och hela universum. "Våra individuella medvetanden är som vattendroppar tagna ur havet: varje droppe är en unik, individuell droppe med sin egen identitet och egna speciella egenskaper; ändå är varje droppe också av samma väsen eller natur som havet - vatten." Denna upplevelse av alltings enhet är kärnan i enhetsmystiken: i vårt innersta är vi

Peter Russell är född i England och har studerat matematik, teoretisk fysik, experimentell psykologi och data i Cambridge. 1971-1974 forskade han i meditationspsykologi vid Bristols universitet. Han har gett ut flera böcker, varav, förutom *En uppvaknande värld*, *Transcendental meditation* finns på svenska (Wahlström & Widstrand). *Boken om hjärnan* kommer på Studieförlaget i år.

Russell arbetar också med en översättning till engelskan från sanskrit av Upanishaderna, en av hinduismens viktigaste skrifter.

Han reser runt och föreläser om sina teorier. Nyligen var han i Sverige i samband med att *En uppvaknande värld* utkom på svenska. Här höll han en serie föredrag och seminarier, bland annat ett för ungdom.

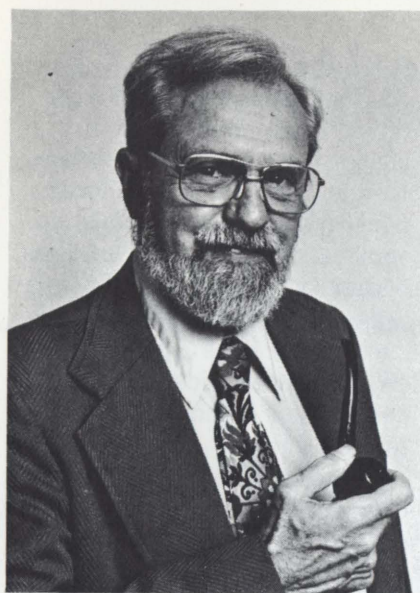
alla förenade. Vårt väsen är Varandet självt. När vi inser detta, då upplöses individualiteten och ger plats för ett gränslöst varande - denna förlust av personligheten är ingen verklig förintelse, utan den är det enda sanna livet. Att dö bort från det vanliga begränsade jaget är att vakna upp och finna att ens verkliga, innersta jag genomsyrar universum och alla andra varelser.

Den oförgångliga filosofin förkunnar att vi alla ytterst är ett och samma väsen och att denna enhet kan förnimmas som det rena jaget i djupet av vårt inre.

Om vi verkligen upplever denna vår enhet med allt - inte bara intellektuellt fattar den - då påverkar det vårt liv och skapar ett nytt samhälle där vi inte förstör vår värld, inte misshandlar oss själva och inte fortsätter mot katastrofen.

Insikten att allt är ett är Upplysning. Den upplysta människan upplever en spontan kärlek till allt.

Detta var några huvudtankar i Peter Russells storslagna visionära bok "En uppvaknande värld". Läs den! Den har en stor potentiell kraft till förnyelse av mänskligheten.

Vägran att se

En ledare av J. Allen Hynek
i tidskriften *International UFO Reporter*

För en tid sedan skrev Herbert S. Taylor från Oceanside, New York — sedan länge medarbetare vid Center for UFO Studies — till mig om ett brev som han hade sänt till dr Carl Sagan. Han bad mig kommentera det samt svaret han fått från Louis Friedman, verkställande styrelsemedlem i Planetary Society (Planetariska Sällskapet) som grundats och leds av dr Sagan.

Kanske kan denna ledare tjäna som ett försenat svar på Taylors brev, som jag är säker på att han inte har något emot att dela med våra läsare. Taylor skrev att "brevet var en klar utmaning till dr Sagan att försvara sitt starkt negativa ställningstagande i UFO-frågan. Jag ställde bestämda frågor, särskilt angående elektromagnetiska och fysiologiska effekter, och jag hänvisade till Cash-Landrum-fallet (ett uppmärksammat fall med uppseendeväckande fysiologisk effekt). Svaret blev en klar besvikelse. Friedman kunde inte svara på några av de frågor jag ställt. I sitt svar rättfärdigade han, på ett mycket besynnerligt sätt, den fullständiga vägran som finns hos de flesta vetenskapsmän att verkligen studera fakta om UFO-fenomenet. Dessa stora leverantörer av sanning håller märkligt nog fast vid att allting som inte passar in i deras verklighetsuppfattning skall uteslutas — en inställning som fortsätter att dominera. Är det inte sorgligt! Skulle du vilja kommentera denna ömkansvärda situation?"

Här följer först det väsentliga i det svar som Taylor fick från styrelse-

medlemmen i Planetary Society:

"Vad beträffar Er undran varför inte Planetary Society tar berättelserna om UFO-kontakt på större allvar, så låt mig säga att inte i någon av UFO-anekdoterna har det funnits övertygande fysiska bevis på utomjordisk kontakt. Det är ironiskt och verkligen absurt att anta att alla dessa utomjordiska kontakter skett på sådant sätt att människor bara har historier att berätta, men inga bevis att visa upp. Planetary Society och vetenskapssamfundet skulle verkligen finna det spännande att undersöka seriösa fysiska bevis från ett hypotetiskt utomjordiskt möte."

Vilken snävsynthet! Tyvärr har inte ens Planetary Society tagit lärdom av vetenskapens historia. Denna är fylld av sorgliga berättelser om hur gångna tiders vetenskap inte kunnat ta framlagda bevis på allvar därför att bevisen inte fallit inom föreskrivna ramar. Listan över dem som försökt få sina kolleger att uppmärksamma tecken som varslat om genombrott i vetenskapen, är imponerande: Galilei, Pasteur, Semmelweis, Wegener, Fessenden... och en mängd andra.

Vetenskapens historia visar att det inte så mycket varit så att bevisen för något nytt vid horisonten saknats, utan mer en vägran att se på bevisen därför att de inte varit i en form som accepterats av den tidens vetenskapliga kritiker eller därför att de stridit mot förutfattade meningar. Ett anmärkningsvärt exempel på det senare är Galileis kollegers vägran att genom hans teleskop titta på sol-

fläckar därför att: Solen är den synliga symbolen för Gud. Gud är fullkomlig, och därför är solen fullkomlig och kan inte ha några fläckar, och därför är det ingen idé att titta!

Vi känner alla till historien om "stenarna i skyn". Då det var uppenbart för alla rätt tänkande vetenskapsmän på 1700-talet att det bara inte kunde finnas stenar i skyn, var det lika uppenbart att det inte kunde finnas meteoriter. Men det finns meteoriter! Man såg på fenomenet ur en felaktig synvinkel, det var allt. Det fanns naturligtvis inga stenar i himlen som väntade på att falla ned på jorden, men det fanns materiekulor i respektabla banor runt solen, vilka ibland stötte samman med jorden. Men fast den celesta mekaniken var väl utvecklad på den tiden, tänkte ingen på att använda den som en forskningsväg. Vetenskapsmännen sa inte: "Här har vi ett fenomen. Människor med gott anseende har berättat till synes löjliga historier om stenar som dimper ner från himlen. De har faktiskt visat oss prov på sådana stenar. Vad för slags teori skulle kunna förklara det observerade fenomenet?" (Man tittade inte på bevisen, utan avfärdade dem som stenar som utan tvivel träffats av blixten. På liknande sätt har bevis i UFO-fall med fysiska spår blivit avfärdade antingen som verk av skojare eller som något som har naturliga orsaker eller tillverkats av människor.) Den tidens vetenskapsmän vägrade att se närmare på berättelserna och bevisen eftersom sådana saker bara inte kunde finnas,

så varför besvära sig? Att vägra se har varit en vanlig vägspärr inom vetenskapen.

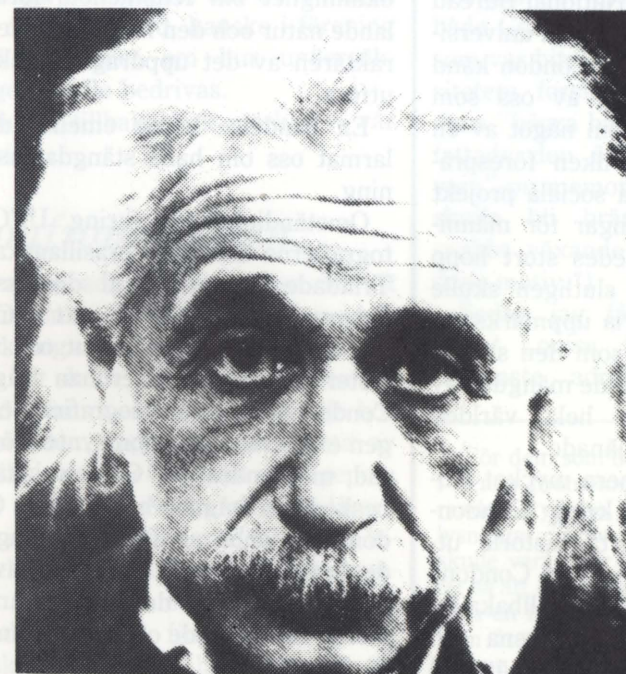
Det stora misstaget i detta fall var att ersätta fenomenet meteoriter med en viss teori om det. Och är det inte just detta som sker inom vetenskapen idag, när det gäller UFO-fenomenet — att man vägrar studera de rikliga bevis som finns tillgängliga bara därför att de inte verkar passa till en viss teori — den om besökare från mycket avlägsna platser! Kanske är detta den felaktiga synvinkeln. Borde vi inte hellre säga: "Se här, under de senaste tre årtiondena, och ännu längre tillbaka, har vi stött på ett fenomen som är förbryllande: det är globalt, finns i olika kulturer, och i det jämna flödet av rapporter finns det iakttagelser gjorda av människor som är erkänt kunniga och skolade och förvisso förnuftiga och vederhäftiga enligt sina kamraters uppfattning. Dessutom utgör dessa rapporter inte ett sammelsurium, utan de faller in i klara mönster. Låt oss försöka ta reda på vad som ligger bakom dessa berättelser och rapporter! Det kan ligga ett vetenskapligt genombrott på lur någonstans i kulisserna."

Eftersom vi befinner oss i rymdålderns gryning och har växt upp i Buck Rogers science fiction-era, har vi dragit den förhastade slutsatsen att UFO:n måste vara rymdskepp som styrs av utomjordingar. Men kan inte detta vara ännu en sådan situation som när "stenar föll från skyn"? Kanske är vår synvinkel felaktig även här.

Borde inte vår rätta inställning vara att säga: "De som har studerat UFO-fenomenet under åren och är vetenskapligt kompetenta (liksom de vetenskapsmän från många olika områden som är anslutna till erkänt seriösa UFO-undersökningsgrupper som CUFOS, MUFON och APRO i USA samt många liknande grupper i andra länder) har sagt oss att UFO-fenomenet är verkligt och definitivt värt att vetenskapligt studera. Olika synvinklar bör provas; en av dem bör alltså vara att UFO:n, på något sätt som dagens vetenskap ännu inte förstår, kan ha med utomjordiska intelligenser att göra. Men vi bör inte ha ett begränsat synsätt, utan även erkänna möjligheten att UFO-fenomenet kan visa på någon aspekt av tillvaron som hittills undflytt oss. Kanske bör vi gå

ännu längre och erkänna att 1900-talets vetenskap kanske inte räcker till för en slutlig lösning av UFO-fenomenet, lika litet som 1800-talets vetenskap kunde ha haft ens en avlägsen föreställning om kärnenergin. Men vi hoppas att det kommer en dag 21:a och det 25:e århundradets vetenskap som kan ge oss lösningen. Men detta får inte bli en ursäkt för att inte studera fenomenet självt. Vi bör inte vara bundna i samma snävsynthet som Planetary Society.

Planetary Society bör göras medvetet om att allt fler vetenskapsmän redan har en öppnare syn på UFO-fenomenet. Det mest anmärkningsvärda är kanske den grupp som dr Peter Sturrock vid Stanforduniversitetet tagit initiativet till, nämligen Society for Scientific Exploration, som enbart består av vetenskapsmän, erkända inom sitt specialområde, vilka söker utforska de vetenskapens gränstrakter (bl.a. UFO) som ännu inte fått vara med på den ortodoxa vetenskapens tummelplats. I den riktningen finns de genombrott som blir en del av vetenskapen under nästa århundrade.

**Vi använder bara 10%
av vår mentala kapacitet**

Det sade **Albert Einstein**, den störste fysikern i vår tid.

L. Ron Hubbards upptäckter inom sinnets område visar idag att Einstein hade rätt.

I sin bok **DIANETIK®: den moderna vetenskapen om mental hälsa** går L. Ron Hubbard ännu ett steg längre. Genom sina upptäckter visar han hur vi kan bli kvitt de barriärer som hitintills har hindrat oss från att utnyttja vår mentala kapacitet till fullo.

Fler och fler använder **DIANETIK** — konstnärer, läkare, företagsledare och anställda. De tusentals skriftliga redogörelserna för deras framgångar med boken är det bästa beviset på dess kvalitet.

BESTÄLL BOKEN IDAG!
Den finns i bokhandeln eller kan beställas på nedanstående kupong till:

NEW ERA Publications,
St. Kongensgade 55, 1264 Köpenhamn K,
Danmark. Tel 009-45-1-145128.

JA TACK! Sänd mig ex. av **DIANETIK®: den moderna vetenskapen om mental hälsa**.

470 sidor, pocket, 88,- (totalpris inkl. porto)

☐ Check bifogad ☐ Postgiro 7 07 75 56

Namn

Adress

Postnr. Postadress

Copyright © 1984 NEW ERA Dianetik® är ett varumärke

En konfrontation med dr Condon: Förspel och efterdyningar

Av Richard Sigismond

Endast några få personer kände till att Richard Sigismond blev antagen som medlem av Condonkommittén, men "avgick" redan innan han formellt hade accepterat medlemskapet. Hans ställningstagande grundades på de händelser som nedan beskrivs. Professor J. Allen Hyneks tidskrift *International UFO Reporter* har lyckats övertala Richard Sigismond att redogöra för detta, till gagn för den historiska dokumentationen av denna sorgliga episod i UFO-historien.

Det var en eftermiddag på hösten 1966. Vi hade samlats i den lilla hör-salen i den gamla fysikbyggnaden på Coloradouniversitetet för att träffa fysikern dr Edward U. Condon, som nyligen utsetts att leda en civil vetenskaplig utredning av UFO-fenomenet. Fastän vi inte kunde veta det då, skulle han snart bli den kanske mest negativa gestalten inom UFO-forskningen.

På inbjudan av fysikföreningen hade dr Condon gått med på att ha en informell frågestund om UFO. Jag, och många av dem som samlats den dagen från universitetet och hela Denver, hoppades kunna fråga den välkände vetenskapsmannen om vilka möjligheter som kunde finnas att undersöka detta kontroversiella men fascinerande ämne. Redan då misstänkte många av oss att regeringens syfte var att tysta ner fenomenet. Dr Condon hade nyligen utsetts av kongressen — med flygvap-

nets välsignelse — att bilda en civil UFO-undersökningskommitté.

Atmosfären var laddad med förväntningar. Den berömda fysikern George Gamow hade reserverat en sittplats i främsta ledet mitt framför podiet. Hans närvaro tillförde mötet en märkbar intensitet. Vi hade känslan att nu till sist skulle vi få en opartisk, öppen och verkligt vetenskaplig undersökning — ett hopp som stärktes av det faktum att vi hade en betydande aktning för dr Condon. Han hade förskaffat sig ett grundmurat anseende inom fysiken och hade tidigare varit ledare för National Bureau of Standards i Boulder, nära universitetet. Dessutom var dr Condon känd — särskilt för många av oss som bodde i Boulder — som något av en hängiven humanist vilken förespråkade och bistod flera sociala projekt som gällde förbättringar för människor. Vi hade således stort hopp om att UFO-frågan slutligen skulle ägnas den fördomsfria uppmärksamhet och utforskning som den snabbt ökande och imponerande mängden av UFO-rapporter från hela världen tydde på att den förtjänade.

I ljuset av de numera mycket välkända händelserna kring Condonkommittén (vars korta historia utmärks av djup oenighet, då Condons ursprungliga stab ryggade tillbaka inför hans arroganta, överlägsna och ibland nonchalanta attityd till ämnet) syns det förvånande att vi lämnade detta höstmöte med våra stora förhoppningar oförminskade. Mötet hade, tvärtemot att nedslå oss, gett näring åt våra förväntningar att en verkligt opartisk undersökning snart skulle komma till stånd — att Condon snart skulle utse en kommitté som skulle ge världen dess första defini-

tiva och trovärdiga rapport om UFO-gåtan. Vår besvikelse skulle komma senare.

Condon tycktes oss då vara en man som, fastän han var okunnig om UFO-fenomenets historia, var villig att leda en vetenskapligt respektabel undersökning. Ser man tillbaka, kan man med rätta notera att vi, förblindade av våra förhoppningar, inte förmodade klart inse betydelsen av en subtil faktor som vi kunde ha mer värt observerat och bedömt. Denna faktor var Condons nonchalanta attityd till ämnet, vilken vi tillskrev hans okunnighet om fenomenets förbryllande natur och den komplicerade karaktären av det uppdrag han skulle utföra.

En händelse borde emellertid ha larmat oss om hans stängda inställning.

Omständigheterna kring UFO-fotografierna från den brasilianska ön Trindade kom upp till diskussion. Framme i första raden satt Gamow och lyssnade uppmärksam och med bister uppsyn, varefter han frågade Condon om dessa fotografier verkligen existerade. Condon syntes förvirrad, men andra gav Gamow jakande besked. Då frågade han upprört Condon om denne skulle få tillgång till dessa fotografier. Condon medgav något tveksamt att det skulle han få, fastän han verkade omedveten om att de fanns.

Gamows upprördhet minskade inte efter denna något ljumma försäkran. Den ökade tills han med ett ljudligt slag med knytnäven mot stolskarmen gjorde ett provocerande och häpnadsväckande uttalande som avslöjade med vilket allvar militären betraktade UFOnas närvaro.

Gamow tillkännagav att han 1952

(14 år tidigare) tillsammans med general Curtis LeMay — länge chef för strategiska flygkommandot — hade varit med i en hemlig UFO-kommitté vars syfte varit att studera och utvärdera UFO-fenomenet. Varför hade han, i en ställning där han hade uppenbart behov av informationer, varken sett eller hört talas om Trindade-fotografierna? Varför hade inte detta material gjorts tillgängligt för honom? Efter en lång stunds tystnad, som förklarligt nog följde på Gamows provocativa uttalanden, förklarade någon att fotografierna hade tagits sex år efter Gamows medverkan i den hemliga kommittén.

Gamows uttalande lockade inte fram den reaktion från Condon som vi hade väntat. Det tycktes inte ha någon inverkan på honom då och inte heller senare i hans uppträdande gentemot sin kommitté. Och inte bidrog det till att mildra den nedsättande tonen i de uttalanden han gjorde för pressen vid flera tillfällen. Av välvilja ursäktade vi då Condons bristande uppföljning av denna retsamma information med hans fullständiga okunnighet om UFO-frågan och dess innebörd, kanske i förening med osäkerhet om hur undersökningen skulle bedrivas.

Vid en tillbakablick märker vi vår naivitet.

Konfrontationen

Flera månader senare, efter det att UFO-kommittén hade bildats och forskningsarbetet antogs framskrida som det skulle, blev jag medveten om att det fanns en hel del missnöje hos personalen. Jag kände de flesta av medlemmarna i Condons stab (genom min tidigare verksamhet som lärare och mina kontakter med Boulders intellektuella och vetenskapliga kretsar). Missnöje, med tonvikten på att Condon föreföll förbjuda all seriös forskning och på hans attityd till UFO-fenomenet i allmänhet, blev ett vanligt diskussionsämne. Några av oss (både i och utanför kommittén) kände att med nationens ivriga förväntningar på Condonkommitténs rapport som det första verkligt avgörande och vetenskapligt hållbara uttalandet om det kontroversiella UFO-fenomenet, hade vi en stark moralisk

Professor Condon

förpliktelse att se till att allmänhetens förtroende inte blev missbrukat.

Med detta i tankarna ansökte jag, när en plats i kommittén blev ledig några månader efter det att den hade bildats, om att få ingå i Condons stab. Jag blev vederbörligen intervjuad (tillsammans med andra sökande) av både Condon och Robert Low. Low, som var biträdande dekan för universitetets forskarutbildning och Condons "högra hand", var den som författade den ökända "tricket skulle vara"-promemorian som senare skulle bli brännpunkten för den snabbt växande misstron mot Condons motiv. *)

Sedan jag fått meddelande från Mary Louise Armstrong (Condons närmaste administrativa assistent,

*) För dem som inte känner till innehållet i denna promemoria, som fick en avgörande betydelse, kan vi ge följande upplysningar. Low skrev bl.a.: "Tricket skulle vara, tror jag, att beskriva projektet så att det för allmänheten skulle synas vara en fullständigt objektiv granskning, men åt det vetenskapliga samfundet ge bilden av en grupp icke-troende som försökt göra sitt bästa för att vara objektiva fast med en nästan obefintlig förväntan att finna ett tefat." Denna promemoria var ställd till två dekaner vid Coloradouniversitetet. Den gjordes slutligen tillgänglig för den undersökande reportern John G. Fuller som underlag för hans avslöjande och fördömande artikel "Flygande tefatsfiaskot", publicerad som en featurartikel i tidskriften Look den 14 maj 1968.

som snart skulle visa sig vara en person med aktningsvärd hederlighet och hängivenhet till vetenskapliga ideal och vars senare avskedsansökan finns med i Hyneks "The UFO Experience") att jag antagits som medlem i kommittén, beslöt jag mig för att utröna, både för min egen och för de andra gruppmedlemmarnas skull, huruvida Condon någonsin skulle tillåta en kompetent och öppen undersökning.

Trots att promemorian tydligt avslöjade Lows överraskande åsikt att det viktigaste för kommittén skulle vara dess anseende och hållning och inte det arbete den utförde, gav den inte mycket som slog fast Edward Condons verkliga inställning till UFO-forskning. Det var viktigt att fastställa vilken inställning han hade, eftersom hans uttalanden ofta var tvetydiga och vid andra tillfällen motsägelsefulla. Det var svårt att få förtroende för honom när han till exempel den 26 januari 1967 sa till en journalist på Star-Gazette i Elma, New York (bara tre månader efter det att hans så kallade utredning hade börjat): "Jag är just nu böjd att rekommendera regeringen att dra sig ur den här affären. Min inställning just nu är att det inte är någonting med detta." Tidningen skriver sedan att Condon leende tillade: "Men jag förväntas inte komma till någon slutsats förrän om ett år."

Eftersom jag visste att jag inte

kunde arbeta i det psykologiska klimat som jag klart kunde se höll på att utvecklas, bestämde jag mig för att begära ett privat samtal med Condon för att avgöra en gång för alla vad han hade i sinnet i UFO-frågan. Vilket resultatet än blev, skulle jag föra det vidare till intresserade kommittémedlemmar. De skulle sedan kunna bidra med sin egen kunskap, och vi skulle alla kunna agera därefter.

Sammanträffandet ägde rum på Condons kontor högt upe i JILA-tornet i fysikbyggnaden. Condon var hjärtlig, avspänd, verkligen mycket vänlig. Men efter cirka 20 minuters samtal insåg jag med bestörtning att denne erkände vetenskapsman inte hade någon som helst avsikt att seriöst ta sig an UFO-frågan. Allt tal om ämnets komplexa karaktär störde honom. Hans negativa inställning gick inte att diskutera.

Vid detta vägskalet insåg jag att jag hade två möjliga val — att gjuta olja på vågorna och därigenom behålla min anställning eller låta mina känslor komma till uttryck och driva saken till sin spets — ett handlingssätt som jag visste skulle kosta mig min nyvunna plats i kommittén. Jag valde det senare, eftersom jag kände att jag inte kunde kompromissa med vetenskapliga ideal, och särskilt inte med övertygelsen att vetenskapen har allmänhetens förtroende att inte döma i förväg eller sätta en åsikt eller en lära framför ett faktum.

Med dessa känslor i förgrunden, och vid det här laget helt blottade, såg jag mig omkring i Condons rymliga kontor med dess många dörrar och undrade vilken som var utgången.

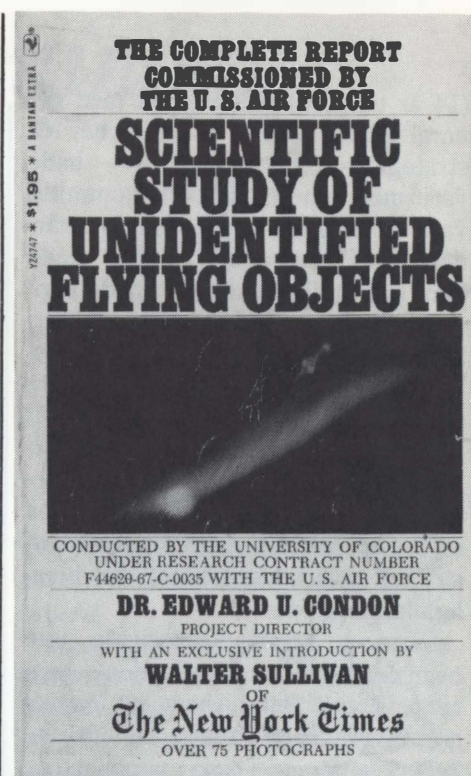
"Dr Condon", sa jag, "vill ni vara vänlig att visa mig den kortaste vägen ut härifrån så att vi kan avsluta det här mötet samt allt framtida samröre som vi kunde ha haft i kommittén."

Så snart jag träffade vissa av kommitténs medlemmar berättade jag om mitt samtal med dr Condon och sa att jag medvetet ställt honom mot väggen och dragit slutsatsen att allt som hade med UFO att göra helt enkelt var motbjudande för honom. Jag hade sett att han under den imponerande vetenskapliga fasaden hade en oböjlig och fullständigt irrationell syn vad gällde möjligheten att UFO-fenomenet kunde ha något värde. Ämnet UFO stod i motsats till en djupt rotad

övertygelse. Allt hopp om en opartisk undersökning undanröjdes. Jag sa till mina vänner i kommittén att jag var villig att hjälpa till med att larma allmänheten om situationen och för den skull verkade jag på sådana sätt som stod öppna för mig. Ett sätt var att fortsätta övervaka Condonkommitténs arbete. Jag kände också att det fanns en annan sak som jag skulle göra. Som UFO-forskare under lång tid var jag starkt medveten om bristerna i Project Blue Book. Jag miss-tänkte att valet av Edward Condon som ledare för UFO-utredningen, som var tillsatt av kongressen och finansierad av flygvapnet, mycket berodde på att han tycktes betrakta hela UFO-frågan som nonsens. Trots att det bjöd mig emot att dra denna slutsats ökade bevisen snabbt. Precis som flygvapnet tidigare hade utvalt dr J. Allen Hynek som huvudansvarig vetenskaplig konsult åt Blue Book för att han visade upp en mycket skeptisk inställning, hade de nu valt Condon.

Vid denna tid var det en ganska vanlig bedömning hos vetenskapsmän att om UFO-fenomenet inte kunde avskrivas helt enkelt som missuppfattningar av välkända himlakroppar eller som föremål, tillverkade av människor, så var det alldeles säkert en projektion av undertryckta emotionella behov, rotade i desillusioner efter andra världskriget. Då jag hörde de allvarliga klagomålen från många av kommitténs medlemmar, började jag undra om Condon hade kontaktats i hemlighet för leda den civila UFO-utredningen på grund av sin negativa inställning. Vi visste ju att det förekommit preliminära önskemål från flygvapnets vetenskapliga forskningsanstalt (AFOSR) om att vetenskapen skulle ta hand om UFO-projektet. Vi visste också att det enda som förmådde flygvapnet att starta en civil UFO-utredning var kongressens påtryckningar samt kritik och misstänksamhet mot flygvapnets handhavande av UFO-frågan i Project Blue Book.

Condon uppträdde nästan från början av kommitténs arbete som om han kände att han hade någon sorts dispens att ibland roa sig med ämnet, hänge sig åt sina fördomar, utan att behöva vara rädd för någon tillrättavisning från flygvapnet. Det verkade som om hans alltför uppenbara fördo-

Condonrapporten

mar på något sätt uppmuntrades och stöddes i det tysta.

Jag övervakade, så att säga, de viktigaste händelserna. De tillhör nu historien, fast hur somliga av dem tilldrog sig, är bäst att låta vara osagt. Flera prominenta medlemmar av kommittén avskedades av Condon omedelbart efter det att Look-artikeln hade publicerats, vilket förlamade och demoraliserade utredningen. Artikeln är värdefull för var och en som är intresserad av UFO-fenomenet. Mina observationer och erfarenheter styrker att uppgifterna i den är riktiga.

Kommittémedlemmen Mary Louise Armstrongs avskedsansökan finns tillgänglig för studium på sidorna 243-250 i Allen Hyneks bok från 1972 om UFO-frågan, "The UFO Experience, A Scientific Inquiry". Armstrongs insiktsfulla kommentarer angående Condons chefsadministratör, den nu bortgångne Robert Low, är värda att upprepa. Hon konstaterar: "Alltför mycket av hans tid har använts till att bekymra sig om vilket slags 'språk' som bör användas i slutrapporten för att på skickligaste sätt undvika att säga något definitivt i UFO-frågan. Mycket litet tid har å andra sidan ägnats åt att granska de uppgifter som han grundar sina slutsatser på."

Slutliga kommentarer och iakttagelser

Dr David Saunders, psykolog vid Coloradouniversitetet och den högst uppsatte av de medlemmar av kommittén som Condon avskedade, skrev snabbt en bok tillsammans med R. Roger Harkins med titeln "UFOs Yes! Where the Condon Committee Went Wrong". Jag tycker den är ett "måste" för var och en som gör anspråk på sakkunskap om UFO-fenomenet. Men varken Saunders bok, Armstrongs brev eller Looks artikel verkar ha haft någon inverkan på Nationella Vetenskapsakademiens slutsatser. Själva okunniga om UFO-fenomenet åsidosatte dess ledamöter alla avvikande kommentarer och godkände snabbt Condons resultat. Detta har gett stöd åt påståendet att UFO-fenomenet inte är värt någon vetenskaplig uppmärksamhet. Genom de envetna ansträngningarna av CAUS (Medborgare mot UFO-sekretess) finner vi att den högsta säkerhetsinstansen i USA, National Security Agency, i sina arkiv har minst 131 topphemliga dokument om UFO som de vägrar lämna ut med hänvisning till den nationella säkerheten. Det krävs inte mycken tankemöda för att dra slutsatsen att NSA knappast skulle ödsla tid på att iordningställa 131 topphemliga dokument i ett ämne som inte är värt någon uppmärksamhet, vetenskaplig eller annan!

Beträffande sekretessfrågan och trovärdigheten i Condons arbete bör läsarna jämföra avslöjandena ovan med Condons "Slutsatser och rekommendationer", sektion 1, sidan 5 av Condonkommitténs rapport: "Det har påståtts att ämnet UFO är officiellt sekretessbelagt. Vi har dragit en annan slutsats. Vi har inga belägg för sekretess när det gäller UFO-rapporter."

Medan kommitténs arbete pågick, erbjöd Allen Hynek sin hjälp, närhelst den efterfrågades, med hopp om att kunna verka för en opartisk undersökning. Det kanske räcker med att säga att jag aldrig såg varken Robert Low eller Edward Condon dra nytta av detta erbjudande, fastän de medlemmar av kommittén som avskedades eller avgick gjorde det.

Vid slutet av kommitténs arbete gjorde flera framstående kritiker av

UFO-fenomenet — som till exempel Harvardastronomen dr Donald Menzel (som skrev två böcker mot UFO) profetiska uttalanden vid AAAS' årsmöte i Boston. Menzel sa: "Vetenskapsmän på 2000-talet kommer att blicka tillbaka på UFO som 1900-talets största nonsens."

Knappt tio år hade förflutit efter Menzels majestätiska uttalande, när vi (genom modiga medborgare som använde informationsfrihetslagen som hjälpmedel) fick officiell bekräftelse från försvarsdepartementet att "1900-talets största nonsens" hade besökt såväl våra strategiska flygkommandobaser i Maine, Michigan och Montana som ett antal avfyrningsplatser för kärnvapenmissiler.

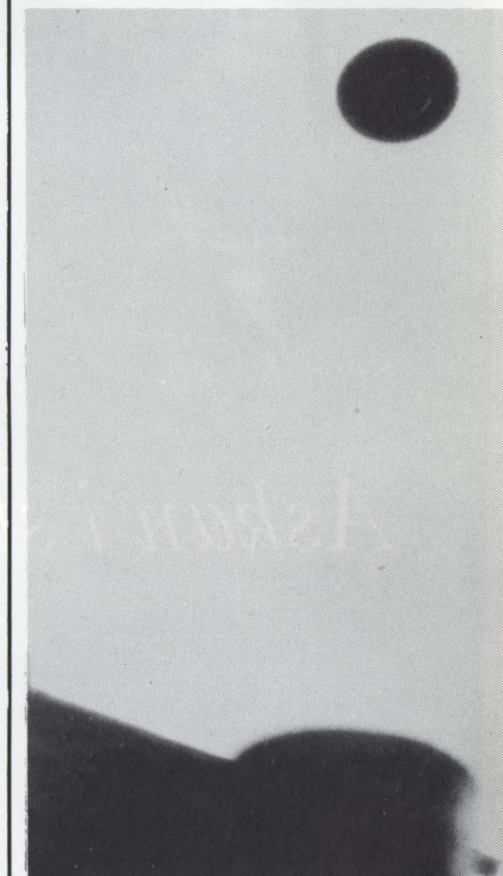
Eftersom UFO-fenomenet kan vara en av de mest betydelsefulla positiva händelserna i mänsklighetens historia, samtidigt som det kan ge upphov till ångest och chock hos massorna, tror jag att ett misslyckande med att riktigt handha denna fråga inte är till allmänhetens bästa. Vi hoppas att sådant som Projekt Blue Book och Condonkommittén inte skall upprepas, utan att en mer upplyst och kunnig allmänhet i en nära framtid kommer att tvinga fram ett mer moget ställningstagande från regeringen. Det är uppmuntrande att se att allt fler medborgare nu gör väsentliga insatser för att detta mål skall uppnås.

Epilog

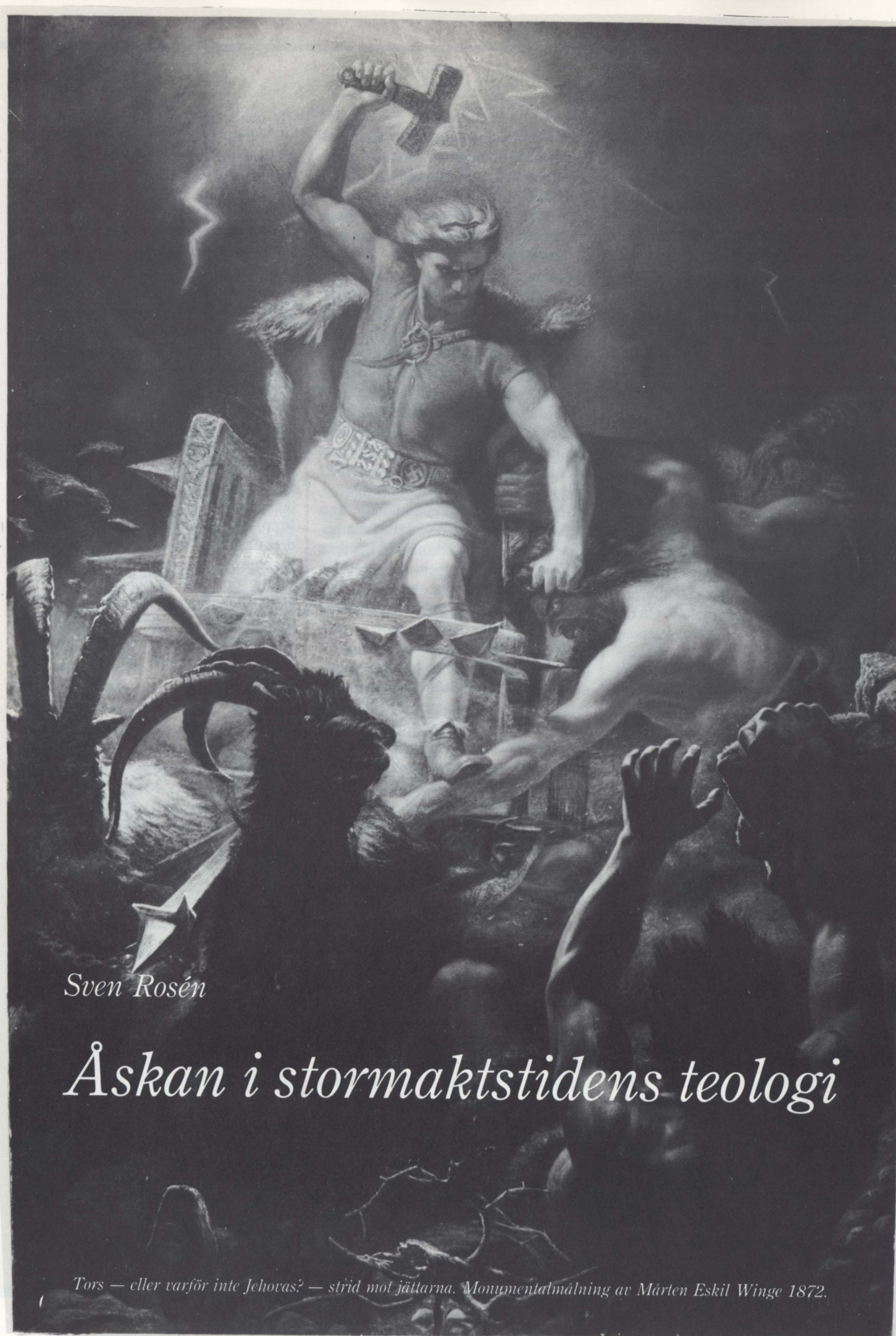
Edward Condon var en uppriktig vetenskapsman, men en produkt av sin tid. Liksom många av sina vetenskapliga kolleger hade han tydligen ingen betänksamhet inför sitt ovetenskapliga uppträdande ifråga om UFO. Han tycktes känna att han gjorde allmänheten och vetenskapen en tjänst — att han ledde människor bort från misstag och illusioner. Condon var humanist, angelägen om att förbättra kvaliteten på undervisning och människors tänkande. Han betraktade iakttagelser av UFO och allt tal om sådant som en styggelse, en ny avart av människans medeltida hunger efter änglar och andra världar — till förfång för kvaliteten i människornas nuvarande liv. Han dog i övertygelsen att ha gjort världen en tjänst genom sitt sätt att sköta ordfö-

randskapet i UFO-utredningen. Liksom många av sina samtida inom de fysiska vetenskaperna ansåg han det tydligen absurt att UFO-fenomenet skulle kunna vara verkligt. Och likaså så många av sina akademikerkolleger både då och nu nedvärderade han uppfattningsförmågan hos gemene man och skänkte därför inte UFO-rapporterna ens en preliminär tilltro, hur många de än var.

Condon var min granne här i Boulder. Under åren efter det att kommitténs arbete avslutats syntes han aldrig medveten om att han och Robert Low tillfälligt hade åsidosatt de svår vunna vetenskapliga reglerna, medan de följde övertygelsen att det inte fanns några UFO:n eftersom de (enligt nuvarande vetenskaplig kunskap) inte kunde finnas. Vi påminns i detta sammanhang om den träffande kapitelrubriken i dr J. Allen Hyneks första bok om UFO-frågan, "The UFO Experience", där han skarpsinnigt (och kanske smärtsamt) konstaterar att "vetenskap är inte alltid det som vetenskapsmän gör".

Skivformat UFO fotograferat i Japan.

Sven Rosén

Åskan i stormaktstidens teologi

Tors — eller varför inte Jehovas? — strid mot jättarna. Monumentalmålning av Märten Eskil Winge 1872.

Min Gud är en väldig hjälte,
Som ej sänder frid, men svärd.
Rättfärdighet heter hans bälte,
Och rättvist han dömer sin värld.
När rätt och sanning förjagas,
Han reser sig upp i harm,
Och svartaste mörker dagas,
När Herren blottar sin arm.

Låt mig bli en pil på din båge,
En pil, som flyger åstad
Lik en flammande ljungeldsläge
Mot fiendehärsars rad.
Låt mig bli en hammare, svingad
Mot falska gudar av dig,
En budkavel, rastlös och vingad,
Som bådär till Herrens krig.

(Psalm nr 533 i 1937 års psalmbok.)

Artikelförfattaren

Överallt där kristen mission dragit fram, har det uppstått underliga blandformer av kristen och hednisk tro. Nyomvända folk har gärna tagit fasta på tankar i den nya läran som påmint om den gamla. Religionsbyten sker sällan kompromisslöst. Ibland ser det i stället ut som om den gamla tron vidareutvecklas inom den nya religionens ram.

Även i Sverige påverkades kristendomen fordom av hedendom. Och våra dagars kristendom är väl inte mindre uppblandad — men nu är det den modärna tidens humanitära idéer som vunnit insteg.

De eviga sanningarna har inte alltid varit desamma som idag, och jag skall här ge exempel på vilka tankar om Gud som en kristen människa i Sverige kunde hysa för några hundra år sedan — vid en tid när den sanna evangeliska läran i Europa uppbars av svenska vapen i kamp mot vidskepliga papister och helgondyrkare. Som utgångspunkt tar jag skriften *Brontologia theologico-historica*, som i Stockholm utgavs av trycket anno 1721, samma år som det svenska stormaktsväldet brakade samman. Boken var skriven av domprosten och sedermera biskopen i Linköping Andreas Olavi Rhyzelius och handlar om *hur Gud uppenbarar sig i åskväder* — ett ämne som tycks ha intresserat många vid denna tid.

Traktatens svenska undertitel lyder "Enfaldig [=enkel] lära och sannfärdig berättelse om åskedunder, blix och skott", och boken har fyra delar, av vilka de två främsta är "En av Guds ord och andra skrifter tagen beskrivning om åskans dunder och blix, eld och kraft" samt "Gudfruktiga människors kristeliga tankar om den i himmelens sky dunderande och ljungande Gudi". Hela framställningen är, försäkrar domprosten, "uti enfaldighet sammanskriven, och på

mångas begäran, till att avtryckas, framgiven". Infogad i boken finns också en liten bunt gratulationsskrifter från begeistrate teologer som gläder sig åt att utgivningen nu äntligen kommit till stånd — det hade nämligen länge saknats pengar till trycket. Även censuren uttrycker sig berömmande, så några irrläror var det inte som domprosten förkunnade.

Om then i himmelens sky dunderande och ljungande Gudi

Rhyzelius inleder sin framställning med att förklara på vilka sätt som Gud talar till människorna. Dels talar Herren *verba vocalia*, får man veta, dvs "ord genom den Heliga Skrift" och "genom sina tjänares mun, profeterna". Dels talar han *verba realia*, dvs sina gärningars ord, "det är synsdastraff och vredes tecken i Himmelen, i havet och på jordena, därmed han ögonskenligen [=synligt för alla] låter förstå sin rättfärdiga vredes nit över människornas ogudaktighet". Dessa *verba realia* innefattar framför allt "åskedunder, blix och skott", eftersom Gud, enligt Rhyzelius, främst låter höra sin röst i åskan.

Ett par sidor ägnas också åt att bevisa att det verkligen är Gud som dunderar i skyn och inte någon annan — det har ju genom tiderna förekommit en del fritänkeri på området. Det är bedrövligt, tycker Rhyzelius, att åskans grymma verkningar även bland kristna prästmän kunnat uppväcka kätterska spekulationer. Här gällde det för domprosten att ge klara besked: "Om någon tror... att *djävulen* av egen myndighet åstadkommer dunder, åskeslag, storm och torka: han vare förbannad." Inte heller bör man förväxla åskans Herre med Tor, som fåkunniga lantbor ännu tycks ha

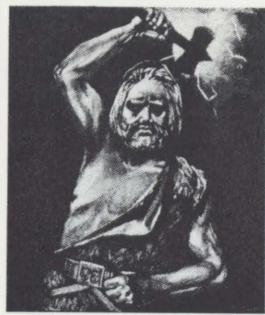
gjort ibland, ty detta är *straffbar vidskepelse* enligt den Heliga Skrift. Åskgudens rätta namn är JEHOVA — och så har det alltid varit:

"Herren *Jehova* är den rätte och ende Dunder-Guden: Den Herren, vid vilken ingen i skyn kan liknas och ingen ibland gudarnas barn kan lik vara (Ps 89:7); ty han gör allt det han vill, i Himmelen, på jorden, i havet och i alla djup. (Ps 135:6) Han välver Himmelen ovan efter med vatten; han far i skyn såsom en vagn och går på vådrets vingar. (Ps 104:3) Ja, han gör allt såsom han vill, både med krafterna i Himmelen och med dem som bo på jordene, och ingen kan stå hans hand emot eller säga till honom: Vad gör du? (Dan 4:32) (...) Denna allsvåldiga och högst sittande Guden bekänne vi med fruktan och vördnad för vår ende Dunder-Gud i följe av Davids ord: Herren dunderar i Himmelen, den Högste låter sin dunder ut, han skjuter sin skott, han låter fast [=mycket] ljunga. (Ps 18:14f) År för den skull härav, och av mång annor lika ljudande Helig Skrift oemotsägeligen klart att Herren Sebaot är rätte och ende upphovsman till dunder och blix."

Hör then gamle Guden lefwer ännu!

Intet kan enligt Rhyzelius vara ett bättre *gudsbevis* än ett riktigt åskväder.

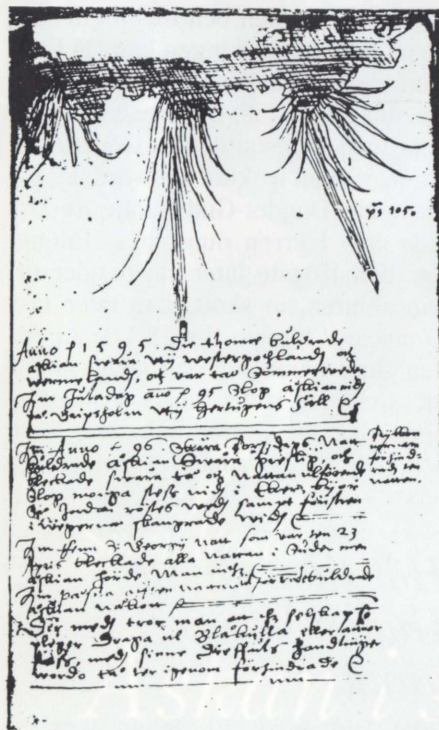
"Gud dunderar, skjuter och ljungar, till att visa och låta se sin Gudomeliga makt, äro och Majestät. (...) Den som antingen intet tror någon Gud vara till, eller ock falskeligen av enfaldighet inbillar sig att Gud är död, han får när det dunderar och ljungar, både ögon och öron uppfyllda med bevisning därom att Gud ännu lever och

haver samma makt och vrede över synden och syndare, som han av ålder haft haver." Varen därför vid gott mod när det dundrar "emedan vi därav vete, att *vår Gud lever än och är gruvligen mäktig i skyarna*".

Om vådan av att vara vidskeplig

Gud "far i skyn såsom i en vagn", säger psalmisten — men några bockar nämns inte. Sådant vore ju

Guds sista argument: Torviggarna talar ur skyn! Sida ur prästmannen Joen Petri Klints meteorbok. Inte bara Tor utan även Jehova använde ofta dessa tillhyggen för att rensa upp bland mörkrets avgrundsmakter. Texten handlar om märkliga åskväder vid jul- och påsktider, vilka medfört så dåligt flygväder att sannolikt "the selskap som pleger draga til Blåkulla eller annor steds, med sinne dieeffuls handlingar wordo tå ter igenom förhindrade".

också vidskepelse.

Rhyzelius har en hel del att säga om vidskepelse. "Man finner överallt, att hedningar och vidskepelige människor illa förhålla sig då det dundrar och ljungar. Illa förhållor sig våre förfäder här i Norden, då de med sina Tors-hamrar slog på väggar, tomma kar, &c, i den mening att därmed hjälpa sin förmenta dundergud Tor, som då höllts före /=ansågs/ strida med de andra gudarna..."

Men *Gud gör vad han vill*, och det är stor skam att söka verka hans vilja med slika påfund. Gud behöver varken råd eller hjälp av människor. Sådant vidskeplighet är en stor synd som kan likställas med avguderi och vantro. Blir vidskepligheten mycket utbredd kan den dra Guds straffdom över ett helt folk. Gud söker därför i sin nåd ofta hellre stämma i bäcken än i ån. Som exempel på detta citeras bl.a. ett brev från prostens Nicolaus Hugvedi Dal i Västergötland, som med from fasa berättar hur Guds straffdom slagit en vidskeplig människa.

Brevet inleder med en klagan över ännu kvardröjande hedniska bruk i trakten, bland vilka även nämns den vidskepliga tron att man, när Torsgubben för första gången på året hörs åka i skyn "skall bära ut och omvälva någon gryta på gården, så skall åskan icke skada husen med slag eller eld det året". En åskrädd bondhustru utförde riten i maj månad anno 1707. "Men vad hände?" utropar pastorn i brevet. Jo, "När hon skulle hasta sig tillbaka in i stugon, vart hon över förstugutröskelen uti ett ögnableck av åskan till döds slagen." Och han tillägger: "Si, så låter Gud sig icke gäcka, och är stark hämnare jämväl över vantro och vidskepelse."

Det är för övrigt väl omvittnat att vidskepliga människor lätt träffas av blixten, anser Rhyzelius, som även ur

Vishetens bok tillhandahåller följande lista på synder som ofta orsakar åskväder:

1) En falsk gudstjänst. 2) Guds försmädelse med svordom. 3) Guds ords förakt och sabbatens ohelgande. 4) Tyranni och förföljelse av evangeliet. 5) Högfärd och klädeprakt. 6) Oförsönlighet. 7) Hordom och sköraktighet. 8) Spelande och dubblande. 9) Drinkande och frossande. 10) Obarmhärtigt skinnande, tjuvnad, ocker och bedrägeri. 11) Menederi och falsk edgång.

"Man haver många exempel, att var och en av dessa synder äro av Gudi straffade med åskeskott på syndaren till döds. Varpå tvivelsutan Helvetes eld följt haver för dem, som i sine synder slagne äro. Ty uti en så hastig död är näppeligen råderum till bättring."

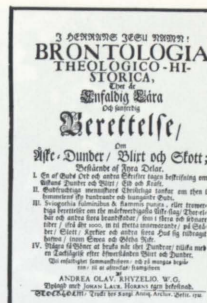
Om treggehanda orsaker till åskeslag och skott

Åskans teologiska orsaker kan nu sammanfattas i tre huvudavdelningar, nämligen åskans förhållande till Gud själv, till de ogudaktiga och till de fromma:

1) Herren förhårligar sig själv i åskan och visar sin makt, på det att han "må bliva fruktad, vördad och älskad, och för både en allsmäktig och rättfärdig Herre erkänder. Genom ingen ting kan *Guds grymhet, makt och härlighet* bättre visas än genom tordön och åskeslag."

2) "Gud dundrar, skjuter och ljungar, till att betyga sin häftiga och rättmätiga vrede över ett lands och dess invånares syndaktighet." Med dundret stjal han sina fienders mod, råd och kraft, och med sitt rytande söker han uppväcka dem ur syndasömnens samt göra sin närvaro känd så att

Poul Bjerre
universalmänniska eller
narcissist?

de må öppna sina ögon och komma till bättring. Men ve dem som icke hörsammar varningen! Då griper Gud sitt sista argument: då talar torviggarna ur skyn, de med vilka Gud "såsom en allvarsam fader, efter länge visad tålsamhet, slår /ihjäl/ sina vanartiga och olydiga barn". "Han har spämt bågan och lagt där glödande skott uppå, och sina pilar har han berett till att fördärva." (Ps 7:13-14) "Med detta syndastraffandet går det hårt till." Tänk på Sodom och Gomorra över vilka regnade eld och sva-vel "vilket tvivelsutan med dunder och blix skett haver".

3) Slutligen dundrar Gud för att ödmjuka de fromma och stärka dem i deras tro. "...till deras tros och tålmodss prövning, till deras levernes bättring och aktsamhet, till deras förnöjsamhets bevisning, till deras uppmuntring till bönen, till deras påminnelse om Gud och hans egenskaper, och understundom /:nämligen utifall att en from man skulle råka bli ihjälslagen/ till deras desto skyndsammare förlossning utur detta timliga och lekamliga eländet."

Ovanstående tydning av åskan stämmer väl överens med gängse föreställningar vid denna tid. Ja, enligt biskop Haqvin Spegel (i företalet till *Guds verk och vila*) luttras själva änglarna med åska, och åskviggen är ett vapen mot helvetets makter:

... Änglarna skyla sin helgd, ja, helgon falla till fota, kongarna tigga din nåd när du villt vredgas och hota.

Solen svartnar i moln när som ditt ljungande lyser, stjärnors glimmande här av darande räddhåga ryser.

Himmelen häpnar och flyr, ja, himlastoderna skälva, skyarna skifta sin hy och sig förblandade välva,

helvetet hisnar och allt, det där bland andarna fångslas, gräslige resar och troll djupt under vattnena ångslas.

"Resar" är detsamma som jättar, vilka ju finns omnämnda i bibeln, men troll behöver man inte tro på.

En åskbön

Vanligt folk tänkte sig kanske Gud så som han skildras i en åskbön i *Then Swenska Psalmboken* (1695) där Guds väldiga majestät beskrivs i ord av sådan ålderdomlig skönhet att jag inte nämns att här modernisera stavningen.

O Store förskräckelige GUD, tino namne skola alle Wäldige på jordene frambära ähro, och tilbedia tig i helig prydnig; ty tu äst HERren vti then högsta Thron. Tu bewisar tina kraftt och macht vti all rum. HErrans röst /=åskan/ går vppå stor watn: ährones GUD dundrar: HErrans röst går härliga och med macht. Jorden bäfwar, och bergens grundwalar röras. Damb /=rök/ går vtaf hans näso och förtärande eld af hans mund, så at thet liungar theraf. Titt tiäl /=boning/ omkring tig är mörcker och swart tiockt moln, ther tu inne äst fördold; och mörcker är vnder tina fötter. Af skenet för tig dela sig skyar. HERren dundrar i Himmelen, och then Högste låter sitt dunder vt. (— — —) (Jfr Ps 18:8—16)

Den gammaltestamentliga fromheten

Självfallet var stormaktstidens gudsbild långt ifrån så ensidig som ovanstående kan ge intryck av. Det finns massor av gudliga böcker från denna tid som inte nämner ett ord om åska. Icke desto mindre vore det fel att

uppfatta Rhyzelii förkunnelse som ett isolerat kuriosum. Åskan var en gudomlig viljeyttring enligt dåtidens sätt att se.

Men avgörande för uppkomsten av denna gudsbild är också att den lutherska fromheten var gammaltestamentlig. De böcker som framför allt studerades var de poetiska böckerna samt apokryferna, kanske med en viss tyngdpunkt på *Syrak* och *Vishetens bok*. Att ur detta material få fram en åskteologi torde inte ha varit särskilt svårt. Namnet Jehova — eller Jahve som det numera utläses — betyder för övrigt "Gud fäller" och syftar på blixtguden som slår med sin åskvigga. Det fanns alltså en åskgud att tillgå här.

Att det även fanns inhemska traditioner att bygga på behöver väl knappast påpekas. En gång hade Tor varit den folkkäraste av gudar i landet. Honom var det inte längre fromt att tro på, men så seglivade som religiösa föreställningar kan vara, kan man mycket väl tänka sig att den religiösa vördnaden för Dunderaren i skyn hos fromt folk kunnat fortleva och omplantas till kristendom. Fann detta dessutom stöd i bibeln — ja, så mycket bättre! Av Rhyzelii brevväxling med andra prästmän att döma så dundrade det nog ganska friskt ibland i predikstolarna när "Guds tordöns barn" (som han kallar präster och predikanter) lät höra sin förkunnelse. Och helt utan folklig förankring var nog inte *Dunderguden Jehova*.

Åskgudens son

Någon skarp gräns mellan kristet och hedniskt är f.ö. svår att dra. Ännu i den Swedbergiska psalmboken framstår Kristus i mycket som en mäktig Torsgestalt, vars största hjältedåd var då han nedsteg till helvetet för att under tre dagars kamp besegra den stora ormen (liksom Tor en gång

hade kämpat mot Midgårdsormen) vilket tas upp i flera psalmer. Härnäst skall han återkomma, Åskans son, i dunder och blix: "Allt såsom en ljungeld synes fullsnart,/ Mellan alla världenes ändar,/ Så kommer Guds Sons dom med en fart,..." osv (psalm 403). Eller som Rhyzelius lägger ut texten: "...såsom ett dunder och en ljungeld... oförmodliga med hast och förskräckelse... Såsom ljungelden går ut av öster och synes allt in till väster, och såsom han ljungar ovan av Himmelen och lyser över allt det under Himmelen är; Alltså varder Människones Sons tillkommelse (Matt 24:27, Luk 17:24)."

Om den svenska synden

Å andra sidan är det möjligt att intresset för åska och blix vid denna tid hade att göra med att åskbränder nu blivit ett allt större problem. Rhyzelius förväntar sig t.ex. över att tordön och åskskador så kunnat "för-dubblas och multipliceras, att flere och skadeligare sig tilldraga nu på några år, än fordom uti en eller flera mansåldrar". Och synnerligt märkvärdigt är det "att på en hundra år tillbaka fast många kyrkor i vårt kära fädernesland äro av ljungeld och åskeslag till sina torn, tak och mera antända och skadda". Var detta männe vittnesbörder om Guds vrede över hur vi betedde oss vid gudstjänsterna? Jo, denna förklaring ges av prosten Erik Björk i Falun, f.d. pastor i Sverige kolonin i Pennsylvania:

"Jag vet icke väl", skriver han, "om någonsin ibland de grymma vredes straff, som Sverige förr och i forna dagar övergått, en sådan eld, eld av himmelen — ett av de farligaste syndastraff! — har så ofta antant och skada gjort, i synnerhet på

torn, kyrkor, slott och städer, som nu här på få år." Det måste vara *högfärden* som ligger bakom, skriver han. Syndernas ursynd! Den synd för vilken Djävulen själv blev nedstörtad från Himmels trone. Och nu, arma fosterland, ser man *överallt i Sverige* hur denna synd breder ut sig om sabbaten: "Högfärd ej allenast att skryta med överflöd och kostelig matredning om sabbaten, men i synnerhet i allahanda *klädeprål*, så att om de aldrig varet kläddes på studs / =sprättigt/, eller eljest kläda sig, så skall det ske på sabbatsdagen, när de skola gå i kyrko, stå fadder, gå till skrift och Herrans heliga nattvard..."

Men också stormaktstidens många *skrythyggen* kan nog skyllas, vill jag här tillägga, även om Björk stannar vid klädeprålet. Kyrkorna byggdes stora på många håll, med höga torn och kopparklädda tak, därtill mäktiga klockor i toppen. I Björks egen hemstad timrades tornet 80-talet meter upp, inkl. spira, och högre exempel finns. Detta var *högfärd*, och högfärd drar till sig blixten! (Vish. 5:8, 17-21)

Så kanske var inte åskvädren fler eller värre än förut, men skadeverningarna hade ökat. Och i synnerhet var det de stora kyrkorna som drabbades! Här finns rapporter om förfärliga massakrer då åskan slog ned under pågående gudstjänst och anställde stor ödegång och väldiga nederlag bland kyrkofolket.

Att prästerskapet under dessa omständigheter kom att grubbla över åskans teologi (ty Rhyzelius var sannerligen inte den ende som gjorde det) torde inte vara ägnat att förvåna.

A. O. Rhyzelius, teol.dr., professor och biskop samt Kungl. hov- och drabantpredikant hos Karl XII, var en mycket ortodox man med bestämda åsikter om allting, men också en kämpande ande på många områden. Han trodde på jättecken, som han samlade, och han pläderade ivrigt för enbärsté som hälsodryck. Under fälttåget till Norge tvingade han soldaterna i "sitt" kompani att dricka enbärsté, och *inte en enda av dem* dog under marschen, medan manskapet i övriga kompanier där man drack vattnet "rätt" (dvs okokt) dog som flugor. För denna upptäckt av enbärsté som hälsodryck för soldater i fält belönades Rhyzelius av drottning Udalrika Eleonora.

Något allmänt intresse för nutida sökare har kanske inte Rhyzelii bibeltolkningar annat än så tillvida att de visar hur tidsbundet allting är. Kristendomen var för några hundra år sedan inte samma religion som idag. De kristna trossatserna tolkades annorlunda då än nu. Dessutom utgick man från andra texter. Gamla testamentet och apokryferna (som numera inte ens finns med i bibeln) hade en mycket dominerande ställning.

Poul Bjerre universalmänniska eller narcissist?

Av Nils Wiklund

När Ingrid Fredin skulle välja titel på en bok om Poul Bjerre frågade hon Bjerre själv om sin idé att göra en anspelning på Bjerres första bok "Människosönens livsdröm". Bjerre slog ifrån sig av all kraft och fann en sådan titel helt olämplig: "Nej för alla goda makters skull, sätt inte stämpeln 'Människosönen' på mej", sa han spontant och ivrigt. Namnet på den boken är ju en allegori, och har ingenting med mej och mitt liv att göra. Ordet 'Människosönen' är en gång för alla använt av Jesus om sig själv som världens frälsare." (s 20) Fredin valde i stället en annan titel "Mänsklig helhet. Poul Bjerres livssyn", och det blev en trevlig och vördnadsfull liten bok med introduktion till Bjerres idéer och utdrag ur hans skrifter. Den har nu kommit i en andra något omarbetad upplaga, *Mänsklig helhet. Poul Bjerres samlade livsbild* (Mimer, 1983, 154 s).

Bjerre undgick dock inte ödet att bli föremål för en biografi med en titel som anspelar på hans ungdomsarbete "Människosönens livsdröm", nämligen den nyutkomna biografien *Poul Bjerre — "Människosönen"* av vetenskapsteoretikern Jan Bärmark och idé- och lärdoms historikern Ingemar Nilsson (Natur och Kultur, 1983, 680 s, 188:—). Titeln anslår hela grundtonen i deras arbete. Om Fredin på allvar ville jämföra Bjerre med Människosönen så är Bärmarks och Nilssons syfte snarare ironiskt. Hur mycket Bjerre än gjorde på olika områden i samhället, så är det väl ändå förmått, menar de, att se sig som en världsfrälsare, vilket de anser att Bjerre gjorde. Jag tror det är första gången jag läst en så grundlig biografi som denna, där författarna visar en uttalad brist på sympati för huvudpersonen, såväl vad gäller hans personlighet som hans verk. Redan i förordet skriver de: "Egentligen var vi inte alls intresserade av Bjerre. Vi tyckte till och med ganska illa om honom."

Efter att ha läst de mer än 600 sidorna frågar man sig ibland varför de ändå skrivit denna biografi. De framställer Bjerre som en inbilsk "narcissist". Han skrev sina böcker bara för att framhäva sig själv och för att försöka "blåsa upp sig inför mamman" (s 26). Som läsare har man svårt att förstå att Bjerre kunde få några patienter till sin psykoterapeutiska mottagning och än mindre att dessa patienter lovprisade honom, blev fria från sina pro-

blem och menade att han "givit dem ljuset i tillvaron". Författarna förklarar detta som följer: "Att Bjerre genom sina patienter kunde få utlopp för sina narcissistiska behov behöver emellertid inte innebära att han inte var till någon hjälp. Tvärtom kan den narcissistiska människan ge utlopp för äkta generositet och medkänsla så länge hon själv inte är frustrerad." (s 598)

Det är egentligen ett konststycke att författarna utifrån denna bristande sympati skrivit en bok som när det gäller de mer biografiska kapitlen (till skillnad från de analyserande) är på en mycket hög nivå. De ger prov på grundlig kännedom om kulturströmningarna under decennierna kring sekelskiftet och därefter. Deras skildringar av Bjerres möten med ledande kulturpersonligheter som Milles, Freud, Lou Andreas-Salomé osv. är så levande, engagerande och spännande att man nästan får en känsla av att Bärmark och Nilsson själva varit närvarande. De vandrar hemtamt mellan den tidens stockholms salonger och de öser obesvärat ur sina kunskaper i idé- och lärdoms historia på ett sätt som gör att man, efter att ha läst boken, känner sig en hel del mer bildad än innan. Det är svårt att läsa boken snabbt, därför att man ständigt försjunkar i detaljskildringarna av Bjerres uppgörelser med andra människor och deras tankar. Skildringen av Poul Bjerres bror Andreas är en höjdpunkt i boken. Andreas är också skildrad med något större sympati än Poul; biografien gör inte precis att man längtar efter att läsa Poul Bjerres böcker, men däremot har jag redan skaffat Andreas Bjerres enda egentliga bok "Bidrag till mordets psykologi".

Bärmark och Nilsson har utan tvekan gjort en betydande kulturell insats genom de rent biografiska kapitlen i boken. Mindre lyckade är ett antal kapitel där författarna övergår från sakliga redogörelser till halvdokumentära berättelser i novellform. Dessa novellförsök står inte på någon hög litterär nivå, det är svårt för läsaren att avgöra vad som kan vara sant och vad som är diktat, och de är mindre levande än övriga kapitel där Bjerre och andra träder fram genom långa brevcitat. Bokens värde dras också ned av de analyserande kapitlen där Bjerre tolkas i termer av den "narcissistiska personligheten". Författarnas förtjusning över att allting stämde på Bjerre påminner om när man

utan medicinsk skolning läser läkarböcker: allvarliga sjukdomsbeskrivningar "stämmer precis" med de symptom man har. Beskrivningen av den narcissistiska personligheten är så allmänt hållen — ungefär som horoskop — att den förmodligen skulle stämma på de flesta författare och konstnärer. De analyserande kapitlen är också oklara på så sätt att man ibland undrar vems åsikt som återges, Bjerres, författarnas, Freuds eller någon annans? Författarnas egna ställningstaganden för psykoanalytiska och socialistiska idéer skiner ofta igenom. Biografien hade vunnit på att deras egna tolkningar av psykoanalysen hade sparats till en annan publikation så att man här klarare hade kunnat se skillnaderna mellan Bjerres och Freuds åsikter.

Bjerres personlighet kan nog till stor del förstås utifrån hans starka intresse för renässanstidens universalmänniska och för Nietzsches övermänniskoideal. Bjerre försökte skapa något enastående och han försökte famna olika verksamhetsområden: psykoaterapi, medicin, religion, konst. Han författade vetenskapliga arbeten lika väl som dramer och dikter, han skulpterade, försökte reformera kyrkan och deltog i politiska och ideologiska debatter. Väl nådde han inte alltid de geniala höjderna — eller aldrig om man får tro Nilsson och Bärmark — men hans strävan att skapa något enastående behöver inte ses som utslag av barnslig omoderhet. Det starka prestationsbehov som Bjerre visar prov på var något mycket vanligt bland dem som verkade i Sverige under de decennier då vårt svenska välstånd byggdes upp (inte minst bland arbetarförfattarna). Möjligheten av nöd och fattigdom var en realitet för dessa människor på ett sätt som gör att deras prestationsbehov kan tyckas främmande för våra dagars svenskar.

En grundtanke hos Bjerre var att sanningen innehåller "både-och". Han tog inte ställning för eller emot politiska och vetenskapliga åsikter utan försökte inte en mellanställning där motsättningarna accepterades. Säkert accepterade han också motsättningar i sitt eget själv och insåg att människans psyke är skapat på så sätt att infantila impulser får trängas undan av ideella strävanden och geniala infall. Var Bjerre en universalmänniska eller en narcissist? Han var både — och.

Nils Wiklund

Barbara Austin vill lära oss leva livet lätt

Av Åsa Freij

- Kan ni tänka er in i hur det känns att vara kär? Ja, det kan ni, för alla har varit kära. Kan ni tänka er hur det skulle vara att alltid känna sig så? Det går. Jag vill hjälpa er att uppnå ett tillstånd där ni åtminstone 80 procent av tiden känner er lika glada och inspirerade som när man är kär och med den där fantastiska känslan att kunna ta ner månen och att alla problem är små och lätta att lösa.

Det är Barbara Austin som säger så som inledning till en av sina *workshops* i Stockholm. Hon påpekar att det är *workshops* - samarbete mellan henne och åhöraren - och inga föredrag hon håller. Barbara är en amerikansk terapeut som varit i Sverige i flera längre perioder och gjort sig mycket populär här. Hon letar inte efter negativa händelser och känslor hos sina klienter för att uppehålla sig vid dem - så som många psykologer gör - utan hon vill att vi ska leva här och nu och upptäcka, lyfta fram och använda oss av de positiva sidor som vi alla har.

- Ofta har människor en väldig styrka, glädje och handlingskraft inom sig, säger Barbara. Vi föds med de egenskaperna, och de är vår födelse. Vi behöver bara lära oss att ta fram vår lycka, som är vårt naturliga tillstånd, och komma igenom de hämningar vi fått av tidiga barndomsupplevelser eller som lagts på oss av samhället och av vår uppfostran.

Barbara menar också att det inte finns någon konflikt mellan att leva egoistiskt-medmänskligt och att göra det man vill, unna sig livets goda och ha roligt.

Det är ett stort misstag, säger hon,

- Det går att känna sig som om man alltid vore kär!

att man måste lida och uppoffra sig för att kunna göra gott för andra.

Liksom är det ett misstag att tro menar hon, att man inte skulle kunna arbeta med det man är intresserad av och samtidigt tjäna pengar på det. Själv trivs Barbara med det hon gör och tar 300 kronor i timmen för en konsultation.

Kritisk till psykiatrer och psykologer

Barbara har inga höga tankar om traditionella psykiatrer och psykologer. Hon ställer den retoriska frågan varför självmordsfrekvensen inom just de kategorierna är så hög. Den talar sitt tydliga språk om värdet av deras

metoder.

- Ska ni gå till en psykiater, säger hon, så gå åtminstone till en som är glad och ser ut att ha klarat av sina egna problem!

Själv är Barbara glad och vital, elegant klädd och självsäker.

En av deltagarna sa spontant vid ett möte som Barbara höll på Café Vega och som Sökarens reporter bevisade:

- Jag känner en sådan kraft stråla ut från dig att jag nästan inte klarar av det!

Flera av deltagarna hade tydligen arbetat mycket med känslor, och de var uppmärksamma på och mottagliga för stämningar eller "vibrationer" i atmosfären. När Barbara talade om hur energin steg i rummet vartefter kvällen framsteg, och hur märkliga saker, som verkade synkroniserade, hände, tycktes åhörarna vara med på noterna. Ett åskväder utbröt plötsligt, och det öppna fönstret slog igen med en smäll, då Barbara befann sig i ett både laddat och upplösande skede i samtal med en av deltagarna.

Barbara skrattade och sa:

- Bli inte förvånade om det händer en mängd underliga saker i kväll.

Hon tillade:

- Universum är lustigt många gånger.

Universum är Barbaras ord för en högre intelligens, den ursprungliga eller allomfattande kraften, livets källa, allt, Gud osv. Hon undviker ordet Gud.

- Folk brukar bli nervösa av det ordet, säger hon.

Visualisera!

Barbara berättar några historier ur sitt liv, avsedda att belysa hur universum är med oss och hur vi kan skapa nästan vad vi vill *med hjälp av positivt och koncentrerat visualiserande tänkande*. Hon berättar bl.a. hur hon fick exakt sin drömlägenhet i Kalifornien på detta sätt, men utan spis - för hon hade glömt att visualisera den!

Kanske är exemplet inte representativt för Barbara. Vid andra tillfällen framhöll hon att det säkraste sättet att påverka verkligheten i så gynnsam riktning som möjligt är att koncentrera sig kring en tanke som liknar bönen "ske din vilja!".

I linje därmed poängterar Barbara att man bör ha en persons medgivande även när man ska sända honom goda helande tankar, t.ex. om att bli frisk.

Man kan skaffa sig kännedom om den andra personens önskan genom att sätta sig i mental kontakt med honom. Det kan räcka med att tänka på honom och sedan invänta vad man upplever som svar.

Säg ja till känslorna!

Grundläggande i Barbaras sätt att arbeta är att hon uppmanar sina klienter att bejaka sina känslor.

- Varje känsla är din! Omfamna den! Visa den aktning - även de negativa känslorna, och de förlorar därmed sin makt över dig. Det är bekämpandet och förträngandet av känslor som skapar smärta, hämningar, ångest och andra problem.

Hon berättar att hon själv haft stora inre problem, inte minst varit deprimerad och aggressiv, t.o.m. haft hatkänslor mot sitt barn - sådana känslor som vi naturligt har någon gång, men som vi är så rädda för att se och därmed laddar upp inom oss.

En annan grundtanke i Barbaras livsfilosofi och arbete med människor är att "ingenting sker i det yttre som inte först har skett i det inre". Det är ungefär detsamma som att allt börjar med en tanke.

Hon menar att även en olyckshändelse, som en bilrock eller ett brott, på något sätt är en förlängning av en tanke, ett mentalt tillstånd eller en mental inställning.

Barbara ser som sin uppgift att hjälpa andra att bli medvetna om dessa sammanhang. Är man medveten, så kan man undgå en del av de hårdaste läxorna, som livet annars måste ge oss.

- Livet, eller universum, ger oss först en fingervisning, eller en viskning, om hur vi ska handla. Lyder vi inte denna, då kommer en hårdhäntare tillrättavisning. Om vi fortfarande inte uppmärksammar vad universum säger till oss, då får vi "en tegelsten i huvudet". Men vi har alltid ett val, om vi lär oss lyssna inåt.

Egna krav Främmande krav

Barbara brukar börja sina gruppsammankomster med att be alla sluta ögonen och känna efter hur de känner sig "just nu". Ibland hjälper hon deltagarna att öppna sig och komma igång genom att dela med sig av hur hon själv känner sig, t.ex.: "Jag är både litet upprymd och förväntansfull och litet spänd, en aning nervös."

Någon säger att hon har huvudvärk. Barbara frågar om hon vill komma fram och "arbeta". Det vill den unga kvinnan och går fram och sätter sig på en stol bredvid Barbara.

Barbara ser på henne och undrar hur länge hon haft huvudvärk.

- Det har jag nästan jämt, svarar kvinnan.

- Jag tror du upplever att andra har krav på dig som du har svårt att orka med, säger Barbara.

Kvinnan nickar.

- Det är det du protesterar mot med din huvudvärk. Men känn efter hur kraven finns inom dig, hur *du själv* ställer dem! Andra människor är speglar av vad du har inom dig. Om du inte ställer de stora kraven på dig, så kan ingen annan göra det heller.

- Säg nu till dig själv: "Jag vill känna vad de egna kraven inom mig säger, inte de främmande!" Acceptera att dessa *dina egna* krav är du! Gör inte motstånd! Jag gjorde mig själv illa många år genom att jag kämpade emot det jag inte ville se av mig själv och inte ville göra. Jag mådde dåligt varje morgon när jag vaknade. Det tog mig åtta år av medvetet psykologiskt arbete för att jag skulle lära mig att tillåta mig tycka att jag var bra och må storartat. Se på vad som hindrar dig att känna dig storartad! Tillåt dig att känna dig så "great" som vid en nyväckt förälskelse!

Kvinnan på stolen ser lättad ut, som om hon förstår. Barbara undrar om det känns bättre. Kvinnan nickar. Barbara kramar henne och säger att hon kommer att släppa *de främmande kraven* inom sig nu och bli den starka och fria människa hon egentligen är.

Kvinnan strålar med ansiktet och ser verkligen ut som om hon lagt ifrån sig en börda hon burit länge. Hon kramar tillbaka och går sedan och sätter sig, litet generat, när de andra ler uppmuntrande och medkännande mot henne.

Närvarande

Det förefaller som om Barbaras sätt att vara väldigt närvarande med den hon talar med, hennes sätt att se på den andra, säga namnet, våga beröra henne och själv vara smittsamt glad och livlig - och kanske framför allt säker i sina uttalanden - gör att människor lyfts upp.

Barbara säger också:

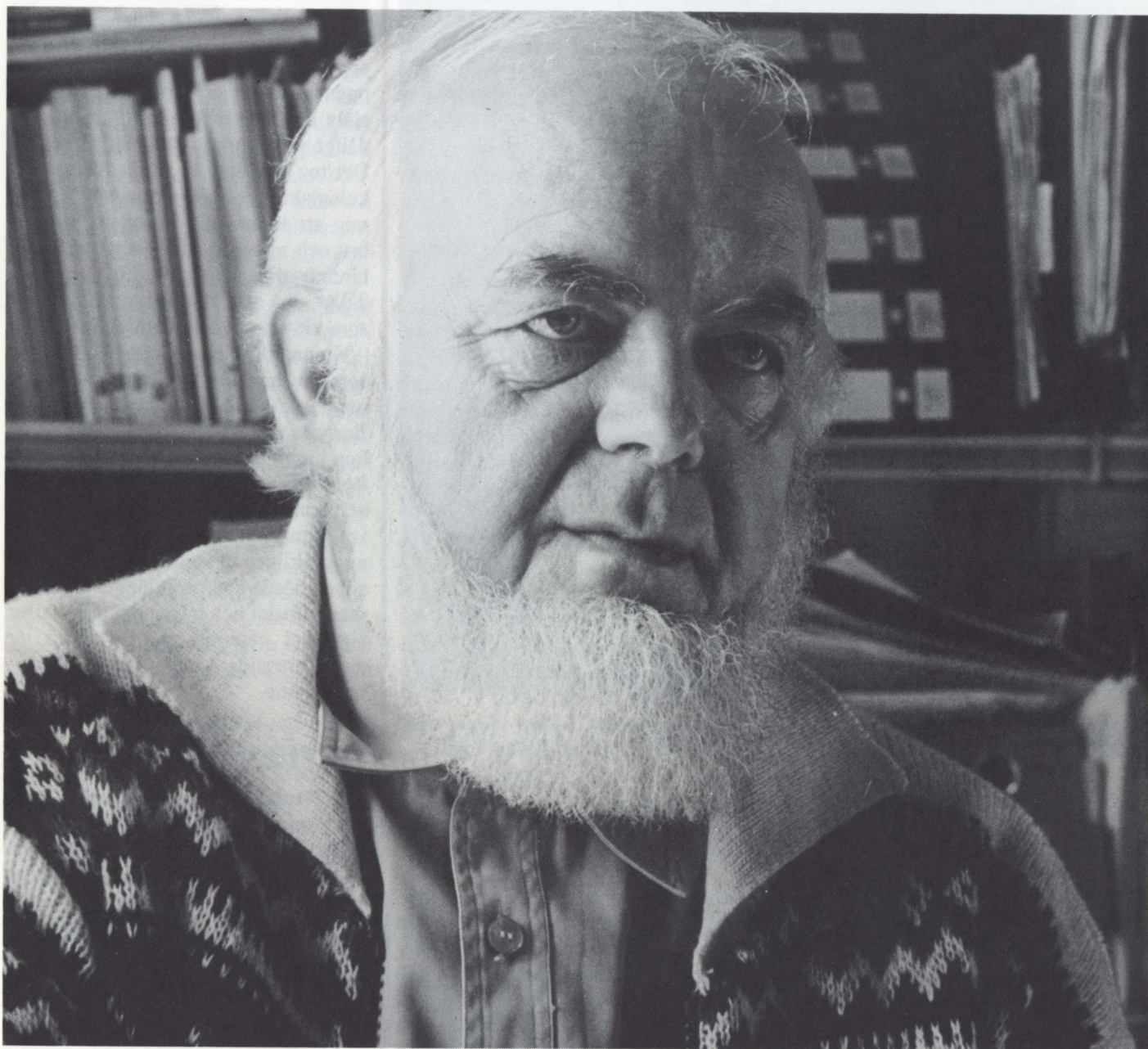
- Känn hur energi har stigit i rummet!

Och:

Forts. på sidan 31

Västerlandet — och kristendomen — hinduiseras, men kyrkan gör ingenting åt det

Intervju: Bertil Falk

Johannes Aagaard

(Foto Peter Laursen)

Teologie doktor Johannes Aagaard är docent vid den teologiska fakulteten i Århus och han har sedan 1974 studerat de nyreligiösa rörelserna, som han blivit allt mera kritisk mot. Men det visar sig att Johannes Aagaard också är mycket kritisk mot kyrkan och dess oförmåga att ge svar på de frågor som människorna i dagens samhälle ställer.

Aagaard anser att ungefär en femtedel av människorna i västvärlden i dag är hinduiserade och han menar att en ny gammal form av kristendom — den gnostiska varianten — är på stark framväxt och att en eller flera gnostiska motkyrkor håller på att växa fram.

Nya rörelser är auktoritära

— Det kommer så många nya alternativa religiösa rörelser från Indien, Amerika och andra håll. Det verkar som om religionen individualiseras och varje individ får en egen religion för sig själv.

Johannes Aagaard: Det tror jag inte. Snarare tvärtom!

— Man träffar så många människor, som säger "jag är kristen", men sedan visar det sig att de tror på reinkarnation, karma etc. De har egna uppfattningar, som de sammanställt efter sitt eget huvud.

Aagaard: Ja. På det viset ja. Men det avgörande hittills, när det gäller de nya rörelserna, är inte den religiösa individualismen, som står på europeisk grund. Nej dessa nya rörelser är totalt kollektiva och helt auktoritära. Så jag tror inte att man kan tala om någon västlig individualism när det gäller dem. Själva tillbedjandet av en guru — som vi finner hos TM, scientologin, Ananda Marga etc — är uttryck för en absolut auktoritär livshållning, och det ges ingen möjlighet att tänka själv. Som det stod skrivet hos Bhagvan Rajneesh i Poona, Indien: "Here the shoes and the minds are to be left behind". Man ska alltså lämna skorna och den självständiga tankeverksamheten bakom sig.

Vi började mycket positivt år 1973 — vi var närmast fascinerade — att undersöka dessa rörelser. Det gick precis ett år, så hade vi kommit så långt när det gällde Divine Light Mis-

sion, TM, scientologin etc. att våra illusioner var helt borta.

— Finns det någon rörelse som inte har detta auktoritära drag?

Aagaard: Steiner-rörelsen är inte undertryckande. Vi har därför inte heller haft någon konflikt med den. Men vi har problem med Steiner-rörelsen, därför att den inte klart bekänner färg, att den har själavandringen som förutsättning, karma-lagen som princip och att den därför är hinduiserande.

— Själavandringen kallar du hinduiserande. Den fanns väl ändå i Europa hos de gamla grekerna?

Aagaard: Platon och de andra grekerna hade helt säkert tron på själavandringen genom påverkan från Indien. Den är en orientalisk, hinduistisk, tanke. Hinduismen är inte särskilt gammal och inte heller läran om själavandringen. De första tecknen på själavandringstro har vi 500-600 år f Kr i de yngsta, de senaste upanishaderna, ungefär samtidigt som yogan kommer. Själavandring och yoga, som kommer århundradena f.Kr., är två sidor av samma sak.

— Är Steiner-rörelsen den enda av de nya 1900-talsrörelserna som du anser är icke-auktoriär?

Aagaard: Nej, jag tar den som ett exempel bara. Det finns andra också. Jag menar att den irländske healern Bob Moores system inte är auktoritärt. Hans rörelse, som är mycket stark, finns i Danmark, men inte i Sverige. Han har liksom Steiner kristna element, och hans rörelse påminner om gnostisk kristendom med själavandring och karmalära, om hela den förståelse som tolkar de bibliska texterna allegoriskt. Det är inte fråga om historisk-kritisk, utan spiritualiserande, esoterisk textläsning.

Men det finns många andra rörelser. Vi har över etthundra rörelser i Danmark, och vi har inte haft konflikt med mer än en liten del av dessa. Vår största kontrovers gäller scientologin. Det är en förbrytarorganisation. Det har jag sagt många gånger och jag slår gärna fast det igen. Men nu har den rörelsen brutit nacken av sig själv. Det är ett enormt krig inom rörelsen.

— Lever grundaren Hubbard?

Aagaard: Min teori är att Hubbard sitter i rullstol. Han kan ha haft en blodpropp så att han inte kan röra sig. Det finns inte en bild av honom från

de senaste sju åren. Jag tror inte han är död, men han är pacificerad.

Vi har också haft problem med TM.

— Många säger ju att de haft mycket goda erfarenheter av TM-meditation, som underlättat för dem i deras liv, arbete etc.

Aagaard: Det är klart, det är ju helt upplagt för elementär introversion. Många människor längtar efter det. Man går in i sig själv. Det är nyttigt för de flesta, om de gör det utan att vara fanatiska. Nej, det är inte den sidan av TM som ger oss problem, utan dess organisation. Den är nästan lika hemsk som scientologernas — systemet, maktutövningen och undertryckningsmekanismerna. Den auktoritära sidan finns i högsta grad hos TM. Man undertrycker all antydan till kritik. Man ska lyda husbondens röst. Både Hubbard och Maharishin hävade in pengar i samma omfattning, ohämmat.

— Hur är det med Hare Krishna-rörelsen?

Aagaard: Den är ju ett genuint stycke hinduism. Det är inget tvivel på den punkten. Den är religionshistoriskt en efterföljare till den bengaliska Vishnu-tantran. I det stora hela får Hare Krishna-rörelsen godkänt. Problemen har uppstått efter ledargurunns död. Hans efterföljare slåss sins emellan. Det pågår en maktkamp.

— Men hur är det med Hare Krishna-rörelsens auktoritära sida?

Aagaard: Man har kvinnoförtryck i Hare Krishna. Och barnen skall dansa och sjunga i timmar i templen. - Dans och sång, kan inte det vara bra för barnen?

Aagaard: Nej, inte när det är så ceremoniellt. Det finns inte ett spår av eget initiativ hos barnen. Kvinnoförtrycket är groteskt. Kvinnorna i rörelsen anser själva att kvinnor inte är lika kloka som män. "Den dummaste man är alltid klokare än den klokaste kvinna", sa en Hare Krishna-kvinna till mig. "Kvinnor kan aldrig nå frälsning", sa hon. "Vi kan tjäna mannen i detta livet och återfödas som män. Först då kan vi bli frälsta."

— Är detta verkligen en hinduistisk uppfattning?

Aagaard: Det är en klassisk hinduistisk uppfattning. Den säger att bara brahminer kan vinna frälsning direkt. Alla andra måste avancera för att nå frälsning.

— Men detta är inte något genomgående tema i dagens hinduism!

Aagaard: Både ja och nej. Man kanske inte lär ut detta, men det ligger i luften. En viss demokratisering håller på att slå igenom. Men den strider mot systemet.

Kastsystemet är enligt min mening Indiens största problem. Det är också karakteristiskt att nästan alla guruer är brahminer, tillhör den högsta kasten.

— Kristendomen har också varit mycket auktoritär. Där har funnits barnförtryck och kvinnoförtryck.

Aagaard: I den kristna kyrkan har det aldrig rått något tvivel om att kvinnan ska döpas. Det är verkligen en religiös revolution. I judendomen fanns det ingen invigning av kvinnor, bara av män, i Islam bara av män, i hinduismen bara av män. Där har vi en fundamental skillnad.

— Det har funnits många kvinnliga yogier.

Aagaard: Inte många. Ganska få.

— Jämförelsevis få, men de har funnits. Lal Dad och Rhupa Bhawani i Kashmir. Mirabai ej att förglömma. Många kvinnor i Sydindien etc.

Aagaard: Men de är helgon. De är inte ämbetsinnehavare. De är inte präster. De är karismatiska undantag. Sådana finns överallt. Även inom judendomen. Det finns judiska profetissor. När det gäller den allmänna religiösa ställningen — *status religionis* — så har kvinnan en ställning bara i kristendomen, hon går till kyrkan aktivt som männen, går till altaret aktivt som männen.

— Vi har också haft häxprocesser.

Aagaard: Det är klart att synden har trängt in i kyrkan.

— I Svenska kyrkan har vi fortfarande bråk om kvinnan ska få vara präst och förvalta sakramenten.

Aagaard: Ja, det är komiskt. Det är en strid som borde ha upphört med uppfinnandet av mikroskopet. Före mikroskopet trodde man ju att mannens säd var livet. Och att kvinnan var marken där säden lades ned. Nu vet vi att kvinnan är lika mycket bärare av livet som mannen. Så länge man inte visste det, var det omöjligt att tänka sig en kvinna som präst. Den person som ska representera det gudomliga ska ha en gudomlig potens, ska ha livskraften i sig.

— Vem säger det? Har Jesus sagt det?

Aagaard: Nej, nej, nej. Det ligger i alla religioner. Den som representerar det gudomliga representerar livskraften. De högkyrkliga i Sverige talar också om en kristusrepresentation. Kristi representant ska vara en man. Det är en tråkig debatt.

— Har vi inte ett auktoritärt drag hos kristendomen här?

Aagaard: Det är helt givet att den västliga kulturen varit patriarkalisk och hierarkisk som alla andra. Men rent religionshistoriskt vill jag påstå att kyrkan inneburit en revolution för kvinnans vidkommande. Hon har i kyrkan haft *status religionis* från början.

Kyrkan är ointresserad av religiositet

— Varför har vi nu fått alla de här nya rörelserna?

Aagaard: Främst på grund av att vi fått en öppen värld.

— De fyller väl ändå någon funktion, något tomrum som kyrkan och frikyrkorna och välfärdssamhället inte lyckats fylla? Det finns väl något behov som tillfredsställs här? Vad vet man om det?

Aagaard: De västeuropeiska kyrkorna har av både principiella och praktiska orsaker under de senaste två generationerna inte intresserat sig för religiositet. Det har blivit modernt att åtskilja kristendom och religiositet. Resultatet måste bli att folks religiositet blir vildvuxen. Enligt min mening är religiositet lika oundviklig som sexualitet. Det finns impotenta människor. Det finns människor som saknar religiositet. Men det är undantag. Prästerna är i dag helt okunniga. De vet ingenting om religion.

— Vad är det de sysslar med då?

Aagaard: Teologi, kyrkohistoria och sånt. Så kyrkan ligger som den har bäddat. Den har inte brytt sig om religiositeten. En annan sida av saken, som är mycket viktig och som

kyrkan också är medskyldig till, är familjesituationen. Avsaknaden av en pappa, en fadersgestalt, spelar en mycket stor roll. Denna avsaknad är mycket typisk för många av de nyreligiösa människorna.

— Folk skulle alltså söka sig till dessa nya rörelser i avsaknad av en far, som de har en god relation till?

Aagaard: Det ligger djupare än så. Jag anser att vi konstitutionellt är utrustade med kärlek, men den är differentierad. Vi har en särskild kärlek till mor och en särskild till far, en speciell sorts kärlek hyser vi för systrar och för bröder, och vi har en sexuell kärlek. Anlagen finns inom oss. Om dessa anlag inte uppfylls, uppstår tomrum. Vi bär inom oss på en faderskärlek, men vårt samhälle är i dag faderlöst. De allra flesta har mödrar. Det blir för mycket mor och för lite far. Flykten till fadersgestalten är ofta en flykt från modersgestalten.

— Då blir de här rörelserna en sorts faderssurrogat då?

Aagaard: Ja, och det kan bli något mycket positivt, en god fader. Men guruerna exploaterar, enligt min mening, hämningslöst detta fadersbehov. Kyrkan har tidigare försökt lösa detta problem med en ersättningsfar. Prästen fungerade som en reservfar. Det gör han inte längre.

— Bland de här nya rörelserna finns också buddhismen.

Aagaard: Ja, vi har den tibetanska buddhismen, och den är ju kvalificerad. Den är äkta. Jag har inga problem med den. De skyler inte att de är buddhister. De smyger inte in i buddhismen som TM smyger in i hindusimen. Mitt intryck är också att de inte är ute efter pengar.

— Även tibetansk buddhism har ett gurusystem.

Aagaard: Det systemet är mer differentierat. Det finns inbyggda kontroller (Johannes Aagaard använder här begreppet "check ups"). Lamorna fungerar i ett sammanhang. En lama ordinerar liksom en präst.

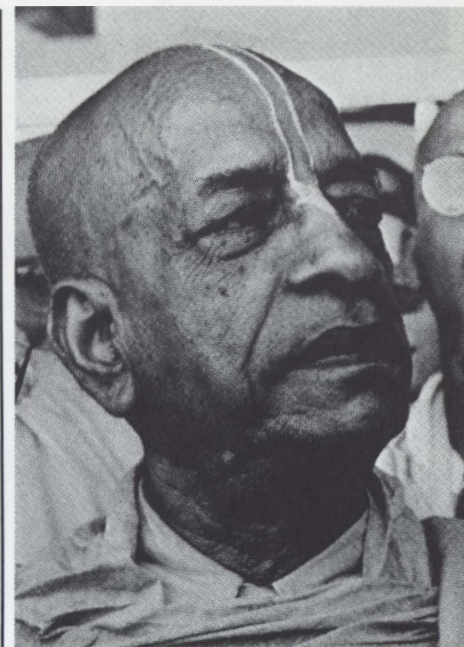
Begreppet guru i dagens hinduism är bestämt av Guru Gita, som är helt okänd för forskningen. Jag har aldrig sett den citerad. Den ingår i sin helhet i en av puranorna. Den har kolossal betydelse. Den sjungs i nästan alla guru-ashramar varje morgon. Det är en esoterisk skrift. Den säger att man först ska dyrka gurun innan man dyrkar Gud. Den säger också att om man förlorar Guds gunst, så låt gå, men om man förlorar guruns gunst, då är man för evigt förlorad.

Reinkarnationstro i västerlandet

— Varför kommer reinkarnationstanken så starkt i västerlandet just nu? Till och med en del ateister gillar ju den läran. Reinkarnation tycks tilltala folk något alldeles oerhört.

Aagaard: Jag kan bara komma med en kvalificerad gissning. Jag tycker inte detta är så konstigt. Det finns en massa myter kring reinkarnation, som folk inte undersöker. Det påstås vara världens äldsta lära om ett liv efter döden. Men det är en ganska ung lära. Så påstår man också att kyrkan en gång förkunnat reinkarnation, vilket är fel.

— Men det fanns ju en gnostisk kristendom, som förkunnade reinkarnation.

Swami Prabhupada, ledare (nu avliden) för Hare Krishna-rörelsen.

Aagaard: Det är bara hos Origenes som det finns tal om preexistens (existens före födelsen) som kan tolkas som reinkarnationstankar.

— Den tanken förkastade sedermera kyrkan.

Aagaard: Ja, och Origenes exkommunicerades (bannlystes) av samma skäl. Det var aldrig kyrkans lära.

— Det var ingen officiell lära, men tanken fanns hos många kristna beännare.

Aagaard: Ja, det är klart. Och nu, i våra dagar, återvänder vi till den gamla gnostiska situationen och vi får en gnostisk kristendom. Absolut. Vi står inför uppkomsten av en gnostisk motkyrka med reinkarnation, karmalära och det speciella sättet att tolka texter på. Allting tolkas allegoriskt, esoteriskt. Det blir en mera introvert form av kristendom, som inte bryr sig så mycket om världen. Jag anser att det är en negativ utveckling. Efter som man då sviker världen. Europa blir som Indien.

— Europa kan aldrig bli som Indien.

Aagaard: En eller två generationer till, så bryter den sociala organisationen samman och ingenting fungerar. Det hänger samman med karmaläran och reinkarnationsläran. Jag träffade i Calcutta en Ramakrishna-sadhu, som sa att han skulle tala om vad det var för skillnad mellan kristendomen och hinduismen. "Vi tän-

Guru Maharaj Ji, ledare för Divine Light Mission, hyllas i väst.

Auditering (andlig rådgivning) med hjälp av E-meter inom Scientologykyrkan. (Foto Gunnar Lundmark)

ker oss att vi snart får veta att en järnvägsbro framför oss har rasat. Ni får genast mycket bråttom och springer omkring för att försöka finna ett sätt att komma ut ur tåget. Jag sätter mig ned och mediterar. Det är skillnaden."

— De här idéerna finns onekligen bland en hel del hinduer, inte minst i Bengalen. Men de präglar inte tänkandet hos hinduerna i Punjab.

Aagaard: Punjab är sikhiskt.

— Ja, och sikhernas Guru Nanak, som var hindu, sa att arbete är gudstjänst.

Aagaard: Punjab har en levnadsstandard som är fyra till fem gånger högre än i Bihar.

— Vad jag menar är att sikherna och hinduerna i Punjab tror på både karma och reinkarnation.

Aagaard: Det gör de, men sikherna har också tagit upp en del andra element. Men det är riktigt att här finns en modifikation.

— Det är det jag vill komma till. Därför är det inte säkert att Europa — om vi får en gnostisk motkyrka med karma- och reinkarnationslära — drabbas av samma negativa effekter som Bengalen, Sikher och hinduer i Punjab visar inte upp samma mentalitet fast de tror på båda delarna.

Aagaard: You have a point there. (Det ligger något i det.) Men det vi ser av de nyreligiösa rörelserna hittills hos oss är klassisk hinduisk apati.

— Det kan vara riktigt. Men jag tänker inte så mycket på dem som på en gnostisk motkyrka. Är det en hinduisering om vi får en gnostisk motkyrka? Är det något mer än karma

och reinkarnation som kommer in med gnosticismen?

Aagaard: Gnosticismen är ett resultat av hinduisering. Det fanns förr många olika gnosticismer, och det kommer att bli likadant nu. För en katolik som blir gnostisk innebär inte detta detsamma som för en protestant som blir gnosistisk.

— En annan sak. Om jag ser på reinkarnationsföreställningen och tanken att allting är en helhet och jämför detta med den kristna läran om de yttersta tingen och himlen och helvetet, så tycker jag att den österländska läran på något sätt stämmer ganska bra med den världsbild som fysikerna i dag presenterar. Den kristna läran däremot tycks ha svårare att hävda sig mot de nya fysikaliska verkligheter som nu presenteras och som har en tendens att bekräfta föreställningarna i öst.

Aagaard: Jag är inte så övertygad om att den moderna fysiken backar upp buddhismen och hinduismen. Det är ett intryck man har. Vi har Capras bok, men jag anser att den mer är ett uttryck för önsketänkande än för ett faktum.

— Han är dock en fysiker som hittat likheter.

Aagaard: Okej. Genom århundradena har många fysiker funnit likheter med den kristna tron. Den som söker han finner. Jag tror inte man kan säga att dagens fysikaliska världsbild mer liknar tankar från öst än vad kyrkans lära gör.

Himmel och helvete är inte specifikt kristna föreställningar. De finns i alla kulturer utan undantag. Man behöver inte tro på dessa ting för att vara kristen.

— Det råder det väl ändå delade meningar om?

Aagaard: Okej. Men när nu alla andra kulturer också tror på det, då blir man i varje fall inte kristen genom att tro på himmel och helvete. Det är något allmänmänskligt, som ligger i dessa mystiska föreställningar. Himmel och helvete uppstod, enligt min bedömning, först som adjektiv. Något är *helvetiskt* ont, något är *himmelskt* gott. Himmel och helvete svarar mot något i tillvaron. Det rör sig om faktiska, mänskliga realiteter.

— Jag tänker mest på att några skulle hamna i helvetet, andra i himlen.

Aagaard: Det är en vulgarisering. — Men det står ju faktiskt så.

Aagaard: Det kan i hög grad diskuteras. Jesus använde sig av den senjudiska mytologin.

— Ska han tolkas esoteriskt på den här punkten?

Aagaard: Nej, han ska tolkas helt bokstavligt. När han använder historien om Lasarus, använder han ett ramverk och ett språk från senjudendomen. Och det förutsätter att man kommer till helvetet eller himlen. Men det är inte det berättelsen handlar om. Himmel och helvete är bara sceneriet som Jesus har med. Det betyder inte att jag kan påstå att Jesus trodde på himmel eller helvete. Han använde bara sin tids språk precis som vi gör. Jag tror att alla möjliga människor i olika tider har trott på himmel och helvete. Jag kan varken förkasta eller bekräfta det. Men himmel och helvete står inte som en mot svarighet till själavandringen. Mot svarigheten till reinkarnationen är i kristendomen uppståndelsen. Båda dera ger evigt liv. Men det eviga livet i hinduisk bemärkelse — själavandring, reinkarnation eller transfiguration — det är helvetet, som man ska frälsas ifrån.

— Slutfasen är ju ändå den att alla så småningom ska uppgå i helheten.

Aagaard: Man återkommer inte till helheten. Man går ut i intet. Man försvinner ut i intet. Man upphör att vara till. Nirvana betyder att man blåses ut (här blåser Aagaard med munnen för att illustrera vad han säger). Putz weg!

— Jag har uppfattat det på ett helt annat sätt.

Aagaard: Okej. Det finns ju variationer.

— Man kan ju faktiskt säga att *samsara* och *nirvana* är två sidor av samma sak eller två olika sätt att uppfatta samma sak.

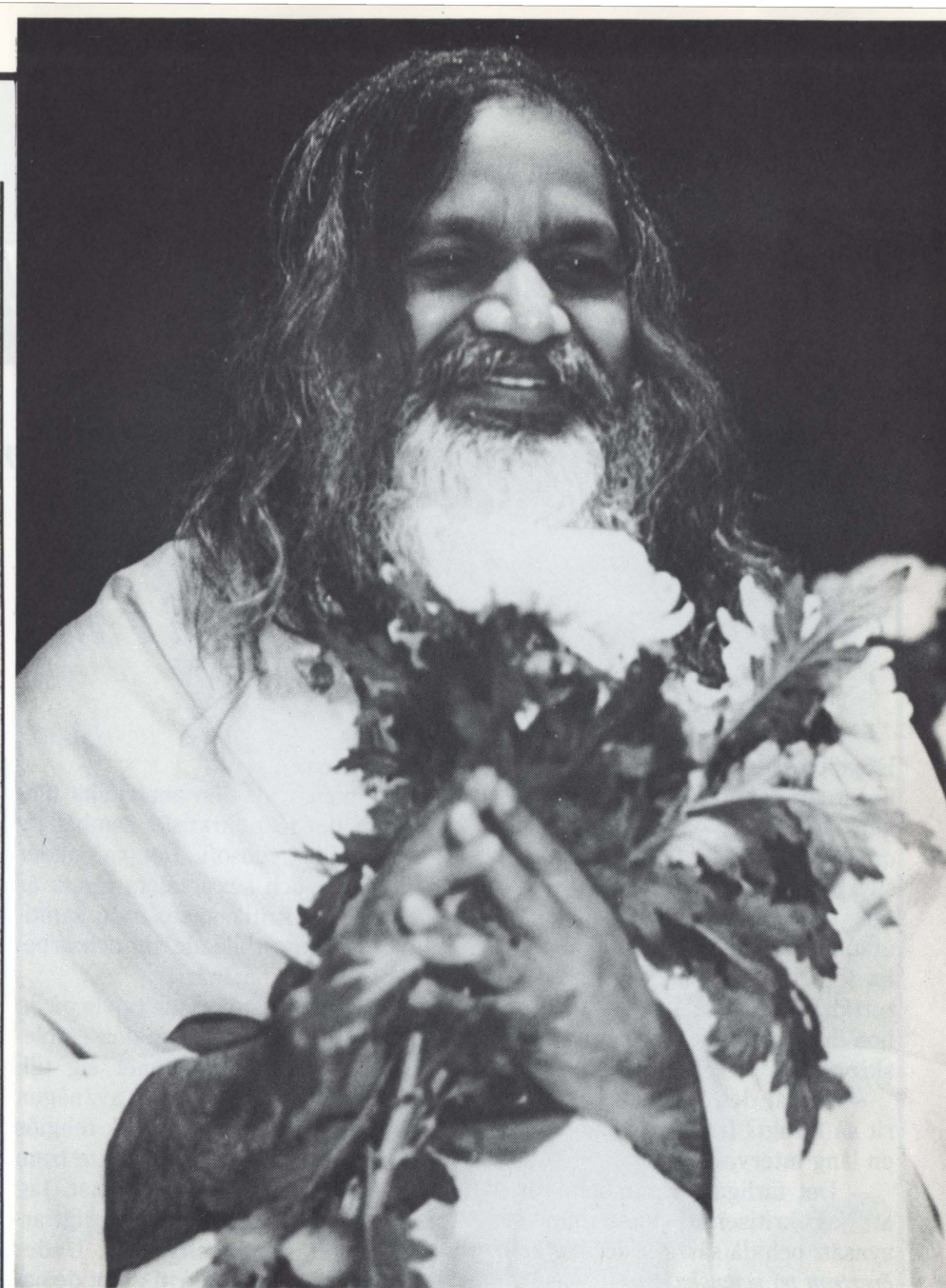
Aagaard: Det är Kashmir-tantra.

— Och tibetansk buddhism.

Aagaard: Ja, det är riktigt. Det är mycket sofistikerat.

Västerlandet hinduiseras

— Finns det nu rent allmänt sett något positivt i att dessa rörelser har kommit? Finns det någon signal? Någon lärdom?

Maharishi Mahesh Yogi, ledare för TM-rörelsen.

Aagaard: Det gör det verkligen. Jag är ortodox kristen, och jag anser att fundamentalt har kyrkan det riktiga svaret, men kyrkan känner i stort sett inte människornas frågor. Även om människorna missförstår och råkar ut för förvrängningar, så är deras frågor äkta. Som det nu är uppfattar jag det så att en femtedel av västvärldens befolkning i dag är hinduiserad. — En femtedel! Nej!

Aagaard: Jo. Man tror på karma, reinkarnation, astrologi. Man har en fatalistisk livshållning. Det har också samband med gammal hedendom. Det finns statistiska undersökningar som visar att själavandringstro omfattas av mellan 18 och 25 procent av befolkningen i Västeuropa.

— Katoliker, lutheraner, kalvinister, alla möjliga då?

Aagaard: Ja, och alla sekulariserade. Det finns många ateister som i verkligheten är hinduer.

— Allt detta har varit mycket intressant, speciellt det du har sagt om hinduiseringen av kristendomen. Det pratas ju väldigt lite om detta.

Aagaard: Naturligtvis pratar man inte om det. Kyrkan är dödsförskrämd. Den vill inte ha med den här saken att göra. Folk tror alltid att man kan förtiga en sak. Det är en normal reaktion. I stället för att gå till läkaren tänker man på något annat.

— Känner du till vad som har hänt i Storkyrkan i Stockholm?

Aagaard: Ludvig Jönsson. Han är min gamle vän, men han har inte gjort sina hemläxor bra. Han skulle inte ha släppt in alla astrologer, guruer och

Forts. på sidan 45

Feminist i tjugonde århundradet

Hur skulle världen sett ut idag om kvinnan präglat historien?

Intervju Åsa Freij

Elisabet Hermodsson är poet, bildkonstnär, feminist och samhällskritiker. Hon talade om helhetssyn innan ordet ännu var på modet. Kontroversiell har hon alltid varit. På sextiotalet fick hon gå runt med sina artiklar utan att finna någon tidning som ville ha dem, utom till sist den kristna kulturtidskriften Vår Lösen. Ändå hade hon tidigare rosats för mer "ofarliga" skrivelser.

— Vad är det då du skrivit som varit så farligt? frågar jag henne under en lång intervju.

— Det farliga, svarar hon, var väl att jag kritiserade vissa härskande synsätt och då särskilt det jag kallar *övertron på vetenskapen*.

Med det menar Elisabet Hermodsson den allmänt utbredda uppfattningen att vetenskapens oavbrutna framsteg är mänsklighetens räddning, uppfattningen att rationell vetenskap kan ersätta alla andra kunskapsvägar, åsikten att icke-vetenskapliga kulturer och tänkesätt är detsamma som vidskepelse och att modern vetenskap är enda vägen till sann kunskap om verkligheten.

— Det jag kritiserat sedan femtiotalet, säger Elisabet Hermodsson, är med andra ord positivismen i vetenskapen, i vars tecken den mesta och etablerade forskningen bedrivits och fortfarande bedrivs.

Elisabet Hermodsson berättar att hon läste filosofi vid Stockholms universitet i början av femtiotalet och att den härskande åskådningen också inom filosofin präglades av den positivistiska vetenskapens anda. Den analytiska filosofin regerade inte bara vid universiteten utan över hela kul-

turdebatten.

Hon menar att den analytiska filosofin är det teknokratiska samhällets enda möjliga filosofi. Det var under femtiotalet och sextiotalets första år som hennes kritik växte fram samtidigt som hon utbildade sig och arbetade som bildkonstnär.

— När jag först började tvivla på de ledande grundsatser som den etablerade vetenskapen bekänner sig till, var det inte som resultat av någon kristen eller annan filosofisk-religiös grundsyn, utan min kritik växte fram när jag arbetade med min konst. Jag uppfattade det så att konstnärligt arbete är ett sanningssökande. Under det arbetet kom min kritik mot de naturvetenskapliga ensamanspråken på sanningen att växa fram. Jag började penetrera själva vetenskapsbegreppet och upptäckte att vetenskapens sanningsbegrepp var avhänt all etisk innebörd. Och jag började få en bild av hur naturvetenskapens synsätt på naturen vuxit fram under århundradenas lopp och hur — under utvecklandet av rationaliserade och förenklade kunskapsbilder — naturen avsjälats och mist sitt egenvärde. Småningom förde mig tanke och erfarenhet till några genomgripande religiösa upplevelser i slutet av femtio- och början av sextiotalet. Under intryck av dem utformade jag en idévärld som jag kallade "konst som rit". I tecknet av den har min produktion vuxit fram och under årens lopp förgrenat sig i olika konstgrenar, i filosofisk essäistik, lyrik, bildkonst.

— Kritiken av positivismen och teknokratin är i och för sig gammal i Europa, men i Sverige har vi först

med miljörelsen fått en bredare bas för den, säger Elisabet Hermodsson och betonar att i den naturvetenskapliga forskningen finns ingen etik och inget personligt ansvarstagande inbyggt i principerna för forskningen, vilket gör att de naturvetenskapliga upptäckterna har kunnat exploateras av vilka destruktiva krafter som helst.

— Naturvetenskapen är, som det heter, "principiellt materialistisk". Det har resulterat i en reduktionistisk materialism, dvs man reducerar materien till "bara" materia. Utifrån en grundläggande materialistisk filosofi om naturen att allt "ytterst sett" är partiklar eller vågor eller liknande materialistiskt bestämbara och mätbara företeelser, så förenklar och vinklar man in sina studieobjekt så att processer i naturen, när de underkastas metodiska studier, ska svara mot förenklingen. Undersökningen blir då inte bara en kartläggning utan en styrning mot en bestämd riktning. Vi inbillas att det är objektiv sanning, den kunskap som vetenskapen då får om naturen, men det är i själva verket naturen sådan den uppträder under de betingelser den studeras i. Under andra betingelser skulle den svara på ett annat sätt. Men att säga om det levande att "det är inte något annat än", det är inte bara en förenkling, det innebär också en destruktion.

— Den reduktionsistiska materialismen är en destruktiv kraft som haft alltför stort inflytande i att utforma inte bara vetenskapernas olika discipliner och objekt utan också vårt moderna samhälle i stort.

Den vanliga föreställningen om

Västerlandet har idealbilden människan som man

kunskapens värderingsfrihet och neutralitet vill Elisabet Hermodsson inte ställa upp på. Och om "forskning för forskningens egen skull" säger hon att det är en oansvarig forskningsprincip som lett den västerländska civilisationen på fel vägar.

— Den västerländska civilisationen har vunnit — dvs lagt beslag på — snart sagt hela världen. Att den därmed också förlorat sin själ är kanske ingen överdrift att påstå.

"Någon gång under utvecklingens lopp sållade forskningen bort från människans världsbild de gamla religionernas tro på en besjälad natur. Någon gång tog forskningen själ och ande ur bladen, träden, djuren och jorden. Med vilken rätt?" (Ur *Ord i kvinnotid* 1979)

Att tillerkänna naturen själ och ande, säger Elisabet Hermodsson, är att ge naturen ett egenvärde. Följden av den västliga civilisationens förnekelse av naturens andliga kvaliteter är inte bara en ohämmad naturexploatering med rubbning av naturens balans, utan också att människan själv — som en del av naturen — placeras i samma kategori: människorna ses alltmer som själlösa massmekanismer som går att programmera för syften som stat resp. multinationella bolag bestämmer.

Skillnaden mellan vetenskapskritik och vetenskapsfientlighet är hon angelägen att betona.

— Jag är inte fiende till vetenskapen utan kritisk mot vissa drag och vissa principer som kommit att bli förhärskande och som gör att vetenskapen så lätt betjänar den destruktiva maktens intressen.

Idag breddas kritiken bland forskarna själva, särskilt bland de yngre, mot olika företeelser i forskningssamhället, t ex mot värdefriheten och mot forskningens alltför nära samband med militära och kommersiella intressen, men samtidigt med att en sådan kritik växer fram växer också fruktan hos dem som identifierar sig med forskningsetablissemangen = Vetenskapskyrkan och som blivit dess företrädare. De benämner då alla som framför vetenskapskritik som "vetenskapens fiender" eller "upplysningens fiender" osv — i stil med vad den härskande kyrkan gjorde mot dem som i namn av samma evange-

Elisabet Hermodsson

E H har publicerat diktsamlingar, essäsamlingar, vissamlingar, LPn med egna insjungningar av visor. Hon har haft ett tiotal separatutställningar och är representerad i museer och konstsamlingar. Mest känd för en större allmänhet är hon för sina visor, särskilt "Disa Nilssons Visor".

Essäsamlingar:	Rit och revolution 1968 Kultur i botten 1971 Synvänder 1975 Ord i kvinnotid 1979
Diktsamlingar:	Mänskligt landskap orättvist fördelat 1968 AB Svenskt Själliv 1970 Genom markens röda väst 1975 Gör dig synlig 1980
Roman:	Samtal under tiden 1983

lium kritiserade och bröt sig ur kyrkan.

Men vi återkommer till frågan om vilken syn på naturen som ligger till grund för vår civilisations ohämmade naturexploatering.

— Det är en fråga, menar Elisabet Hermodsson, som kräver belysning från mer än ett håll. I alldeles för liten utsträckning penetreras denna fråga i belysning av hur ett klass-samhälle, som också är ett mans-samhälle, utformat härskande kunskapsbilder och symboler för mänsklig utveckling. När man sätter in frågan om teknokrati och framsteg i könsrollsperspektivet, ser man att det västerländska civilisationsmönstret är utformat med idealbilden av människan-som-man. Mannen — det manliga — har tagit rollen som den erövrande och bestämmande. I århundraden har kunskapsbilderna, symbolerna med vilka vi fångar in och förstår världen, utformats bara av män. Kvinnorna har varit avstängda från kunskap och utbildning. (I Sverige är det bara hundra år sedan det blev tillåtet för kvinnor att ta studenten och skriva in sig vid universiteten) och därmed också från att utforma kunskapens och utbildningens principer, liksom också de bilder i vilka vi tolkar världen. Vad har detta inneburit för valet av kunskapsbilder och synsätt på natur, värld, verklighet?

Naturen-jorden representerar i alla mänskliga kulturer det kvinnliga = Moder Jord. I de tidigare moderrättsliga samhällena (= släktet räknades på kvinnosidan) var naturen dessutom vördad som helig. När under historiens gång det patriarkala samhället växte fram med mannens krav på att släktet skulle räknas på fadersidan (en förändring som krävde kvinnans successiva undertryckande) blev efterhand de föreställningar som knutits till det kvinnliga förändrade. Naturen-det kvinnliga-känslan osv blev det som skulle undertryckas, underordnas mannens-människans-förnuftets herreskap. Förnuftet blev honnorsord framför känsla. Krönet på mansmänniskans herreskap över naturen-det kvinnliga är ju vår tids superteknik med dess totala sekularisering av naturen, med dess maktutbredning och med erövningssyften

som går ut på, inte bara att fara runt jorden eller till månen eller till nästa planet, utan vars yttersta syfte är att skapa liv på artificiell väg, förändra allt skapat, kontrollera hela skapelsen. Ingenting skall finnas utanför människans kontroll. Mannen-människan skall föda barn utan livmoder. Sådana målsättningar ges namnet sanningssökande. Mycken sådan forskning leder inte ens till några biprodukter till nytta för jordens svältande miljoner utan kostar bara miljarder och åter miljarder kronor och tjänar maktens och militarismens intressen.

Också religionerna speglar den uråldriga historien om manssamhällets undertryckande av det kvinnliga, menar Elisabet Hermodsson.

— De flesta nu levande religioner är patriarkala med en härskande Herre Gud Fader, men fortfarande finns moderreligiösa traditioner kvar och också innanför de patriarkala liksom på trots eller i paradoxal motsättning till den härskande bilden. I kristendomen har man införlivat en judisk patriarkal krigisk gud med förkunnelsen om en gudason som lär ut ett kvinnligt fredligt kärleksbudskap. Om man ser Jesus ur myternas synvinkel så är han en moderreligiös arketyp. I de moderreligiösa traditionerna är det nämligen en kvinnlig gudom som är första skapare (i de patriarkala en manlig gudom). Man kan i ljuset av detta se berättelsen om jungfru Maria som blir havande och föder ett gudabarn — utan att ha varit samman med en man — som en myt med rötter i de moderreligiösa traditionerna.

Liksom religionen har litteraturen och konsten präglats av det patriarkala samhällets värderingar, men vi är så invuxna med allt detta och vi finner det så självklart att all historia bara ska handla om män som uträttar, som erövrar, som krigar, uppfinner, skapar, som har namn och ära och rykte, men det är intressant att reflektera över vilka motiv i konsten och litteraturen som skulle ha lyfts fram om det varit övervägande kvinnor som stått bakom och hur detta urval av verkligheten skulle ha format oss alla.

Elisabet säger att det funnits åtskilliga kvinnliga filosofer, andliga

läromästare och konstnärer i historien som har tystats, men som idag grävs fram av kvinnliga feministiska historiker.

— Visste du att det fanns en rad stora kvinnliga målare i Rubens klass på 1400-, 1500- och 1600-talet? De var ofta döttrar till konstnärer och fick på så sätt tillgång till material och tydligen i vissa fall också tillåtelse att utveckla sina talanger. I några fall har de nått ut med sin konst och blivit kända under sin livstid. Men då har deras namn och deras verk effektivt plockats undan av senare generationernas historiker, som för det mesta är män och som — oftast helt omedvetet — automatiskt i första hand sällar ut kvinnliga insatser.

Elisabet tycker det är viktigt att framhålla att dessa kvinnor funnits. Det faktum att så få kvinnor har synts i historien kan annars användas som ett slagträ mot kvinnor. Det kan tolkas som att kvinnor verkligen skulle ha mindre förmåga än män.

Och förutom alla de en gång kända kvinnliga filosoferna, konstnärerna osv har vi förstås alla de som aldrig fick en chans därför att de var kvinnor, alla som gick med sin skaparkraft, sina visioner i det tysta utan att få ge uttryck för dem.

— Vad tror du om framtiden, Elisabet? frågar jag. Tror du som det sägs i en del nyandliga kretsar idag, att mänskligheten successivt utvecklas mot högre medvetande och godhet, så att vi blir alltmer lika Kristus och andra andliga föregångsgestalter?

— Jag tycker det är viktigt att ha positiva framtidsbilder, även om jag inte skulle uttrycka min just på det här sättet. Världen nu ser inte precis ljus ut. Jag skulle gärna tro *mot* mitt vetande! Men i och med att jag tror måste jag själv medverka till trons förverkligande. En positiv utveckling sker ju inte automatiskt oberoende av vad vi gör i vårt personliga liv.

Därmed är vi tillbaka till tanken att vi människor är medskapare, att allt som finns hänger samman, att vi är en del av naturen och inte kan våldföra oss på den. Miljörörelsen är en ljuspunkt, liksom att det kvinnliga tänkandet vinner terräng. Elisabet kommer just från en konferens "kvinnors tänkande och andlighet" — också den

ett positivt tecken i nutiden, liksom att något sådant som "Forum för kvinnliga forskare" nu finns vid universiteten i Sverige.

Elisabet är feminist. Men hon är inte motståndare till män. Feminismens tonvikt på det kvinnliga är inte enbart för kvinnornas skull. Den är för alla människors skull, för att vi ska bli så hela som möjligt.

Vi stannar inför problemet att klargöra vad som är kvinnligt och hur det kvinnliga ska kunna få ökat inflytande i samhället. Kanske borde det finnas andra ord i stället för kvinnligt och manligt, i stil med yin och yang. En man blir inte mindre manlig för att han utvecklar även kvinnliga egenskaper — men han blir helare och mognare. Motsvarande gäller förstås kvinnan.

— Det är inte kvinnligt att vara svag, understryker Elisabet. När vi kvinnor tror det beror det på att vi ställt upp på den roll mannen tilldelat oss.

— Det är heller inte så att varje kvinna har de goda kvinnliga kvaliteterna eller att ingen man har dem. Gandhi var en man, och en ovanligt hel människa med väl utvecklade kvinnliga egenskaper. Men han var ett totalt undantag från regeln hur mannen i det patriarkala samhället skall vara. Det patriarkala samhället uppfostrar männen till att nedvärdera och förtrycka inte bara halva mänskligheten — kvinnorna — utan också till att förtrycka det kvinnliga inom mannen. Och kvinnorna uppfostras till att se ned på sig själva, fränkänna sig själva värde och förmåga. Fortfarande sitter dessa mönster i oss. Detta förtrycksmönster gör oss alla till halva och oskapade människor. Att ändra på det är första steget till en fredens och mänskovärdets framtid.

Till salu

F d skola lämplig för kollektiv/hantverk/småföretag. Belägen i s:a Halland mellan Halmstad och Laholm. Fritt läge på landet 5 km från havet. Byggår 1906, fullt modern, brunt tegel. 320 m² boendeyta, 2500 m² tomt m. uthus. Tel 0430-190 56.

BABAJIS KRIYA YOGA

en praktisk introduktion varje fredag kl 18.00
Medborgarhuset, grupprum 9
Medborgarplatsen,
Stockholm
Ta med en filt!

Barbara Austin forts.

- Vad jag kan ge er är min livfullhet (aliveness).

Så påpekar hon att hon själv bara är en kanal. Det är universum som "gör det".

Hon säger också att hon själv lär sig lika mycket av deltagarna i sin grupp som de av henne.

- Vi är varandras speglar, och hela tiden lär vi.

Barbara fäster uppmärksamheten på hur någon talar i telefon i ett angränsande rum, högt så att det stör.

- Först blev jag irriterad, säger hon. Men så såg jag snart att detta är ju också en lärdom för mig. Allt är lärdomar. Det här visar mig min egen irritation och ger mig tillfälle att ta hand om den.

Hon använder också den dovt mumlande telefonrösten därute som en liknelse:

-Vi har alla röster som pratar under ytan. Den information vi behöver finns inom oss själva. Vi måste bara lära oss lyssna till den. Var uppmärksam! Det finns en lärdom i allt som händer. Sök den!

Barbara påpekar att det hon säger kanske också sägs av många andra och att deltagarna här kanske hört många lärare och guruer, provat yoga, meditation och andra självutvecklingstekniker. Många vägar kan vara bra. Hon vill inte sätta sin metod och andras metoder i någon rangordning. Hon framhåller att *en* väg kan vara bra för *en* människa, en annan väg för en annan och att det också kan vara så att man får ut något av varje lärare eller metod, utan att finna allt perfekt.

- Men ta då vara på det som du känner är bra just för dig! Ta vara på det och lämna det övriga åt sidan!

Apropå Gauquelin

I en svensk doktorsavhandling redovisas som resultat att det i stor utsträckning är *barnet som avgör födelse-tiden*. Dr Matts Wiklund i Göteborg menar att fostret via urin och foster-vatten ger ifrån sig ökande mängder av stresshormonen adrenalin och noradrenalin. Dessa hormoner stimulerar fosterhinnor och livmodermuskeln att tillverka prostaglandiner, lokalt bildade hormoner som livmodern är mycket känslig för.

Detta, att fostret bestämmer födelse-tiden, är en huvudpunkt i M. Gauquelines teorier, som stöder ett slags "astrologi". Se Sökaren 5, 1982!

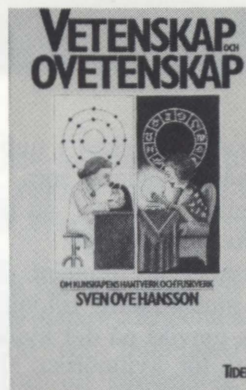
KULTURREVOLUTION

Utveckla helhet av manligt-kvinnligt, individuellt-kosmiskt genom psykologin och livstolkningen av docent Björn Sjövall i böckerna: Spänningen som livsform (30:-) Skapande samspel (30:-) Humor och mystik (15:-) Symbolernas bok (30:-) /en diktbok för vägledning ur kris/ Spänningens dialektik (15:-) /ett nytt sätt för MEDITATION/ Meditationskort (5:-) Bröllop (30:-) /Swedenborgs ledande idéer som drama/ Ellen Key, Missbrukad kvinnokraft Kvinnopsykologi (40:-) /med inl. av B.S. om E.K. i kulturrevolutionen/

Sätt in förskotts betalning på postgiro 453872-4, så kommer det beställda *portofritt*.

Bokförlaget LOGOS, Stockholm.

En vetenskapens riddare?

Sven Ove Hansson är ordförande i föreningen Vetenskap och Folkbildning, som vill försvara den vetenskapliga kunskapsvägen gentemot bl.a. pseudovetenskapliga anspråk. Han har i år på Tidens förlag gett ut en bok, *Vetenskap och ovetenskap*, där han i principiella resonemang beskriver skillnaderna mellan sann och falsk vetenskap. Tydligt anser han sig vara en vetenskapens riddare, och han har åtskilliga kloka riposter, men han redovisar en *utgångspunkt* som bl.a. får till följd motstånd mot fördomsfritt forskande inom väsentliga områden och mot mystiken. Därigenom framstår han som en riddare med visserligen rena ideal men ändå en sorglig skepnad.

Det finns i huvudsak två olika uppfattningar om hur kunskap om världen kan vinnas, anser Hansson, nämligen den *inre* kunskapsvägen och den *yttre*. Den inre vägen innebär att man söker kunskapen inom sig själv genom spekulering, meditation, inre uppenbarelser, mystik. Den vägen underkänner Hansson. Han säger att den yttre kunskapsvägen, sinnena, är vår *enda* kanal till yttervärlden - *all* kunskap om den värld vi lever i *måste* komma genom sinnena. Den vägen ger oss alla en gemensam verklighet - till skillnad från den inre vägen som ger olika verklighetsbilder.

Hansson har i stort sett rätt, men hans princip får orimliga konsekvenser, när den pressas på *hela* verkligheten. Påstår man att all information om omvärlden måste komma genom de vanliga sinnena, då blir ju, *a priori*, telepati, klärvoajans, kläraudiens och prekognition icke-existerande fenomen, parapsykologins resultat blir

felaktiga, parapsykologerna framstår som inkompetenta och parapsykologin som en falsk vetenskap - en orimlig, fördomsfull ståndpunkt. Ansluter man sig till idén att den yttre kunskapsvägen är den enda, då kvittar det vad forskare rapporterar om exempelvis Uri Geller - en sådan person blir en illusionist och skojare, eftersom hans fenomen inte *kan* finnas.

Hanssons yttre kunskapsväg medger - så kategoriskt som den är formulerad - ingen flexibilitet i frågan varifrån insikt och kunskap kan komma. Den underkänner en hel vetenskap; och den nedvärderar meditationens och mystikens insikter, vilka visserligen inte utgör kunskap i egentlig mening, men ändå - i samverkan med den intelligenta reflexionsförmågan - kan innebära ett förstående som inte bör fräntas allt värde. I meditation kan exempelvis klarhet vinnas om andra människors karaktär - meditera över ljuset i din broders medvetande, så kan kärleken till honom öka! - om medvetandets natur och allt livs enhet. Sådant är inte att förakta!

Sven Ove Hansson ställer sig bakom kravet på upprepbarhet inom parapsykologin. "Alla iakttagelser och experiment måste kunna upprepas av andra, och då ge samma resultat", skriver han. Men den principen innebär att man vill forma verkligheten efter sin egen önskan hur den skall se ut. Om nu vissa fenomen är tillfälliga och svåråtgångade, då måste ju forskarna acceptera detta och försöka utforska fenomenen *som de är*. Det är dessutom ett orimligt antagande att parafenomen endast skulle

kunna konstateras i upprepbara experiment. Om ett enda parafenomen oomtvistligt konstateras, då kullkastar ju detta påståendet att inga sådana fenomen finns. Dessutom: enligt bl.a. Martin Johnson, professorn i parapsykologi, finns redan *en viss* upprepbarhet i vissa parapsykologiska experiment.

Hela den moderna naturvetenskapen arbetar efter den yttre kunskapsvägen, påstår Hansson. Men detta är oriktigt, om man utgår från hans egen beskrivning av den yttre vägen som den *enda*. Naturvetenskapen arbetar med sinnesintryck, men det kan den göra utan att tvingas påstå att ingen som helst kunskap kan vinnas på andra sätt. Modern naturvetenskap står inte i motsättning till existensen av tillfälliga, paranormala fenomen eller till en hög värdering av mystikens tankar.

Om Hanssons extrema princip följs, förhindrar den ett förutsättningslöst studium av parafenomen, eftersom principen utsäger att resultatet blir negativt. Visserligen menar Hansson att parafenomen inte i förväg kan uteslutas, men det uttalandet strider mot den princip han pläderar för. Och man har verkligen ett klart intryck av att Sven Ove Hansson, liksom troligen flertalet av hans meningsfränder i föreningen Vetenskap och Folkbildning och i den amerikanska organisationen CSICOP, i praktiken utesluter möjligheten att psi finns eller har en mycket liten öppenhet för detta. Om man antar att dessa personer i förväg har uteslutit psi ur sin världsbild, då blir deras ställningstaganden på olika punkter lättförståeliga - om man däremot

tror att de har en förutsättningslös utgångspunkt, då blir deras åsikter svåra att förstå.

(Är nu inte exempelvis jag lika låst i min positiva uppfattning om parafenomen som Hansson i sin negativa? Nej - i ett fall av påstått paranormalt vetande är jag öppen för att det kan, eller inte kan, röra sig om äkta psi. För Hansson däremot finns *en enda* lösning: ingen psi.)

Sven Ove Hansson anser sig förespråka ett fördomsfritt sanningssökande, men det är svårt att hålla med om att han saknar fördomar - han formulerar dem på ett verbalt sofistikerat sätt så att det inte omedelbart lyser igenom vad det rör sig om.

Principen om den yttre kunskapsvägen som *den enda* är helt godtycklig och inte grundad i erfarenhet - den strider mot parapsykologins resultat - eller logik; det finns ingen motsägelse i antagandet att kunskap kan vinnas dels sinnligt, dels utom-sinnligt.

Det är nu inte bara parapsykologin som Sven Ove Hansson behandlar i sin bok - den upptar endast en mindre del - utan även bl.a. astrologin, slagrute fenomenet, scientologin, enhetsmystiken och New Age-tankens att den moderna fysikens verklighetsuppfattning stämmer överens med mystikens. Allt detta döms ut, utan att Hansson redovisar någon grundlig kunskap om företeelserna. (Men troligen har han rätt om bl.a. biorytm läran och Bermudatriangeln.)

Visst har Sven Ove Hansson en del kloka synpunkter, men i flera väsentliga avseenden gör han enligt min mening felbedömningar, och åtskilliga av hans påståenden är oriktiga. SM

Sju kännetecken på falsk vetenskap

Hansson föreslår sju kännetecken på pseudovetenskap och menar att en falsk vetenskap har minst ett, i regel flera, av dem.

1. Auktoritetstro. Vissa personer tillmätts en så stor förmåga att avgöra vad som är sant och falskt att andra bara har att rätta sig efter dem. Exempel: scientologins grundare Ron Hubbard, TM-rörelsens grundare Maharishi Mahesh Yogi, ledaren för Divine Light Mission Guru Maharaj Ji samt antroposofins grundare Rudolf Steiner.

2. Man förlitar sig på experiment som utförts någon enda gång men inte gått att upprepa med samma resultat. Exempel: Paul Kammerer, som ansåg sig ha bevisat att förvärvade egenskaper kan ärvas, Cleve Backster, som säger att växter har medvetande och känslor, och J. B. Rhine, som gjort experiment med tankeläsning och klärvoajans.

3. Man vill bevisa en teori genom handplockade fall i stället för att göra ett slumpmässigt urval. Exempel: Wilhelm Fliess, som grundade biorytm läran; astrologin, spådomskonsten, sanndrömmar.

4. Man försöker inte pröva teorin mot verkligheten. Exempel: TM-rörelsen, som vägrar prövning av sitt påstående att meditatörer kan levitera (sväva i luften), scientologins påstående att den kan bota alla sjukdomar, astrologin.

5. Likgiltighet inför motsägende fakta. Exempel: Charles Berlitz' påstående att ovanligt många olyckor inträffar i Bermudatriangeln (fastän undersökningar visat att så inte är fallet), Dänikens påståenden om besök på jorden i forntiden av intelligenta varelser från andra planeter.

6. Man begär att teorin skall provas på sådana villkor att den bara kan bekräftas, aldrig motsägas av prövningens resultat, vilket detta än blir. Exempel: om astrologins förutsägelser slår in, tillskriver man detta stjärntydningenskonstens validitet, men om en förutsägelse visar sig felaktig, då sägs det att stjärnorna endast "ger tendenser". På liknande sätt med helbrägdagörelser. Om den sjuka blir frisk förklaras detta med att Guds kraft verkat genom helbrägdagöraren, men om han inte blir frisk eller dör, då finns det otaliga bortförklaringar.

7. Man överger hållbara förklaringar utan att sätta något i stället, så att den nya teorin lämnar mycket mer oförklarat än den gamla. Exempel: Immanuel Velikovsky.

Dessa kännetecken på vad som är falsk vetenskap torde i stort sett vara rimliga. Och en del av exemplen är säkerligen relevanta, andra, exempelvis Rhine, är misslyckade.

SM

S O Hansson är pseudointellektuell, dogmatisk, okunnig och fördomsfull, anser JAN GRÖNHOLM, en av dem som angrips i Hanssons bok.

Sven Ove Hansson, demagog

Sven Ove Hansson arbetar träget vidare med att avslöja pseudovetenskapen, nu senast med boken *Vetenskap och ovetenskap*. I den avslöjar han sig själv som pseudo-intellektuell. För inte är det på ett vare sig hedervärt eller hederligt sätt han skriver sin historia. Hansson gör ett stort nummer av att den moderna naturvetenskapen växte fram genom hantverkarnas försorg. Deras fördomsfria experimenterande ledde till insikter om hur naturen fungerade, som den tidens s.k. lärde inte mäktade med, eftersom de byggde sin kunskap på spekulativ och på den världsbild som slagits fast av Aristoteles och kyrkofäderna.

Detta är riktigt. Hantverkarna spelade en viktig roll vid den moderna vetenskapens födelse på 1500- och 1600-talet. Men det är bara halva sanningen, i alla fall om man ska tro förre professorn i idé- och lärdomshistoria Sten Lindroth. Hansson menar visserligen att auktoritetstro är utmärkande för pseudovetenskapen, men jag som i Hanssons ögon är en förtäpplad pseudovetenskapare kan inte hjälpa att jag ser Lindroth som en betydligt större auktoritet än Hansson på idéhistoria.

Vad skriver då Lindroth i "Epoker och människor" om den moderna vetenskapens födelse? Lindroth frågar efter orsaken till uppbrottet från den kvävande auktoritetstron, vad var dess hemliga eller uppenbara förutsättningar, dess samband med tiden?

Han svarar: "Där är först och främst den platoniska mystiken". Och

vidare: "Dessa platoniker, paracelsister och teosofier vid 1600-talets ingång hade ingenting gemensamt med dem [de aristoteliska professorerna vid universiteten], med helig vrede bekämpade de den abstrakta, tomma skolastiken — de avskydde förtryckarna som stod i vägen för den totala reform av vetenskap och leverne man längtade efter." Och längre fram i samma uppsats: "Redan den entusiasm för Naturen och dess outtömliga rikedom som var kärnan i den platoniska mystiken blev en mäktig impuls till att allvarligt studera den."

Om den Francis Bacon som Hansson för en tid sedan i en tidningsartikel undrade vad han skulle ha tyckt om New Age, skriver Lindroth: "Francis Bacon, engelsk lordkansler och den moderna empiriska vetenskapens store programskrivare fängslades av de mystiska kretsarnas reformprogram." Så svaret är att Bacon med största sannolikhet skulle ha gillat New Age. Parallellerna mellan New Age-rörelsen och de kretsar som vid den moderna tidens inbrott så aktivt bidrog till att reformera både världsbild och samhälle är uppenbara.

Ett sista avslutande citat från Sten Lindroth: "Nära förbindelser med dem [de mystiska kretsarna] hade också den institution som förkroppsligade den segerrika nya andan, Royal Society i London, grundat 1662, en högborg för experiment och naturvetenskaplig forskning."

Vad vi kan lära oss av historien är

att det bara är struntprat när Hansson påstår att den inre mystiska kunskapsvägen står i skarp motsättning till den yttre vetenskapliga kunskapsvägen. Tvärtom var den inre mystiska traditionen med och banade väg för den moderna vetenskapen genom sin frihet från auktoritetstro. Varför då så dogmatiskt avfärda varje möjlighet till att den s.k. inre kunskapsvägen även idag skulle kunna vara en impuls till förnyelse och förändring av vetenskap och samhälle?

Hanssons avfärdande av alla andliga traditioner som reaktionär galenskap bygger mer på okunnighet och fördomar än på kunskap och insikt. För naturligtvis finns även idag andliga rörelser som har samma fria och obundna förhållande till auktoriteter som 1500- och 1600-talets mystiska kretsar hade.

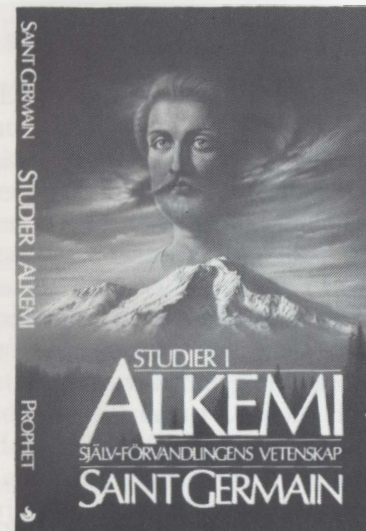
Hanssons dogmatism är beklaglig eftersom han därigenom gör sitt delvis vällovliga syfte en stor otjänst. För det är naturligtvis bra att charlataner av typ Däniken avslöjas. Och det är bra att människan i gemen får en kunskap om det vetenskapliga förhållningssättet.

Men hans kamp mot pseudovetenskapen får en betydligt minskad slagkraft genom att han själv i långa stycken visar sig stå för en pseudointellektualism. Han försöker framstå som objektiv, fördomsfri och rationell, men är en demagog som tillrättalägger historien för sina egna syften.

Jan Grönholm

"Vi turnerar för den Kommande Revolutionen i Högre Medvetande!"

VISSTE DU, ATT SUMMIT LIGHTHOUSE JUST NU GENOMFÖR EN TURNÉ TILL 23 ORTER I SVERIGE OCH NORGE, MED DE UPPSTIGNA MÄSTARNAS UNDERVISNING I FORM AV FÖRELÄSNINGAR OCH HELGSEMINARIER? – NÅGOT DU EJ BÖR MISSA!

Beställ boken "Studier i Alkemi", 82:- insätts på pg 32 79 37-9, Summit L.

UPPTÄCK DEN NYA TIDSÅLDERN

MED SAINT GERMAIN – FÖREDRAG

Entré 10:-

Den Uppstigne Mästaren Saint Germain – känd som "Mannen som inte kunde dö" och "Europas Underman" – ger oss nycklarna till vår själs frigörelse i gryningen av en Ny Tidsålder. Som Mästare för Vattumannens Tidsålder leder han oss in i ett Högre Medvetande.

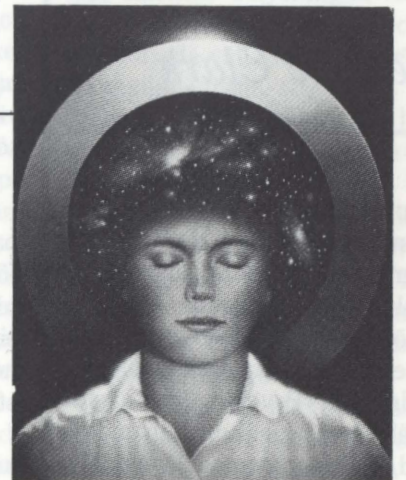
- Lär Dig Alkemi – Självförvandlingens konst
- Lär dig frigöra dina inneboende skaparkrafter genom det talade Ordets vetenskap
- Upplev "Inner Retreat" – Den Nya Tidsålderns samhälle

Turnéplan: Umeå 15/3 · Trondheim 23/3 · Uppsala 29/3 · Malmö 10/4 · Helsingborg 11/4 · Lund 12/4 · Stockholm 17/4 · Karlstad 3/5 · Göteborg 10/5 · Linköping 17/5 · Falun 21/5 · Örebro 23/5 · Stockholm 29/5

Europakonferens 12 – 19 Augusti 1984!

Summit Lighthouse planerar en sommarkonferens i Bernkastel Kues i Moseldalen i Västtyskland. Ring 08-25 76 99 för mer information om program och tider.

Beställ boken "The Human Aura", Ill. 33:- insätts på pg 32 79 37-9, Summit L.

MÄNNISKANS AURA – FÖREDRAG

Entré 10:-

- Varifrån kommer auran?
- Hur påverkar auran din hälsa?
- Har din aura inverkan på andra människor och relationer?
- Vad betyder de olika färgerna i auran?
- Kan du kontrollera din aura och därmed kontrollera omständigheterna i ditt liv?
- Lär dig kontrollera din aura genom det talade Ordets vetenskap.

Turnéplan: Gävle 7/3 · Bollnäs 8/3 · Umeå 14/3 · Östersund 20/3 · Trondheim 22/3 · Kalmar 2/4 · Växjö 3/4 · Karlskrona 4/4 · Vänersborg 2/5 · Halmstad 7/5 · Borås 8/5 · Göteborg 9/5 · Norrköping 16/5 · Västerås 22/5

Kom och lär av Saint Germain och de Uppstigna Mästarna, våra äldre bröder och systrar på Vägen. Efter att ha bemästrat tid och rum arbetar de idag från inre plan för att leda uppriktiga sökare till ljuset av deras egen Inre Verklighet. De vill förena världens Ljusbärare för införandet av den Nya Tidsåldern. De erbjuder sin assistans, ledning och vetenskapliga tekniker för självmästerskap.

VÄGEN TILL DET INRE JAGET

6 Workshops med Elizabeth Clare Prophet

VIDEOSEMINARIUM

Lördag

- Meditation och vetenskapen om det talade ordet
- Helande genom andlig healing
- Saint Germain

Söndag

- Karma och reinkarnation
- Kärlek mellan tvillingsjälar
- Himmelsfärden – livets mål

Entré 20:-/workshop

Turnéplan: Gävle 10 – 11/3 · Umeå 17 – 18/3 · Trondheim 24 – 25/3 · Kalmar 7 – 8/4 · Malmö 14 – 15/4 · Karlstad 5 – 6/5 · Göteborg 12 – 13/5 · Linköping 19 – 20/5 · Örebro 26 – 27/5

VAD ÄR SUMMIT LIGHTHOUSE?

The Summit Lighthouse grundades i Washington D.C., 1958 av den Uppstigne Mästaren El Morya från Darjeeling, Indien, med det bestämda syftet att publicera de uppstigna mästarnas undervisning som dikterats till Budbärarna Mark och Elizabeth Prophet. Såsom varande en unik, obunden religiös och filosofisk organisation, har The Summit Lighthouse blivit ett forum för de uppstigna mästarna och deras lärjungar över hela världen. Från sitt internationella högkvarter i Malibu, Kalifornien, och studiegrupper och 'teaching centers' i de större städerna, sprider de uppstigna mästarna och deras lärjungar den uråldriga visdomen till alla nationer.

Alltifrån begynnelsen har The Summit Lighthouse fortsatt att hängivet ägna sig åt att i första hand utveckla människans obegränsade andliga potential och i andra hand åt att frambringa sådan progressiv uppenbarelse, som skall hjälpa individen att utveckla sin karaktär, sina ideal och förståelsen av kosmisk lag. The Summit Lighthouse eftersträvar mänsklighetens förbättring och lösningen på alla mänskliga problem genom sitt program att bistå individer och nationer att förverkliga sitt inre värde och sina inneboende möjligheter.

För mer information skriv till Summit Lighthouse, Grävlingssv. 44, 161 37 Bromma, 08-25 76 99.

Skandal i andevärlden

*När ett medium beslås med bedrägeri, vem är då skyldig —
den avslöjade eller de som avslöjat?*

Av Jerome Clark

Paul McElhoney, en man som brukade kommunicera med de döda och åstadkomma mirakulösa manifestationer, skulle just uppträda.

Men först blev 35-åringen, som den inflytelserika brittiska spiritualistiska veckotidningen *Psychic News* hade utsett till "årets medium", grundligt visiterad. Spiritualisterna David McCammon och Ian Drever bad honom klä av sig helt, varpå de noggrant undersökte varje klädesplagg. Andra i publiken sonderade det rum där demonstrationen skulle äga rum, och letade efter allt som skulle kunna användas till att skapa falska fenomen. De fann ingenting misstänkt, och sessionen som sedan följde blev en överväldigande framgång. Efteråt talade David McCammon och Ian Drever om för *Psychic News* att sessionen hade skett "under strängast möjliga villkor".

Men några månader senare (seansen hölls i augusti 1982 på Arthur Findlay College i Standsted, Essex, England) fick vissa aspekter av det inträffade plötsligt en ny betydelse, aspekter som de inte hade tänkt särskilt mycket på.

Som David McCammon senare påminde sig:

— När vi visiterade mediet öppnade vi inte den bandspelare som användes under seansen, och undersökte inte dess inre.

Vid ett tillfälle tillade Ian Drever:

— Jag tog upp Paul McElhoneys bandspelare och frågade honom varför vissa delar var täckta av svart tejp. Han sade att maskinen hade fått sig några törnar under tidigare sessioner, och tejpats ihop för att inte falla i stycken.

Den förklaringen tyckte jag verkade ganska rimlig. Eftersom varken jag eller David McCammon ville ha sönder maskinen, gjorde vi inte några ytterligare försök att undersöka dess inre.

Efteråt försjönk Paul McElhoney i trans, och hans andlige vägledare Ceros talade i en halvtimme. Sedan, enligt Ian Drever:

—... reste han sig och började slå på kassettbandspelaren. Paul McElhoney hade varnat alla i publiken i förväg att Ceros ibland gick ganska hårt åt den.

Paul McElhoney stormade in på den brittiska parapsykologiska scenen i slutet av sjuttioalet och var snart på god väg att bli en superstjärna. Hans mediumistiska profil var på många sätt egendomligt gammaldags, av ett slag som är mycket sällsyntare i dag än det var på den viktorska tiden, då medier åstadkom parapsykologiska fenomen på

rutin: telekinesi, blommor, ektoplasma. Paul McElhoney gjorde allt detta, och mer därtill. Hans modernaste prestation var att böja metall. Dessutom mässade hans vägledare Ceros, som sades vara italienare från 1500-talet, "andesanningar" åt den spiritualistiskt trogna skaran.

Till skillnad från de flesta föregivna medier som uppträder i spiritualistiska kretsar väckte Paul McElhoney uppmärksamhet hos seriösa parapsykologer, inklusive Anita Gregory, som beskrev sina erfarenheter av det unga mediet i en artikel som publicerades i novembernumret 1982 av tidskriften *Fate* med titeln "The Old-Fashioned Mediumship of Paul McElhoney". Anita Gregory skrev att omständigheterna vid den enda seans hon var med om uppfyllde så små krav att de:

—... knappast skulle tillfredsställa någon skeptiker, illusionist eller parapsykologisk forskare... Jag måste dock erkänna att jag inte kan förklara hur han bar sig åt för att böja metall.

Paul McElhoney backades upp av *Psychic News*, som hade många läsare, och det såg ut som om han skulle bli internationellt berömd som ett slags kombination av D.D. Home och Uri Geller. Han turnerade med stor framgång i Australien. Till en början var det fritt inträde till Paul McElhoneys sessioner, men när hans berömmelse blev större började han

ta bra betalt för sina tjänster, och han blev med tiden tämligen tät. Han bildade en organisation, *United World*, i syfte att sprida Ceros' andeläror, och han påstod att den hade 40 000 medlemmar.

Stor donation

En av dem som blev imponerade av Paul McElhoney var den 69-åriga änkan Joan Stubley, som donerade mer än 5000 dollar till *United World*. Hon tänkte dock skänka mer än så. Hon och hennes framlidne make George hade hållit ett hus i Ossett i Yorkshire i stånd, och nu erbjöd hon Paul McElhoney och hans fru att flytta in där, vilket de gjorde sedan de hade sålt sitt hem i London. Hon talade också om för dem att hon kanske någon gång skulle vilja överlåta den juridiska äganderätten till huset åt Paul McElhoney och hans organisation. Hennes man, som varit humanitärt orienterad, hade velat testamentera huset till en organisation som ville skapa endräkt i världen, och hans änka ansåg att *United World* passade in på den beskrivningen. Joan Stubley hade blivit imponerad av Paul McElhoney, som hon beskrev som "en sådan uppriktig och fantastisk människa".

Andra hade dock sina tvivel, däribland även vissa framstående spiritualister. Paul McElhoneys talanger tycktes vara litet för bra för att vara sanna. Desutom gick det allt mer befängda historier om det unga mediet. Ändå fortsatte *Psychic News* att oförtröttligt backa upp Paul McElhoney, och de rapporterade okritiskt dessa historier till en läsekrets som accepterade det mesta. En oavsiktlig skämtare berättade att innan en guld fisk hade teleporterats till en av Paul McElhoneys seanser, hade Ceros blivit sedd då han köpte guld fisken i en zoologisk handel på orten. Tydligt hade han materialiserat både sig själv och den erforderliga valutan.

(Under sina seansframträdanden manifesterade sig Ceros bara som en röst som talade genom det i trans försjunkna mediet. Paul McElhoneys skiss av honom — han påstod att han hade sett honom på övernaturlig väg — föreställer en människa som ser ut ungefär som en åldrad hippie.)

Fälla

Under tiden ville paret McElhoney, som nu bodde i huset de fått av Joan Stubley, överta hela ägandet av detta. Undertecknandet av de papper som skulle ordna saken skulle ske på kvällen den 27 mars 1983 hemma hos spiritualistprästen Ronald Baker. Förutom att träffa Joan Stubley och avsluta husaffären skulle Paul McElhoney också leda en seans.

Paul McElhoney visste inte att han höll på att gå i en fälla. Han kände inte till att Ronald Baker och mediet Gordon Higginson (som också är ordförande i den brittiska Spiritualists' National Union) hade varnat Joan Stubley att Paul McElhoney kanske inte var den han utgav sig för att vara. Änkan var gammal vän till Ronald Baker. Hon blev oroad av möjligheten att det unga mediets effekter skulle kunna vara falska, och hon gick med på att samarbeta i försöket att avslöja honom. Hennes erbjudande att avsluta affären just den kvällen var avsett att locka Paul McElhoney till en plats där en grupp avgjort fientligt sinnade åskådare väntade på honom.

Till denna grupp hörde Alan Whitaker, journalist från sensationstidningen *News of the World* i London. Han hade fått höra talas om historien genom Baker och Higginson — en detalj som skulle väcka stort uppseende i den uppståndelse som blev följden av kvällens avslöjanden. Baker själv var inte närvarande. I hans frånvaro leddes aktiviteterna av David Edgar.

När Paul McElhoney kom hade han med sig sin bandspelare, som han genast ställde i seansrummet. David Edgar talade om för honom att Joan Stubley, som bodde i en lägenhet tre trappor upp i samma hus, ville tala med honom.

Paul McElhoney såg tydligt nervös ut när han kastade en blick in i seansrummet och sade:

— Håll dörren låst! Vi vill inte att det blir kallt där inne.

Avslöjad

I samma ögonblick som Paul McElhoney hade hunnit utom synhåll, gick David Edgar och andra åskådare in i rummet och sökte igenom det. När Edgar undersökte bandspelaren, lade

han märke till den svarta tejpens runt batteriluckan.

— Tejpens var 3,75 cm bred, rapporterade han senare. Jag lossade den långsamt och kollade att den skulle fästa igen. Sedan öppnade jag baksidan — och den var full av nejlikor och annat.

Till "annat" hörde bland annat en nyckelringslampa som "såg ut som om den skulle kunna användas till att få 'andeljus' att tränga ut ur munnen på Paul".

En fotograf från *News of the World* tog bilder av innehållet. Sedan förseglade David Edgar det igen, lämnade rummet och väntade på att Paul McElhoney skulle dyka upp. När mediet kom tillbaka uppträdde alla som om ingenting ovanligt hade hänt.

Innan seansen började klädde Paul McElhoney av sig och visiterades. Sedan släcktes belysningen så att det blev helt mörkt i rummet, och Ceros' ord började välla fram ur mediet som försjunkit i trans.

David Edgar, som hade hört alltsammans förut, lät sig inte imponeras.

— Jag har suttit tillsammans med Paul McElhoney tio eller tolv gånger, sade han, och det han säger, hans filosofi, är precis samma sak varje gång... För mig är det uppenbart att han citerar böcker.

När Ceros var klar, bad han delta-garna sjunga en psalm. När de gjorde det hörde David Edgar, som satt närmast mediet, hur baksidan på bandspelaren öppnades.

Ceros bad att belysningen skulle tändas. Åskådarna såg hur en nejlika föll ur munnen på Paul McElhoney. Belysningen släcktes igen, och tändes sedan än en gång så att åskådarna kunde se hur den andra nejlikan visade sig i munnen på mediet.

— När belysningen tändes tittade jag bakom bandspelaren, sade David Edgar. Bakluckan hade tagits bort. En av blommorna låg fortfarande kvar. Jag gick bort till andra sidan rummet, där det fanns en strömbrytare, och sade: "Låt det lysa! Spelet är slut, Paul."

Paul satt stilla i ungefär femton sekunder. Sedan gick han fram till mig och sade med sin vanliga röst: "Vad står på?" Jag sade åt honom att jag beklagade att det måste bli jag som gjorde det här.

David Edgar förklarade vad som hade hänt. Medan han talade lade han märke till att Paul McElhoneys ficka putade ut. Han drog slutsatsen att fickan innehöll "blommor och apparater" som användes för telekinetiska och andra manifestationer. Paul McElhoney vägrade med eftertryck att låta David Edgar visitera honom, och förnekade med lika stor kraft att han hade åstadkommit falska fenomen.

Han sade att han bara skulle låta polisen visitera honom, men när någon ringde polisen ryckte Paul McElhoney åt sig sina skor — han hade lett seansen i strumplästen — och flydde ut i natten. Han lämnade kvar bandspelaren.

"Förbannad bluff!" kallade News of the World Paul McElhoney i en förstasidesartikel om den ödesdigra seansen.

Skildringen illustrerades av ett foto av Paul McElhoneys bandspelare. Det visade tydligt hur nejlikorna hade klämts in i batteriluckan.

Psychic News' förstasidesrubrik var något mer återhållsam: TELEKINETISKT MEDIUM ANKLAGAS FÖR BEDRÄGERI

Numret som kom ut den 9 april innehöll en rak och ärlig redogörelse för vad som hänt, och slutade med att citera Paul McElhoney:

— Ceros är långt ifrån död. Det som nu måste ske är att vi kommer på ett sätt att göra en seans som inte lämnar utrymme för något tvivel, så snart jag har fått tillbaka mina krafter.

Nästa nummer, den 16 april, redogjorde för den version som hävdades av News of the World. Ovanför denna redogörelse, på framsidan, fanns en ledare av Tony Ortzen, chefredaktör för Psychic News.

Han skrev:

— Det är omöjligt att förlåta ett medium som gjort sig skyldig till bedrägeri. Han lurar inte bara sina åskådare, sin vägledare och den spiritualistiska rörelsen. Han lurar andevärlden.

Ändå såg Ortzen noga till att han och hans tidning inte uttryckligen anklagade Paul McElhoney för bedrägeri:

— Vi tror inte på att ge våra läsare

färdiga åsikter. De måste sätta sig in i fakta och döma själva. Vi utgår från att de flesta spiritualisterna är intelligenta och sansade människor.

Reaktioner

Spiritualisterna dröjde inte med att döma själva, men om de reagerade särskilt intelligent och sansat kan nog diskuteras. De dränkte Psychic News i insändare, telefonsamtal och uttalanden. En spiritualistisk journalist kallade sessionen "ett lumpet trick". Det han tyckte var lumpet var dock inte det bedrägeri som Paul McElhoney hade beslagits med på bar gärning, utan åskådarnas sätt att avsöja honom.

En spiritualist skrev:

— Vilken stor tragedi är det inte att våra medier måste korsfästas på ett eller annat sätt!

Medlemmar av Spiritualists' National Union (SNU) hotade med massuppsägelser av prenumerationerna på Psychic News, för att straffa tidningen för dess fräckhet att rapportera avslöjandet. Stuart Quirk, SNUs PR-man, sade upp sig i protest mot det "avskyvärda uppträdandet" av SNUs ordförande Higginson, som hjälpt till att gillra den fälla som avslöjade mediet. Flera spiritualister gjorde dunkla antydningar om att de komprometterande nejlikorna hade smugglats in i bandspelaren, så att Paul McElhoney blev ett oskyldigt offer för samvetslösa avslöjare.

Storbritanniens största parapsykologiska skandal på årtal förvisades snart från sidorna i Psychic News. I ett korthugget uttalande i numret som kom ut den 14 maj tillkännagav ordförande M. H. Tester att han hade föreslagit redaktör Ortzen "att denne skulle ägna sig åt mer övertygande nyheter". Även om han inte brydde sig om att tala om varför avslöjandet av Englands mest lovande unga medium inte var "övertygande nyheter", så anslöt han sig till dem som ansåg att det var avslöjarna, inte den avslöjade, som var skurkarna i denna pjäs.

— Om dessa män (Higginson och Baker) inte kan undersöka om ett medium är äkta, så bör de lämna sina poster åt dem som kan. Om deras

andliga utveckling är sådan att de inte kan förstå vilken omätlig skada de har gjort genom att anlita den mest sensationsinriktade söndagstidningens tjänster, så visar de än en gång klart och tydligt hur olämpliga de är att betraktas som religiösa ledare.

För några som länge lagt märke till den spiritualistiska scenen påminde denna kontrovers om en som skadade spiritualismen i USA 1960, då infarröda filmer som tagits av seanser i Camp Chesterfield i Indiana avslöjade skandalösa bedrägerier som begåtts i skydd av mörkret. De som avslöjade det hela var inte några omedgörliga skeptiker utan Psychic Observers redaktör Tom O'Neill, som också var spiritualistisk präst, och parapsykologen Andrija Puharich. När Psychic Observer publicerade de avslöjande fotona, blev läsekretsen rasande — inte på de falska medierna, utan på dem som hade dragit fram deras fiffel i ljuset. En spiritualistisk bojkott tvingade nästan Psychic Observer att lägga ned.

Sedan Paul McElhoney hade blivit avslöjad, inställde han den United World-festival han hade planerat skulle äga rum i London i augusti, och drog sig tillbaka i ensamheten. En tid talade hans anhängare tappert om en "testseans" som skulle bevisa hans förmåga bortom allt tvivel, men den blev aldrig av.

Nåja, andra medier har överlevt avslöjanden, och Paul McElhoney kan inte ha hämtat någonting annat än tröst och uppmuntran hos de massor som är fast beslutna att tro till varje pris. Möjligheten är stor att vi inte har hört av honom för sista gången.

Från den amerikanska tidskriften Fate, översatt och återgivet med särskilt tillstånd.

Översättning: GUNNAR GÄLLMO

Praktisk vägledning i yoga och meditation

JUNI – JULI – AUGUSTI 1984

Meditation är en djupgående teknik med vars hjälp du kan styra ditt sinne och ditt liv.

På det internationella yoga- och meditationslägret blir du instruerad och vägledad av den indiske yogin och författaren Swami Narayan-ananda som själv har genomfört den klassiska yogans väg till frigörelse.

Hans vägledning är i full överensstämmelse med de ursprungliga yoga-metoderna och utlovar inga lättköpta andliga erfarenheter men visar dig vägen till Självförverkligande.

Dagliga studiegrupper i religiösa och filosofiska ämnen samt undervisning i Pranayama och Hatha-Yoga av utbildade lärare.

Undervisning och vägledning är kostnadsfri.

Lägret hålls för 14de året i rad på N. U. Yoga Ashrama, Gylling, Danmark, som ligger i natursköna omgivningar 4 mil söder om Århus.

Begär prospekt från

N. U. Yoga Ashrama, 310 81 Långaryd, Sverige. Tfn 0371-45085, 45006

Hur ser du på dig själv?

Hur tar du kontakt med andra människor?

Hur startar du projekt?

Hur formar du dina relationer?

— Du upplever ibland konflikter inom dig själv och i mötet med andra människor. Med denna horoskopsanalys kan du få förståelse för detta.

Vi lägger tyngdpunkten på att ge dig en inre förståelse för dig själv, genom att visa på dina behov, problem och likaså resurser och kvalitéer. Vi visar på områden där du kan utvecklas och växa som människa.

Gunnel Söderström

Analysen av födelsehoroskopet innehåller:

- Planeterna i tecken – anlag och behov.
- Planeterna i husen – miljö, intressen.
- Ascendenten – sätt att bemöta andra.
- Aspekter – behovskonflikter.
- Elementfördelning – temperament.

KÄLLANS DATA SERVICE

Österrådagatan 11 A 0530-12776, 30842
46400 MELLERUD.

Horoskopet omfattar ca 15 A4-sidor maskinskriven text. Beställes per telefon eller brev, skickas mot postförskott. Pris 125 kronor.

Jag beställer en horoskopsanalys.

Namn

Födelseår Mån Dag

Födelseid Plats

Adress

VILL DU VETA VAD VERKLIG KÄRLEK ÄR

Livet kan bli som en lek för Dig. Det är meningen att det ska vara det. Du kan börja leva ett ögonblick i sänder. Och då blir allt vackert. Du känner kärlek, verklig kärlek, inte sådan som står i motsats till hat. Vill Du veta hur det ska gå till?

Bhagwan Shree Rajneesh är ingen vanlig människa. Vissa anser honom som en uppläst mästare i likhet med Jesus eller Buddha, andra håller honom för en galning. Men faktum är att många påverkats mycket starkt av vad han har att säga. Nu finns den första boken på svenska med svar på frågor som många sökare ställt till Rajneesh. Själv säger han »Jag besvarar inga frågor — jag förstår dem».

I boken behandlar han alla frågor som berör vårt liv: Gud, tro, medvetande, besvikelser, kärlek, reinkarnation och meditation. Du får lära Dig hans meditationsmetod, Dynamisk Meditation. Meditation är att komma in i total stillhet inom sig själv och i den stillheten upptäcka att Du själv är Gud. Du är kärlek. Med Bhagwans metod höjer Du först energinivån i kroppen och ger utlopp för Dina känslor. Efter upprepandet av »ho»-mantrat infinner sig sedan meditationstillståndet spontant.

Många psykologer, kyrkomän, journalister och andraskeptiker har under de senaste åren tagit starka intryck av Rajneesh. En av

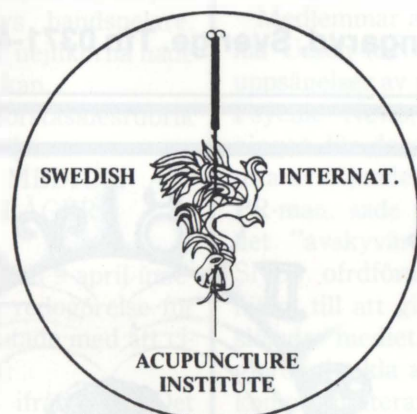
dess, Mr Convey från Melbourne, säger så här:

»Det finns en äkthet i det han säger, en fullständig avsaknad av skrytsamhet eller »helig» attityd. Han fick lära mig att känna att Jesus kanske var på detta sätt».

Du behöver inte någon lärare eller uppläst mästare för att få Ditt liv att blomma upp. Du klarar Dig mycket långt med de råd Du får i den här boken. Bläddra Du veta vilket enkelt råd som filosofen Gurdjieff fick av sin far, och som fullständigt förändrade hans liv. Han öppnades därmed för högre inflytanden. Det kan Du också göra. Och Du kan förändras vilket ögonblick som helst. När Du upplever meditationen så som Rajneesh beskriver den: Då bara är Du. Och då lär Du känna Gud och samtidigt kärleken. Då flödar kärleken.

Den bok vi talar om heter »DEN VÄLDIGA UTMANINGEN». Och nu erbjuder vi Dig att acceptera utmaningen! Börja ett nytt liv genom att läsa boken. Extrapris mars-april 65 kr. Ordinarie pris 95 kr. Du beställer den direkt från förlaget LIVSKRAFT och har 10 dagars returrätt. Portofritt vid inbetalning på postgirokonto 28 02 76-7.

BESTÄLL BOKEN IDAG! RING 08-31 10 02 eller skriv till Förlaget Livskraft, Torsgatan 61, 113 37 Stockholm. Där kan du också kostnadsfritt få förlagets katalog.

AKUPUNKTURUTBILDNINGAR

- 3-åriga yrkesutbildningar i klassisk Akupunktur under helg och intensivveckor
- 1-årig grundkurs i anestesi och smärtlindring
- 1-årig grundkurs för läkare
- korta kurser i Kosmetisk Akupunktur
- korta kurser i Sportmedicinsk Akupunktur
- 3 veckors grundkurs i Shiatz/Akupressur med start Del I 2-8/5 2.000 kr.
- Ämnesseminarier för Akupunktörer
- Symposium i Stockholm 19-20/5 500 kr.

För information

ring eller skriv till

SIAS. Arcus Medico HB

S:t Göransgatan 62 nb
112 33 Stockholm

08-54 94 80

Information

Information heter en kvartalstidning som innehåller sammanfattningar av "det viktigaste som skrivs i våra dagar" inom områden som samhälle, ekonomi, utbildning, företagsledning, personal, miljö, forskning, hälso- och sjukvård, vetenskap, religion och psykologi. Ett 40-tal tidningar och tidskrifter citeras och refereras i varje nummer, bland dem Sökaren.

I nr 4, 1983 av Information finner vi bl a följande artikel - läsning för män och kvinnor:

Kvinnlig stabilitet

Enligt Statistisk årsboks siffror för 1980 omhändertogs för fylleri över 119 000 män och ca 7400 kvinnor. För brott mot liv och hälsa fälldes 5316 män och 327 kvinnor, för grov misshandel 4328 män och 264 kvinnor. Under år 1955 dömdes till ovillkorligt straffarbete 3202 män och 83 kvinnor. Siffrorna är banala, ingen kan förväns över dem. Vi vet alla, att kriminalitet, inte minst grov sådan, framför allt är en manlig företeelse.

Kriminaliteten som en företrädesvis manlig belastning är ingen ny företeelse. Så har det varit så långt tillbaka vi kan se.

Men samtidigt står männen för vägröjarkraft, upptäckardrift, originalitet, slentrianbrytande, det geniala skapandet. Här finner vi typen Beethoven, Bach, Mozart, Rembrandt, Michelangelo, Darwin, Leonardo da Vinci, Newton, Einstein, Shakespeare, Goethe och Buddha.

Det brukar sägas, att kvinnorna har varit förtryckta tills nu och fortfarande hålls tillbaka. Det skulle vara därför de inte har kunnat göra sig gällande. Men låt oss se på ett fält, musikens. Sång och musik har kvinnorna utövat i sekler och under livlig uppmuntran. Men hur? Jo, genom reproduktion, genom sjungande och musicerande, ofta med lysande skicklighet av redan existerande kompositioner. Obändig musikalisk skapardrift och genialitet hos kvinnor borde ha haft stora möjligheter att hävda sig. Men vi vet alla hur verkligheten ser ut.

Det finns enligt min mening inte något tvivel om att kvinnokönet - statistiskt sett - är mera koncentrerat mot mittaxeln mellan ont och gott; det är alltså det stabila könet.

Kvinnornas gener - jag talar nu

Forts. på sidan 42

Peter R. Meyer:

Videorevy

Video är i Sverige ett nästan fult ord. Med opinionsbildare av typ Dagens Nyheter i spetsen har debatten uteslutande handlat om våldsfilm på video. Att som i utländsk press även diskutera videomediet konstnärliga möjligheter har varit dödfött, vilket lett till att Sverige idag är ett u-land beträffande inhemsk konstnärlig videoproduktion — fast vi är världens videotätaste land. Få använder sin videoutrustning kreativt, trots att det idag är billigare att dokumentera något på videoband än på smalfilm.

Få använder också videobandspelaren selektivt. Rätt använd kan den bidra till att minska det passiviserande TV-tittandet. Genom att själv välja när man vill se något, och vad man vill se, blir man sin egen TV-producent. Visst har det distribuerats massor av skräpfilm på video — man räknar med att 30 procent av utbudet är våldsfilm och 30 procent porr — men de övriga 40 procenten kan bjuda på överraskningar. Den här artikeln handlar om dessa filmer. Visserligen rör det sig i de flesta fallen om kommersiella så kallade säkra kort, men jag tycker ändå att man kan se det som ett tecken på att branschen nu börjar sanera sig själv. Vissa klassiker som sedan länge försvunnit från biorepertoaren börjar i stället dyka upp på video.

Många handikappade gläds också åt möjligheten att i sitt eget hem kunna följa med i det aktuella filmutbudet. Själv är jag barnsligt förtjust i att specialgranska mina favoritfilmer. Jag har lärt mig mycket genom att se dem i ultrarapid, köra dem fram och tillbaka, frysa vissa bilder osv.

Här följer nu en aktuell översikt av tankvärda videofilmer, som bör intressera även Sökarens läsekrets:

VÄLGISAREN (Sandrews Video) av mästereggisören Akira Kurosawa är en mycket vacker och filosofisk film. Den skildrar det historiska mötet mellan den ryske forskningsresanden Arsenjev och jägaren Dersu Uzala. Den sistnämnde är en människa som lever i djup harmoni med naturen. Det är en film om civilisationens möte med ursprungliga livsformer och glömda kunskaper. Det är kanske en av de vackraste filmer som någonsin gjorts.

GÖKBOET (Thorn-Emi) Milos Formans farsartade drift med myndigheter och sjukvård har fått alla de kvalitetspriser och applåder som går att få. Vad många dock inte tänkt på är att huvudpersonens livsöde i stort sett är en spegling av Jesu livsöde. Han får sina lärjungar, han predikar, han tar ut dem på fiskafänge och han blir en martyr. Nya testamentet i 70-talets filmversion.

STADENS LJUS, RAMPLJUS, DIKTATORN m fl (Polygram) är alla välkända och älskade Chaplinfilmer. Vem har på film bättre kunnat gestalta mänsklig storhet och svaghet än just Chaplin. Speciellt i långfilmerna där han ju inte längre enbart spelar rollen av den lille spattige luffarhjälen. Det är svårt att tro att någon som under andra världskriget såg filmen Diktatorn efteråt kunde se journalfilmer med Adolf Hitler på samma sätt som tidigare.

VÄLKOMMEN MR CHANCE (Polar) är Hal Ashbys filmatisering av Jerzy Kosinskis roman "Finnas till". Den handlar om en mycket isolerad och obetydlig man, spelad av Peter Sellers, som plötsligt kastas ut i vardagslivets realiteter. Han kan inte läsa och skriva. Av en händelse kommer han i kontakt med inflytelserika personer som tolkar hans enkelhet som ett utslag av genialitet. I slutscenen går han på vattnet. Vem var han EGENTLIGEN?

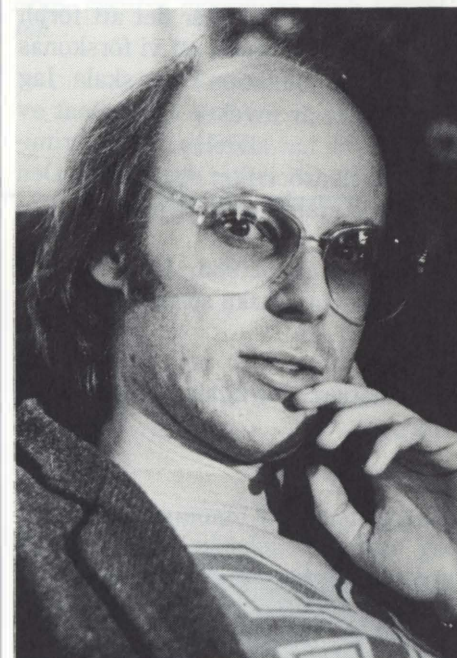
HIMLEN KAN VÄNTA (Esselte) är en småtrevlig komedibagatell om reinkarnation. Warren Beatty som regisserat och spelat huvudrollen, berättar historien om rugbyspelaren som av misstag dör och därmed förlorar sin kropp. Resten av filmen ägnar han åt att hitta en ny. En hel del Hollywoodromantik hinns också med.

BARRY LYNDON (Warner Home Video) är en film som väger tungt. Dess tema skulle kunna sammanfattas i orden "Det som sås skall skördas". Man får följa en ambitiös ung mans uppgång och fall. Stanley Kubricks vackra, meditativa och tankvärda film består av stilspråkade bilder, som skurna ur Nationalmuseums konstsamling.

EXPERIMENTET (Warner Home Video) av Ken Russell är en lättsam men svulstig berättelse om en sökare. Han drar sig inte för några vedermödor när det gäller att få vetskap om livets mening. Ett riktigt psykedeliskt slut utlovas.

Andra filmer som både kan roa och väcka tankar är tex Stanley Kubricks framtidsvision **ÅR 2001** (Esselte), Franklin J. Schaffners spännande och livsbejakande **PAPILLON** (Videexpress), den mästertligt fotograferade **HIMMELSKA DAGAR** (Esselte) eller varför inte den lite valhänt gjorda serien med kristna filmer, som Centrum Radio distribuerar.

Jag märker nu, efter att ha skrivit den här förteckningen av videofilmer, att de flesta redan är välkända för en biopublik. Det kan i och för sig vara en fördel, för film är alltid ändå bäst på bio och ska först ses där. Men för dem som inte kommit iväg eller vill specialstudera och diskutera någon film, är videon ett bra alternativ.

Peter R. Meyer är anställd som producent/regissör på Riksradios kultureddaktion, men är för närvarande verksam på TV2.

Glädjen

Bo Nässil

Den här gången har jag skrivit en helt annorlunda bok. Den handlar om mitt eget liv. Den handlar om något vi brukar kalla för pånyttfödelse.

I nära 15 år led jag av ångest. Den blev värre, jag började äta valium. Den 28 april 1978 upphörde ångesten inom några sekunder. Ett oförklarligt ljus kom mot mej, uppfyllde hela naturen. Jag tyckte jag såg allt för första gången! Allt var åter nytt och livsglädjen flödade.

Jag började forska över vad som hade hänt mej. Min bok handlar om "De sex stegen" i en människas utveckling. Men också om mina nio år på klinik.

Glädjen är en utmaning mot all psykiatrisk vård. Den är också en utmaning mot kristendomen, mot psykologin, mot alla de "döda" strukturer som hindrar människans rörelse, hennes inre växt.

Bo Nässil

Artograf

Information forts.

som alltid om genomsnittet - styr inte samma upproriska och pockande hormonproduktion som männens, på gott och ont. Så har det varit från begynnelsen, och så kommer det att förbli intill änden, förutsatt att vi förskonas från genmanipulation i stor skala. Jag tror att det är mycket vist ordnat av naturen. Vi har alldeles nog av kriminalitet och asocialitet som det är. Den kvinnliga stabiliteten är nödvändig.

(Horisont, nr 3:1983, Gösta Holm, professor i nordiska språk i Lund, sid 55-56)

Information, Parkgatan 42, 242 00 Hörby.

Hjärtat har sina skäl som förståndet aldrig kan fatta.

Blaise Pascal

Haga Bokcafé

På Södra Allégatan 11 i Göteborg finns freds- och skiljedomsföreningen. I Haga Bokcafé ingår Miljöboden, som är Miljöförbundets bokhandel. Boklista finns, och efter den kan man beställa litteratur per postorder. Adressen är Haga Bokcafé, Box 7282, 402 35 Göteborg. Tel: 031-13 72 40. Öppet 11.00 - 18.00.

Profeten har tagit resultatet av läsvärdesundersökningen med upphöjt lugn och stoisk fattning, meddelas från Eslöv

Alla kan gå över glöd

Att gå över glödande kol är ingenting övernaturligt, säger den indiske ateisten Lavanam, och han har demonstrerat det genom att själv gå över glöd.

Han säger enligt en artikel i den norska tidskriften Human-Etikk:

"I Indien får vi slåss mot övertro. Folk tror till exempel att detta att gå på eld är något övernaturligt som bara prästerna kan klara. Men det är inte en fråga om religiös kraft. Saken har en enkel vetenskaplig förklaring, och vi utför demonstrationer där vi visar att det inte har något med mystik att göra. Det krävs att man gör noggranna förberedelser med hårda träsorter, inte kol som brinner i två-tre timmar tills de är rödglödande och har uppnått en hetta på flera tusen grader fahrenheit. Halvbrända rester och aska skall tas bort och elden görs i ordning som en säng, 8 tum tjock och 6-7 fot lång. När foten sätts på elden, kommer hudens fuktighet ut och åstadkommer ett skydd mellan foten och underlaget. På det sättet blir fötterna inte brända eller skadade. Alla kan gå på eld, och när vårt ateist-center höll den andra ateistiska världskongressen 1980, lät vi amerikaner, engelsmän och australiensare prova på det. Under demonstrationer i landsorten uppmanar vi barn ned till fem år att prova på eldgång. Både kvinnor och män ställer upp och bekämpar övertro genom att gå på eld."

Att gå över "eld" är alltså väsentligen en fråga om transpiration...

Läsvärdesundersökning

- 6,4 poäng (5 10-poängare) Eldgångsbluffen av Örjan Björkhem
- 6,7 poäng (4 10-poängare) Zen-konferens av Åsa Freij
- 7,1 poäng (5 10-poängare) Intervju med Sverre Holmsen av Peter R. Meyer
- 6,5 poäng (4 10-poängare) Intervju med Ethlynn Luce av Margareta Sundgren-Danell
- 6,5 poäng (2 10-poängare) Magnetterapi vilar på vetenskaplig grund
- 8,4 poäng (19 10-poängare) Intervju med Sir George Trevelyan av Leif Eriksson
- 5,1 poäng (0 10-poängare) Livet efter Domedagen av Lennart Lidfors
- 5,7 poäng (4 10-poängare) Monica på Vattumannen av SM
- 6,9 poäng (5 10-poängare) Konferens om shamanism av Lennart Lundmark
- 6,0 poäng (5 10-poängare) Vad betyder Jesu uppståndelse? av Sten Philipson
- 6,1 poäng (5 10-poängare) Gamla Testamentet är inte judendomen av Morton H. Narrowe
- 6,8 poäng (8 10-poängare) Moseböckerna av SM
- 5,6 poäng (4 10-poängare) Sökarguiden
- 7,0 poäng (9 10-poängare) Positivitetsprofeter av Åsa Freij
- 6,1 poäng (3 10-poängare) Ord och toner av Nils-Olof Jacobson
- 7,3 poäng (7 10-poängare) Böcker för hjälp-dig-självare av Nils-Olof Jacobson
- 4,9 poäng (2 10-poängare) Sven Roséns tecknade serie Profeten
- 7,5 poäng (7 10-poängare) Recensionsavdelningen
- 7,4 poäng (11 10-poängare) Eileen Caddys visdom
- 7,0 poäng (7 10-poängare) SMs baksida

Den andra läsvärdesundersökningen, avseende nr 1, 1984, redovisas här. Vi bad 90 av slumpen utvalda prenumeranter att sätta poäng på de olika större inslagen i numret enligt en skala från 1 till 10, där 10 = toppen och 1 = botten.

41 svar kom in. Ingen påminnelse utsändes.

Intervjun med George Trevelyan uppskattas mest. För övrigt ligger

poängen något lägre än för nr 10. 6,9 är genomsnittet för nr 10 och 6,6 för nr 1.

Livet efter Domedagen är den minst uppskattade av artiklarna. Tydligt är våra läsare inte domedagsmedvetna...

Diskussion om kristendomen och Bibeln i tre artiklar får 6,3 poäng — medan reportaget från en New Age-konferens i nr 10 fick 8,0 och Treve-

lyans tankar i nr 1 8,4! Nya tidsålderns tankar tar alltså läsarna till sig, medan ett kritiskt studium av den gamla religionen inte intresserar lika mycket.

Det tungt vägande, djupt meningsfulla, positiva uppskattas mest i Söka-

SM

SJÄLSTÄNK

Av Olle Wedholm

Hade blicken varit klar och själen frisk hos mänskosläktet hade det ej behövt några "stora".

Medelmåttan skapade dem.

*

I en värld av lögnaktiga, vad var där större lögn än sanningen.

Jag trodde en tid — det var i min sk gröna ungdom — att världen var förnuftig.

Fader förlåt mig, jag visste icke vad jag trodde.

*

Mänskan blir aldrig färdig. Det är bara livet som blir färdigt med henne.

En god ekonomi är ingen garanti för en god mänska, och en god mänska är ingen garanti för en god ekonomi.

Snarare tvärt om.

*

Det förföljda är oftast något mycket efterföljansvärt.

Bertil Falk:

Därför lämnar det snikna synodfolket inte kyrkan!

Eftersom jag lämnade Svenska Kyrkan för många Herrans år sedan, och därmed också fick min kyrkoskatt nedsatt (inte helt, men ändå) borde jag inte ha anledning att lägga näsan i blöt och diskutera statskyrkans inre angelägenheter. Kan man tycka. Men det har jag naturligtvis.

Man måste kunna ifrågasätta allt i ett demokratiskt samhälle. Och så länge som Svenska Kyrkan är en statskyrka finns det självfallet ett samband mellan alla medborgare och kyrkan. Vi är ju alla delar av staten.

Jag vill sätta strålkastaren på kvinnoprästmotståndarna inom Svenska Kyrkan. Det har andra gjort förr, men jag vill ta upp en mycket speciell sak. Som bekant har man skapat en synod, en organisation för kyrklig förnyelse eller — om man så vill — för kyrklig återgång till det gamla.

Det egendomliga är att man valt att bilda en synod i stället för att göra som andra gjort. Martin Luther bildade som bekant inte en synod inom katolska kyrkan. Han kastade av sig munkdräkten, gifte sig med en före detta nunna och blev banbrytaren för en rad samfund, som i dag finns över hela världen. Ett sådant är Svenska kyrkan.

På samma sätt har fritänkare i vårt land bildat en rad frikyrkor. Så icke kvinnoprästmotståndarna. Varför inte?

Om dessa människor verkligen är så övertygade om det syndfulla och oevangeliska i kvinnopräster, som den kække Gunnar Rosendahl, på sin

tid kallade för nulliteter, så borde de väl frimodigt ta sin Mats ur skolan och bilda eget. Men jag har en misstanke om att dessa människor inte är så starka i sin tro — i varje fall inte tillräckligt starka för att avstå från de pekuniära förmåner som Svenska kyrkan garanterar. Ty lägg märke till att de ledande kvinnoprästmotståndarna är manliga präster, som avlönas av Svenska kyrkan.

De skulle förlora — från biskop Gärtner i Göteborg och nedåt — sina mer eller mindre feta, lönegradsreglerade och statligt garanterade löner.

De skulle med andra ord få det knapert.

Men vore det inte värt det — för att kunna stå fri gentemot en kyrka som accepterat kvinnliga präster?

Allt tyder på att kvinnoprästmotståndarna inom prästerskapet andra gudar hava jämte budortets Mig. Mammon ligger närmast till hands. Bara genom att förvandla sin synod till en frikyrka ute i den finansiella öknen, där en sådan frikyrka raskt torde hamna, kan kvinnoprästmotståndarna i synoden bli trodda. Nu visar de varken upp frimodighet eller tecken på en brinnande tro. Möjligen representerar de halsstarrighet och blind fanatism parad med ekonomisk planering.

Den här bokstavstron är för övrigt ganska lustig. Kvinnan ska enligt Paulus tåla församlingen. Förre biskopen i Stockholm tolkade detta på så sätt att Paulus menade att kärringarna i Korint skulle sluta snattra under pågående gudstjänst. Synodens

folk menar i stället att uttalandet innebär att kvinnor inte kan uttala instiftelseorden vid nattvardsgudstjänst.

Man skulle alltså — från den utgångspunkten — kunna tänka sig en kvinna som delar ut nattvarden bara hon håller truten! En manlig präst kan gå vid sidan om och läsa instiftelseorden. Och så, med en galant rörelse, kringgår man problemet och uppfyller ändå Skriftens bokstav!

Mitt resonemang visar självfallet vilken gallimatias det är frågan om. Slafsigt teologisk bokstavstro och bibeltolkning, som skjuter åt sidan väsentligheter i religiösa och moraliska budskap har aldrig saknats. Om nu Gud till äventyrs skulle existera i en eller annan form, så är Han, eller Hon, eller Den, eller Det, säkerligen föga intresserad av detta käbbel. Hur vore det om synodens folk kastade all barlast över bord och ägnade sig åt väsentligheter — exempelvis bekämpning av kärnvapen, aktioner för ickevåld, avskaffandet av kvarstående kristna privilegier i amhället?

Tilläggas kan att många av dessa människor inte bara bokstavstolkar sin bibel utan också håller på traditionens makt i sammanhanget. Man vill ha bevarad apostolisk succession, det vill säga den handpåläggning från Jesus som via lärjungarna och våra biskopar går ned till minste pastorsadjunkt. Passa på och bilda eget medan ni har Gärtner! Han är kanske sista chansen till en apostolisk succession i den nya frikyrkan.

Söker Du . . .

- Vidare kunskap om Dig själv.
- Perspektiv på egen växt och utveckling.
- Personligt syfte och djupare livsmedning.
- Utbildad psykolog som partner för samtal.
- Djupare förståelse för och hjälp till bearbetning av personlig kris.

Kontakta

Jan Romander för astrologisk konsultation
Tel: 08-42 61 39

VATTUMANNEN
New Age bokhandel - Informationscenter

"Bokhandeln som talar för sig själv"

Sänd gärna efter vår katalog och vår nya kassett- och skiv-lista!
Postadress: Box 45096,
S-104 30 Stockholm, Sweden
Butik: Drottninggatan 83
Telefon:
08-1096 15 (butik)
08-1069 15 (kontor)
Öppet:
11.00-18.00 vardag
10.00-14.00 lördag

Johannes Aagaard forts.

swamier i Storkyrkan om han vetat vad de verkligen står för. De är för hemska. En tantrisk guru i Storkyrkan. Det är inte klokt. Ludvig Jönsson har inte uppträtt klokt.

— Kommer den ortodoxa kristendom, som du själv bekänner dig till, att överleva?

Aagaard: Ja. Men den blir hårt trängd och starkt reducerad. Det är helt klart.

— Vart kommer processen att leda?

Aagaard: Jag tror att ateismen kan betraktas som ett mycket kort intermezzo. Ingen kan längre bortse från religiositeten. Religion är tyvärr i sig självt inte något gott. Religioner representerar både något av det värsta vi har och något av det bästa vi har. Det krävs därför religionskritik, vilket vi försöker att bedriva. Det finns i världen tvåhundra tusen teologiska centra, där vi inte har gjort något annat än bedrivit kristendomskritik. Men när vi nu också vänder blicken mot andra religioner, som tränger sig på, då beskylls vi för religionsförföljelse. Men vi använder samma metoder när vi analyserar dessa religioner, som när vi analyserar kristendomen.

Man föredrar att tro på det man helst håller för sant.

Francis Bacon

Kontakt

Kille, blivande bio-dynamisk lantbrukare, 27 år, sökare och alternativinriktad i livs-askådnings- och politiska frågor, söker kontakt med tjej. Studerar nu i Stockholmstrakten, bor annars i Bohuslän. Ödmjuk, öppen, lite tystlåten men humoristisk. Kräfta. Svar till "Självutveckling för en bättre värld" Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:- i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 15:-. Moms inräknad.

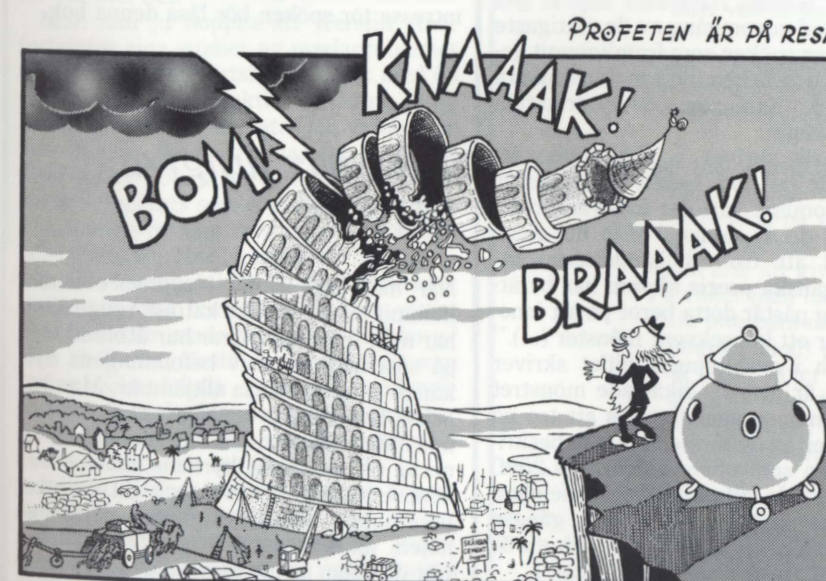
Skrifterna

The Pseudo-Occultism of Mrs A. Bailey "A critical examination of A Treatise on Cosmic Fire and Initiation, Human and Solar" av Alice Leighton Cleather och Basil Crump, samt
H. P. Blavatsky As I Knew Her "Personal recollections as a pupil during the last years in London" av A. L. Cleather
kan beställas genom Jur. stud. Gunnar Larson, Tullgatan 1 B, 223 54 Lund. Tel 046-13 76 28.

Så gott om kärlek och godhet är det inte i världen att man har rätt att slösa bort något av dem på inbillade väsen.

Friedrich Nietzsche

PROFETEN

Kära loggbok! Anlände till Babel just som det stora tornet därstädes nått sin höjdpunkt.

PROFETEN ÄR PÅ RESA I TIDEN...

Kan intyga den språkförbistring som råder på byggarbetsplatsen.

Av Sven Rosén

Flygande fat

"Flygande tefat" — kosmiska rymdskepp är titeln på Boris Jungkvists tredje UFO-bok. (Zindermans, 208 s., inb., ill., ca 115:—)

Boken rymmer många sensationella påståenden, och förf. tvivlar inte ett ögonblick på att "tefaten" är just vad boktiteln anger, nämligen *kosmiska rymdskepp*. Myndigheterna — åtminstone i USA — känner väl till UFOnas rätta natur, påstår Jungkvist, men för att undvika en världsomfattande panik har de fattat panikbeslutet att lägga locket på. För övrigt har åtskilliga "tefat" kraschat både i USA och annorstädes, och utomjordingarnas jordiska kvarlevor förvaras nu i hemliga kylrum lite varstans.

Boken avslöjar också en ruggig CIA-komplott för att infiltrera UFO-organisationer och sprida löje över ufologin. CIA söker på alla sätt stödja tefatsstollar och slå mynt av deras verksamhet, uppger Jungkvist, och syftet med detta är att ge ufologin ett så urbota dåligt rykte att ingen vetenskapsman med självaktning skall våga befatta sig med den. Här gäller det alltså för seriösa ufologer att hålla fäلتet fritt från pundhuvuden och knäppskal-lar! Inte oväntat var den ökände lurendrejaren George Adamski en CIA-agent! I vilken utsträckning som CIA:s infiltratörer alltför vinner framgång vågar jag inte tänka på, men Jungkvist verkar pessimistisk och noterar "med bestörtning" på sid 117 att "den stolliga tefatsfalangen tycks breda ut sig".

En annan fråga som boken tar upp till behandling är om Kristus var astronaut. Måhända kan "Jesu aktiviteter här på Tellus bäst... förklaras med att han var en rymdman som gästade oss från kosmiska

regioner". "Änglarna som observerats vid olika tillfällen omkring Jesus kan ha varit astronauter i rymdskeppsbesättningen", och änglarnas vingar "anser jag i själva verket var en bärbar jetdriven utrustning som bars på ryggen. Astronauterna kunde genom dylika tekniska attribut snabbt förflytta sig kortare sträckor." (s. 91-96)

Som synes är boken både fantasifull och spännande, men troligen misslyckas den med att omvända skeptiker. Jungkvist uttrycker sig ofta tvärsäkert, och ibland är hans uppgifter sensationella även när de rör sig utanför ufologins område. T.ex. påstås på sid 36ff att prof. Fred Hoyle är "en varm förespråkare" för hypotesen att "livet inplanterats på jorden av en kosmisk supercivilisation". Detta torde betyda att Hoyle därmed tagit avstånd från sina egna teorier om livets uppkomst och i stället anslutit sig till von Däniken!

Om detta är sant vet jag ej, men på sid 97 meddelas att "hela den etablerade vetenskapens dogmer har kommit i gungning", och i så fall kan det ju stämma.

Sven Rosén

Spökforskning

Möten med vålnader av Andrew MacKenzie (Natur och Kultur, inb., ill., 288s., ca 145:—) sammanfattar några av de "bästa" spökerier och andeframträdanden som undersökts av det brittiska Sällskapet för Psykisk Forskning (SPR), och boken skrevs med anledning av sällskapets 100-årsjubileum. Flera av bokens spökerifall är ganska gamla, och framställningen spänner över en tidsrymd av ca 150 år. Ett par av de moderna fallen har MacKenzie själv varit med om att undersöka. I bokens två första kapitel ges också en god genomgång av de viktigaste teorierna om spöken som framkommit genom åren, och boken avslutar med några fascinerande utblickar över framtida forskningsvägar.

MacKenzie skriver i inledningen att några av de fall som boken behandlar är "så egendomliga" att det kan vara svårt att tro att de är sanna. "Men det finns goda skäl att tro att händelserna utspelades ganska precis så som här berättas. Att jag påstår detta beror på att innehållet visar ett konsekvent mönster (...)" (s 17) Och i avslutningskapitlet skriver han: "Det är just det likartade mönstret för spökföreteelser som fått oss att tro på verkligheten av de företeelser som beskrivits av dem som upplevt dem." (s 259f) Men flera av de fall som MacKenzie nämner avviker faktiskt från det gängse "spökmönstret" (vilket på sätt och vis är orsaken till att de är "egendomliga").

Det berömda "Cheltenham-spöket" (kap 3) har ofta ansetts vara ett av de bäst bestyrkta fallen i SPR:s samling, och

detta tycks också vara MacKenzies åsikt. (s 64, 91) Men "spökskrivaren" Peter Underwood, som i boken *Hauntings* (1977) på ett enligt min mening övertygande sätt trasar sönder evidensmaterialet i detta fall, anser det vara "ett av de minst övertygande spökerifallen i den psykiska forskningens annaler". (*Hauntings*, s 196) Ja, så olika kan bedömningarna vara! Spöket sågs av flera personer, men det är framför allt på vittnesmålet från en av dessa, en ung kvinna, som hela "bevisningen" hänger. Om inte detta huvudvittne senare i livet hade tagit en hög akademisk examen skulle nog inte hennes vittnesmål ha tillmätts ett sådant värde. I vilket fall som helst bryter Cheltenham-fallet både i helhet och detaljer mot det vanliga mönstret för spökerier.

Också "spökerna i Clifton" (kap 7), som MacKenzie bedömer vara den kanske allra märkligaste spökhistorien i SPR:s annaler, avviker i praktiskt taget alla enskildheter från det gängse mönstret, och detta gäller också "Bulls vålnad" (kap 11). Men MacKenzie anser att dessa fall är väl bestyrkta, och det är kanske sant.

Fröknarna Moberleys och Jourdain "äventyr" i Petit Trianon diskuteras i ett mycket läsvärt kapitel, där för övrigt den förklaring som jag själv helst vill tro på — att vad damerna såg var en repetition av en tablå vivant — kanske får ett grundskott. (s 194) MacKenzie skriver om damernas upplevelser att "de passar in i mönstret för spökerier utan syfte", men också här är det givetvis det otypiska som är det mest iögonfallande; det gäller inte minst den tidrymd (kanske en halv timme) under vilken "hallucinationen" (?) varade. (s. 198)

Det ovanstående bör inte uppfattas som kritik. *Möten med vålnader* är en mycket läsvärd spökbok. MacKenzie har stora kunskaper på området, och det är ett dıgert forskningsmaterial som han på 280 sidor har lyckats överblicka och plocka fram det väsentligaste ur. Var och en med intresse för spöken bör läsa denna bok.

Sven Rosén

Vem var jungfru Maria?

När man som turist i sydligare länder kommit i kontakt med katolsk religiositet, har man frapperats över hur utbredd och, på sina håll, intensiv befolkningens dyrkan av jungfru Maria alltjämt är. Man har också förvånats över vilka vitt skilda former denna dyrkan kan ta: alltifrån en innerlig tillbedjan vid kyrkans altare eller i hemmets stilla bönevrå och till de mest uppsluppna helgonfester med världsliga nöjen, marknadsståhej och fyrverkerier. För den som är intresserad av religiös fenomenologi inbjuder verkligen mariaproblemet till närmare studium. Konfessionella böcker om den heliga madonnan

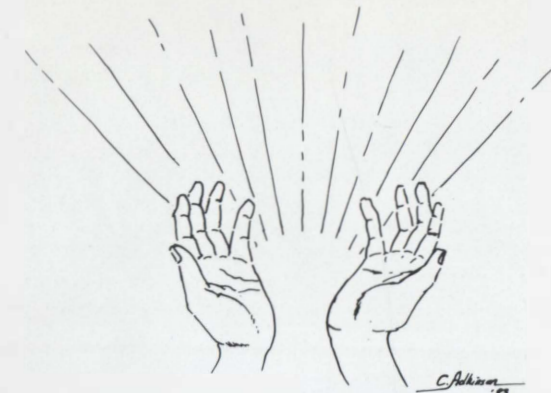
finns det gott om, men objektivt vetenskapliga utredningar och analyser får man leta efter. Det är därför med en viss förväntan som man tar del av Kerstin Anérs nyutkomna *Jungfru Maria — Herrens moder* (Proprius). Det kan inte hjälpas att man delvis blir besviken. Visst innehåller boken intressanta bidrag till mariastudiet, den ger oss olika aspekter på kristenhetens mariabild, skildrad i anslutning till den kyrkliga konsten från olika århundraden och till Bibelns texter.

Nu är det emellertid så, att Bibelns uppgifter om Jesu moder är ytterst knapphändiga och dessutom ofta av misstänkt mytologisk karaktär. Det mesta av vad som ingår i det katolska mariakomplexet kommer inte från vår kanoniska bibel utan från diverse apokryfiska skrifter och från en gammal tradition, vars ursprung är dunkelt. Att skildra Maria med utgång från konkreta utsagor i evangelierna kan därför inte ge så mycket. Men Bibeln kan som bekant utläggas på olika sätt. Man kan ur vissa meningar lirka fram långsökta eller hårdagna uttydningar, allt efter sin egen fantasi och önskan. Man kan projicera vissa gammaltestamentliga profetior på Nya testamentets Maria, och man kan dra (enligt min mening besynnerliga) paralleller mellan henne och andra kvinnor med samma namn på Bibelns blad. Detta är vad Kerstin Anér ofta gör (förmodligen efter katolsk förebild). Det är subilt och litterärt. Men den stora frågan, när det gäller jungfru Maria som så mycket annat på det religiösa området, är dock: Vad är sanning? Man får ingen uppfattning om vad författarinnan själv har för åsikt härom. Ibland har man lite svårt att följa hennes resonemang, som t.ex. när hon menar att de kvinnor som namnges i Josefs stamtavla är "Matteus' argument för att Maria var en rättfärdig kvinna och hennes son en äkta son av Davids ätt". Vad har Josefs stamtavla med Maria att göra? Och för övrigt: Josef var ju inte heller Jesu far — eller var han det?

Man kan ju hoppas att Kerstin Anér fortsätter sina studier av mariaproblemet och presterar en fortsättningsbok med en psykologisk och objektiv utredning kring mariadyrkans uppkomst. Den existerade inte hos de äldsta kristna, den sköt fart först under 300- och 400-talet, den anses ha introducerats som ersättning för de antika folkens dyrkan av sina hedniska himladrottningar. Hur mycket av den traditionella madonnabilden är då av förkristet ursprung? Och hur skall vår tids envist kvadröjande madonnadyrkan förklaras? Hur skall man förstå den ivriga kult som ägnas olika lokala "marior", undergörande och beskyddande, gestaltade i mer eller mindre konstnärliga träskulpturer? Här finns mycket att forska i.

Robert Turner, som illustrerat boken, är nog en skicklig tecknare, men det har sina sidor att med pennstiftet återge världsberömda konstverk! Varför inte i stället reproducera originalen och låta dem tala för sig själva?

Nils Kalén

Tro på livet, och lev det helt och fullt — Det är när ni försöker blicka för långt in i framtiden som livet blir en verklig börda — ni fylls av rädsla och osäkerhet och kan till och med tappa er tro och förtröstan. Om ni inte tror att livet är evigt och att ni är odödliga får era liv mycket lite mening eller ingen mening alls: Ni har inställningen att ni är här idag och borta i morgon, så ni kan lika gärna ta för er vad ni kan av livet så länge ni har chansen.

Ändra denna inställning: Inse att livet är evigt, att ni har mycket att ge och också att ta emot. Livet bygger på ömsesidighet och allt eftersom ni lär er att ge, får ni också ta emot. Livet blir mycket ödsligt och ofullbordat när ni bara tar emot och inte ger någonting.

När ni andas livets ande, andas ni in den; men ni kan inte hålla den inne hur länge som helst utan att andas ut. Detta är också ett ömsesidigt förlopp — ett givande och tagande för utan det skulle det inte finnas något liv.

Öppna era hjärtan, och ge allt ni kan av de gåvor ni fått. Ge av er kärlek, er visdom, er förståelse; Ge både av det icke-synliga och av det påtagliga ni äger; ge och fortsätt att ge, utan att ägna er själva en tanke utan att ägna en tanke åt vad det kostar eller vad ni kan få ut av det hela.

Ni måste ge med glädje, ge av hela ert hjärta — då kommer ni att upptäcka att själva givandet skänker er en oerhörd glädje och lycka.

Låt mig återigen påminna er: att ni alla ha någonting att ge, så ta reda på vad ni har att ge och så ge det. Glöm inte att givandet kan ske på många plan. På vilket plan har just du någonting att ge? Ge inte bara det som är enkelt att ge utan ge så att det riktigt skär i er så att ni växer och vidgar er allt under det ni ger, för endast det allra bästa kan komma ur ert givande.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:—

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:—

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:—

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Är vi inte alltid snälla?

Det finns olika möjliga principer för redigering av en sökartidsskrift. Man kan ta upp uteslutande sådant som man själv tycker om och låta allt *ankritiska artiklar*.

Inom vetenskapen är det kritiskt granskande förståndet forskarens ar-

Inom vetenskapen är det kritiskt granskande förståndet forskarens arbetsmetod. Jag menar att en sökare är i precis samma situation som en forskare (som också är en sökare): för att nå fram till sanning bör han tänka så förståndigt som möjligt; han bör kritiskt pröva allt för att se vad som håller.

Naturligtvis uppskattas inte alltid kritik. Men inte heller det välvilliga gillas av alla. Är man anhängare av X, så känns det inte så angenämt att Y får en god publicitet, när nu Y, från X:s synvinkel, är en villolära.

Kristen tro har blivit föremål för kritiska omdömen i Sökaren. Det gör nog en del av våra läsare ledsna. Det är inte vanligt med fördömande uttalanden mot Sökaren från kristna människor på grund av vår kristendoms-kritik, men det förekommer. Någon menar att jag skall "sluta vara Satans springpojke", en annan råder mig att sluta angripa Jesus, för min egen skull — annars kommer det att gå mycket illa för mig, ty Jesus lever än.

På grund av Sökarens kritik av vissa aspekter av kristen tro är det särskilt roligt när någon kristen person sätter värde på tidskriften, såsom när nyligen en flerårig prenumerant, engagerad i Frälsningsarmén, uttryckte sin uppskattning.

Sökaren förespråkar inte någon speciell lära eller livsåskådning — även om exempelvis New Age behandlas på ett mycket positivt sätt. I stället tas här olika åskådningar upp, ibland positivt, ibland neutralt, ibland kritiskt. Av detta följer att vad som står i Sökaren ofta riktar sig mot uppfattningar, som en del av våra läsare har.

Vad som är skrivet om Sven Ove Hanssons bok i detta nummer, riktar sig i viss mån mot medlemmarna i föreningen Vetenskap och Folkbildning och mot Sven Ove Hansson. UFO-artiklarna riktar sig mot dem som inte tror på "flygande tefat" och dem som gillar Carl Sagan och Edward Condon. Sven Roséns artikel om åskteologi kan kännas som ett angrepp på kristen tro, och i intervjun med Johannes Aagaard görs uttalanden som kan kännas smärtsamma för anhängare av några nyandliga rörelser. Rapporten om hur ett medium avslöjats kan uppfattas som en för spiritualismen negativ artikel.

Det är omöjligt att göra en oberoende tidskrift för livssynsfrågor, där man vill behandla skilda aktuella ämnen, och vara "snäll" mot alla.

Men kanske är det inte snällt, i djupaste mening, att alltid vara snäll. Kanske kan en "elak" artikel förmedla nyttiga sanningar och motverka inskränkt sekterism som lätt drabbar entusiastiska och otillräckligt kritiska människor så att de endast förmår se den egna rörelsens sanning och inget annat.

Sökaren görs för att Du, läsare, skall få underlag för Dina egna ställningstaganden. Du fattar själv beslut om vad du skall tro på.

SM

Nr 3-4, 1984

Carina Gerken: <i>Livsfestivalen 1984</i>	2
SM: <i>På tröskeln till en ny tid</i>	6
J. Allen Hynek <i>Vägran att se</i>	8
Richard Sigismund: <i>Konfrontation med dr Condon</i>	10
Sven Rosén: <i>Åskan i stormaktstidens teologi</i>	14
Nils Wiklund: <i>Poul Bjerre en universalmänniska?</i>	19
Åsa Freij: <i>Barbara Austin vill lära oss leva</i>	20
Bertil Falk: <i>Intervju med Johannes Aagaard</i>	22
Åsa Freij: <i>Feminist i tjugonde århundradet</i>	28
SM: <i>En vetenskapens riddare?</i>	32
Jan Grönholm: <i>Sven Ove Hansson, demagog</i>	34
<i>Skandal i andevärlden</i>	36
Peter R. Meyer: <i>Videorevy</i>	41
Bertil Falk: <i>Därför lämnar synodfolket inte kyrkan</i>	44

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgratan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:
Helår (10 nr) 110:-
Halvår 60:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1.000:-, halvsida 600:-,
småannonser 20:- per spalt-cm, men
minst 60:-.

Värmlandstryck i Karlstad AB

ISSN 0038-0504